

**Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset
palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010**

Kuusikko-työryhmä
Vammaispalvelut
Aura Pasila
20.6.2011

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Aura Pasila
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2011
Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vammaispalvelujen asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Aura Pasila		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun sosiaali- ja terveystoimi	6/2011	19 s. + 36 s. liitteitä
Sarjanimike		Osanumero
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		1/2011
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuusikon vammaispalvelujen raportissa tarkastellaan vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisista kuljetuspalveluista sekä palvelulinjoista. Mukana ovat seuraavat palvelut: kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, vaikeavammaisten päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu. Subjektiiivisia palveluja tarkastellaan laajimmin. Määrärahasidonnaisista palveluista ilmoitetaan vain kokonaiskustannukset. Raportissa esitetään lisäksi vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrät. Raporttitekstissä kunnat kuvaavat palvelusuunnitelmien tekemisen käytäntöjä sekä henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen toteuttamista. Vuoden 2010 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2001–2010 ja 2006–2010. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2010 arvoon. Uusina liitteitä raportissa esitetään tiedot kuntien vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevistä henkilöstöstä sekä yhteenveto vammaispalveluissa vuonna 2010 valmistuneista asiakaskyselyistä.</p> <p>Vuonna 2010 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 35 253. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 1,9 prosenttia. Kuusikko-kuntien väestöstä 2,25 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Palvelujen piirissä olevien osuus väestöstä kasvoi vuodesta 2009. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 129 505 936 euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2010 rahan arvossa 4,4 prosenttia. Vuonna 2010 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 83 euroa Kuusikko-kuntien asukasta kohti ja 3 674 euroa vammaispalvelujen asiakasta kohti.</p> <p>Asiakasmäärät ja kustannukset olivat suurimmat vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa: vuonna 2010 palveluiden käyttäjiä oli 24 695 ja kokonaiskustannukset nousivat 2,8 prosentilla 48 863 508 euroon. Kustannuksiltaan toiseksi suurimman palvelun eli palveluasumisen kustannukset nousivat 36 615 835 euroon. Asiakasmäärä kasvoi 11,7 prosenttia 881 asiakkaaseen. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 2009–2010 suhteellisesti eniten, 22,7 prosenttia. Uusia asiakkaita tuli 472. Kustannukset kasvoivat 15,7 prosenttia 28 928 643 euroon. Tulkkipalvelujen asiakasmäärien kasvu sitä vastoin pysähtyi, sillä palvelut siirtyivät Kelan järjestettäväksi 1.9.2010. Tulkkipalveluista ei ole vertailukelpoista tietoa koko vuodelle.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, vammaiset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 9	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET.....	2
2.1	Palvelujen kokonaisuus vuosina 2006–2010	2
2.2	Palvelusuunnitelmat.....	7
2.3	Kuljetuspalvelut.....	10
2.4	Henkilökohtainen apu	12
2.4.1	Vammaispalvelulaki ja henkilökohtainen apu.....	12
2.4.2	Henkilökohtaisen avun järjestämistavat, asiakkaat ja kustannukset.....	13
2.4.3	Henkilökohtainen apu kunnittain	14
3	VAMMAISPALVELUJEN ASIAKASKYSELYT	17
4	YHTEENVETO	18
5	LÄHTEET	19
	LIITTEET	20
	Liite 1: Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien tiedonkeruun määritelmät 2010	20
	Liite 2: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2010	26
	Liite 3: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2006–2010	33
	Liite 4: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2006–2010.....	38
	Liite 5: Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2006–2010, kuvioita palvelujen käytön ja kustannusten kehityksestä	40
	Liite 6: Kuljetuspalvelujen toiminta kaupungeittain 2010	49
	Liite 7: Vammaispalvelujen henkilöstöselvitys	52
	Liite 8. Vuonna 2010 valmistuneet vammaispalvelujen asiakaskyselyt.....	53
	Liite 9: Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2011	54

TAULUKOT

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010

Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaisasiakasmäärä vuonna 2010, muutos vuodesta 2009 sekä asiakkaiden osuus väestöstä vuonna 2010 Kuusikossa

Taulukko 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset sekä kustannusten muutos Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Taulukko 4. VpL:n kokonaiskustannukset Kuusikossa vuonna 2010 ja kustannusten muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

Taulukko 5. VpL:n palvelujen asiakaskohtaiset kustannukset Kuusikossa palvelumuodon mukaan eriteltyinä vuonna 2010

Taulukko 6. Vuonna 2010 laadittujen vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa

Taulukko 7. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2010 Kuusikossa käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos vuodesta 2009

Taulukko 8. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2010 Kuusikossa sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakaskohtaiset nettokustannukset vuonna 2010 Kuusikossa sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

Taulukko 10. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2010, %-osuus asiakkaista

Taulukko 11. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä kustannukset Kuusikossa vuonna 2010 sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

KUVIOT

Kuvio 1. VpL:n palvelujen asiakaskohtaiset kustannukset Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010 sekä kustannusten muutos vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 2. VpL:n eri palvelumuotojen kustannusten osuus vammaispalveluiden kokonaiskustannuksista Kuusikossa vuonna 2010

Liite 1

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2011a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Liite 2

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2010

Liite 3

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2006–2010

Liite 4

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflaoidut kustannukset vuosina 2006–2010

Liite 5

Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista kunnan asukasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluja ja tukitoimia käyttänyttä asiakasta kohden vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaiden %-osuudet kaupungeittain kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2010

Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien kustannusten %-osuudet kaupungeittain palvelujen kokonaisnettokustannuksista vuonna 2010

Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaiden %-osuudet kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2010

Kuvio 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien kustannusten %-osuudet kokonaisnettokustannuksista vuosina 2001–2010

Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2010

Kuvio 8. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2010

Kuvio 9. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2006–2010

Kuvio 10. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2010

Kuvio 11. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2010

Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2010

Kuvio 13. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 14. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 15. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 16. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 17. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Liite 7

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevä henkilöstö Kuusikossa vuonna 2010

Liite 8

Taulukko 1. Vuoden 2010 aikana Kuusikossa valmistuneet vammaispalvelujen asiakaskyselyt

1 JOHDANTO

Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä Kuusikkoon kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuusikko-työryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveyspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuusikko-työn historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat kaikkiin vertailuihin mukaan vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuusikko syntyi, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Oululta ensimmäiset tiedot saatiin vuodelle 2002. Ajan myötä Kuusikko-vertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista asiakastietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi palvelujen organisoinnista tai kuntakohtaisista suunnitelmista palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuusikko-työryhmien sihteeri koostavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuusikon lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan usealla taholla. Tärkeimmät valtakunnallisen tiedon kerääjät ovat Tilastokeskus, Terveystoimen ja hyvinvoinnin laitos (THL) sekä Suomen Kuntaliitto. Tilastokeskus julkaisee vuosittain tilastoa Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. THL kokoaa ja tuottaa runsaasti tietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista. Vuosittain THL julkaisee muun muassa Sosiaali- ja terveysalan tilastollisen vuosikirjan sekä Sosiaalimenot ja rahoitus -raportin. Suomen Kuntaliitto kerää ja raportoi tietoja suurten kaupunkien terveystoimen kustannuksista. Keskisuurten kaupunkien kustannustietoja julkaistaan myös sosiaalipalveluiden osalta. Kuntaliitto julkaisee muitakin tietoja kuntien taloudesta.

Kuusikon tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöistä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palveluja koskevien tietojen kattavuuteen sekä pyrkimykseen arvioida tietojen vertailukelpoisuutta yksityiskohtaisesti. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös tarvittaessa muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2011 Kuusikko-työryhmiä on seitsemän, ja ne tuottavat yhteensä kahdeksan raporttia. Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille tarkoitettuja palveluja keskittyen niihin, joista on säädetty laissa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987). Lakiin viitataan jatkossa vammaispalvelulakina (VpL). Vammaispalveluja on vertailtu Viisikko-kaupunkien kesken vuodesta 1998 lähtien. Oulu liittyi mukaan vuoden 2005 vertailuihin.

Raportissa tarkastellaan kaikkia keskeisimpiä vammaispalvelulaissa määriteltyjä palveluja ja tukitoimia. Painopisteinä ovat lain mukaiset palvelusuunnitelmat, kuljetuspalvelut ja henkilökohtainen apu. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 710/1982) mukaisia kuljetuspalveluja sekä palvelulinjatoimintaa, sillä kyseiset palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön. Tietoja raportoidaan palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä aikasarjoissa alkuperäisten tietojen lisäksi vuoden 2010 rahan arvoon indeksikertoimella korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu ovat vuoden 2010 osalta edelleen ajankoh-
taisia tarkastelukohteita vammaispalvelulain 1.9.2009 voimaantulleiden muutosten vuoksi. Tuolloin henkilökohtainen apu tuli kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin, sen kriteerejä täsmennettiin ja palvelun sisältö määriteltiin uudelleen. Vammaispalvelulaki myös määriteltiin ensisijaiseksi laiksi suhteessa lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Lakiuudistuksen myötä palvelusuunnitelman laatimisen tärkeys korostui. Lisäksi palvelutarpeen selvittämisen aloittamiselle asetettiin seitsemän arkipäivän määräaika. Päätös palvelusta tai tukitoimesta on annettava kolmen kuukauden sisällä hakemuksen esittämisestä. Lisäksi vuoden 2010 aikana vammaispalvelulain mukaisten tulkkipalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta Kelalle 1.9. Tulkkipalveluista on säädetty lailla vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010). Palvelun kustannukset on muutoksen jälkeen erotettu kuntien valtionosuuksista. Tässä raportissa tulkkipalvelujen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset ovat vielä mukana, mutta niiden tarkastelua on supistettu.

Vuosien 2009 ja 2010 aikana tapahtuneiden lakimuutosten seurausten tarkastelun lisäksi raportissa on uutena osana asiantuntijaryhmän omaa suunnitelmaa noudattava selvitys kaupunkien vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevästä henkilökunnasta. Kuusikon ohjausryhmän asettamaa tavoitetta yhteisen asiakasmittarin käyttöönotosta pohjustetaan esittämällä yhteenveto kaupungeissa vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin kohdistuneista ja vuoden 2010 kuluessa valmistuneista asiakaskyselyistä. Raportissa esitetään myös alustava suunnitelma yhteisen mittarin käyttöönotosta.

2 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

2.1 Palvelujen kokonaisuus vuosina 2006–2010

Taulukon 1 perusteella vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakasmäärä on vuoden 2010 aikana ollut koko Kuusikossa yhteensä 35 253 henkilöä. Asiakasmäärä kasvoi vuoteen 2009 verrattuna 1,9 prosenttia ja vuoteen 2006 verrattuna 5,9 prosenttia. Lukumäärällisesti vammaispalvelujen asiakasmäärän lisäys on vuoteen 2006 verrattuna ollut 1 971 asiakasta ja vuoteen 2009 nähden 667 asiakasta.

Taulukosta 1 ilmenee, että eniten asiakkaita on ollut kuljetuspalveluissa. Pienin palvelu asiakasmääriltään on ollut vaikeavammaisten päivätoiminta. Kuljetuspalvelujen asiakasmäärä on viiden vuoden aikavälillä laskenut, kun taas vuosien 2009–2010 välillä on tapahtunut nousua. Tulkkipalvelujen asiakasmäärän kasvu on pysähtynyt aikavälillä 2009–2010, mikä liittyy palvelujen siirtymiseen Kelan järjestettäväksi. Palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun asiakasmäärät ovat sen sijaan kasvaneet voimakkaasti sekä aikavälillä 2006–2010 että 2009–2010. Asunnon muutostöiden sekä välineiden ja laitteiden asiakasmäärä on vaihdellut riippuen tarkasteltavasta ajanjaksosta, mutta pääsääntöisesti asiakkaiden määrä on vähentynyt. Vaikeavammaisten päivätoiminnasta ei ole tietoja vuodelle 2006,

mutta vuoteen 2009 verrattuna palvelun asiakasmäärä oli 33 asiakasta eli 7,9 prosenttia suurempi vuonna 2010.

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010

Palvelut ja tukitoimet	2006	2009	2010	Muutos, %	
				06–10	09–10
Asiakkaita yhteensä	33 282	34 586	35 253	5,9	1,9
Kuljetuspalvelut	27 039	24 155	24 695	-8,7	2,2
Tulkkipalvelut*	1 417	1 556	1 555	9,7	-0,1
Palveluasuminen	631	789	881	39,6	11,7
Henkilökohtainen apu	1 291	2 083	2 555	97,9	22,7
Asunnon muutostyöt	1 680	1 644	1 493	-11,1	-9,2
Asunnon välineet ja laitteet	1 216	1 510	1 505	23,8	-0,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta		420	453		7,9

* = Siirtyivät Kelalle 1.9.2010.

Taulukossa 2 on tarkastelu kaupungeittain vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaisasiakasmääriä, määrissä vuoteen 2009 nähden tapahtuneita muutoksia sekä asiakkaiden osuutta väestöstä. Vaikka vammaispalvelujen asiakasmäärä kokonaisuudessaan on noussut, Oulussa asiakasmäärät ovat pienentyneet vuoteen 2009 verrattuna. Oulun osalta muutosta selittää ainakin osin se, että vuoden 2010 kuljetuspalvelujen asiakasmääristä on poistettu henkilöt, jotka eivät ole käyttäneet palveluja vuoteen. Väkilukuun suhteutettuna eniten palvelujen käyttäjiä on ollut Tampereella, vähiten Espoossa. Asiakasmäärien kasvuvauhti on ylittänyt keskimääräisen Kuusikon väestönkasvun, mikä tarkoittaa sitä, että palvelujen piirissä olevien osuus on kasvanut.

Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaisasiakasmäärä vuonna 2010, muutos vuodesta 2009 sekä asiakkaiden osuus väestöstä vuonna 2010 Kuusikossa

	VpL-asiakasmäärä	Muutos 09–10, %	Asiakkaat väestöstä, %
Helsinki	11 714	1,4	2,0
Espoo	3 857	1,9	1,6
Vantaa	4 658	3,3	2,3
Turku	5 073	4,6	2,9
Tampere	7 217	1,5	3,4
Oulu	2 734	-1,6	1,9
Kuusikko	35 253	1,9	2,2

Palvelujen ja tukitoimien kustannuksia esitellään taulukossa 3. Taulukon perusteella deflaoidut eli vuoden 2010 arvoon korotetut kokonaiskustannukset ovat kasvaneet neljänneksellä aikavälillä 2006–2010 ja noin neljällä prosentilla vuosina 2009–2010. Kuljetuspalvelujen, palveluasumisen sekä henkilökohtaisen avun kustannuksissa on ollut kasvua niin pidemmällä kuin lyhyemmälläkin tarkasteluvälillä. Vaikeavammaisten päivätoiminnan kustannukset ovat kasvaneet sillä aikavälillä, jolla tietoja on ollut saatavilla. Tulkkipalvelujen järjestymisvastuun siirtyminen Kelalle näkyy tulkkipalvelukustannusten huomattavana laskuna verrattuna aiempiin tarkasteluvuosiiin. Asunnon välineiden ja laitteiden kustannuksissa näkyy samansuuntaista vaihtelua kuin asiakasmäärissä. Kustannukset ovat asiakas-

määrien tavoin pääosin laskeneet. Muut kustannukset, jotka muodostuvat määrärahasidonnaisista palveluista, ovat aikavälillä 2006–2010 laskeneet ja 2009–2010 voimakkaasti nousseet. Vuosien 2009 ja 2010 välistä kasvua selittää se, että Helsingissä, missä luokan kustannukset ovat suurimmat, vuoden 2010 lukuun on sisällytetty sopeutumisvalmennuksen sekä muiden sellaisten palvelujen kustannuksia, joita vuoden 2009 luvussa ei ollut mukana.

Taulukko 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset sekä kustannusten muutos Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Palvelut ja tukitoimet				Muutos, %	
	2006	2009	2010	06–10	09–10
Kustannukset yhteensä	102 562 565	124 048 204	129 505 936	26,3	4,4
Kuljetuspalvelut	42 710 555	47 524 237	48 863 508	14,4	2,8
Tulkkipalvelut*	6 051 340	8 040 459	5 747 684	-5,0	-28,5
Palveluasuminen	25 938 051	35 221 349	36 615 835	41,2	4,0
Henkilökohtainen apu	19 120 986	25 004 820	28 928 643	51,3	15,7
Asunnon muutostyöt	3 135 952	3 065 871	2 552 056	-18,6	-16,8
Asunnon välineet ja laitteet	931 426	1 474 356	1 352 121	45,2	-8,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta		1 929 571	2 332 892		20,9
Muut kustannukset	4 896 890	1 787 541	3 113 197	-36,4	74,2

* = Siirtyivät Kelalle 1.9.2010.

Taulukossa 4 on tarkasteltu vammaispalvelujen kuntakohtaisia kokonaiskustannuksia sekä edelliseen vuoteen nähden tapahtuneita deflatoituja muutoksia. Kustannusten suuruus on vahvasti sidoksissa kunnan kokoon. Oulussa kustannukset ovat nousseet Kuusikon keskitasoa enemmän. Toisaalta Oulun kokonaiskustannusten absoluuttinen taso on Kuusikon kunnista edelleen alhaisin. Vantaalla kustannukset ovat nousseet varsin vähän, mutta ainoa kaupunki, jossa kustannukset ovat laskeneet, on Tampere. Tampereella myös deflatoimattomat kustannukset olivat vuonna 2010 edellisvuotta kaksi prosenttia alhaisemmat.

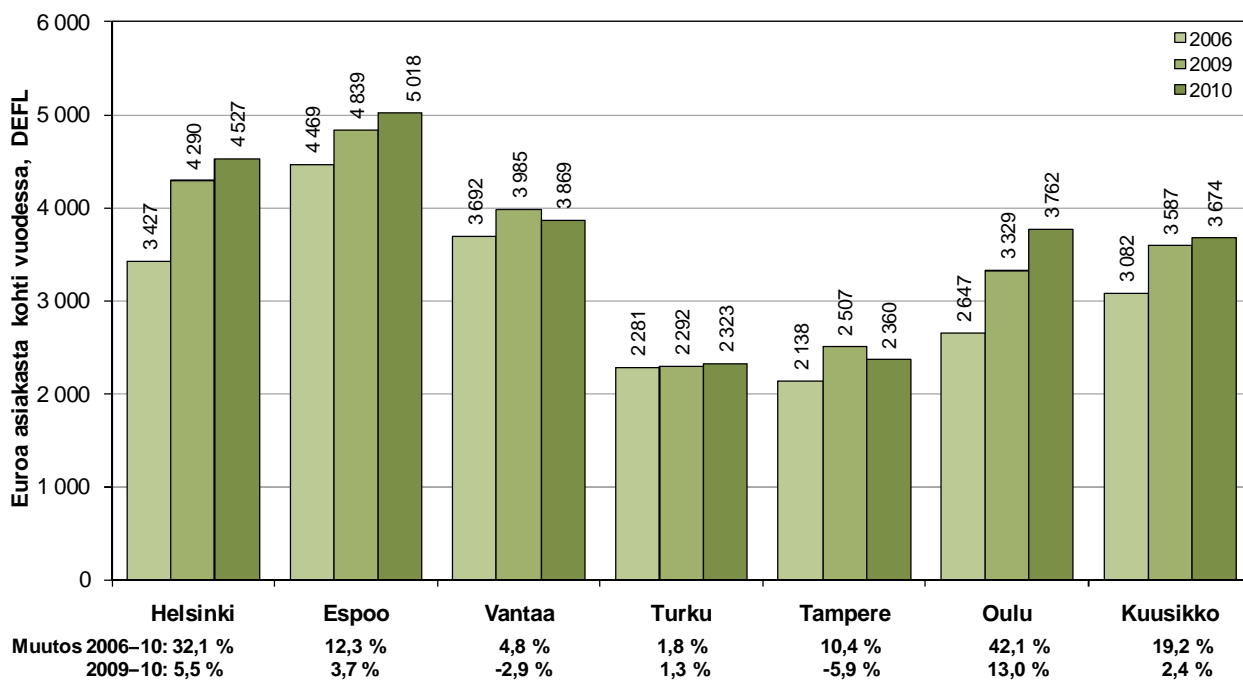
Taulukko 4. VpL:n kokonaiskustannukset Kuusikossa vuonna 2010 ja kustannusten muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

	VpL:n netto-kustannukset	Muutos DEFL, 09–10, %
Helsinki	53 029 895	7,0
Espoo	19 353 423	5,6
Vantaa	18 023 162	0,3
Turku	11 783 087	6,0
Tampere	17 030 526	-4,4
Oulu	10 285 843	11,2
Kuusikko	129 505 936	4,4

Kunnan palveluiden käyttäjämääriin suhteutettu kustannustarkastelu on tehty kuviossa 1, jossa on esitetty asiakaskohtaiset deflatoidut kustannukset vuosille 2006, 2009 ja 2010. Asiakasta kohti laskettuna vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin kului vuonna 2010 koko Kuusikon tasolla 3 674 euroa. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta 2,4 prosentilla. Asiakaskohtaisten kustannusten nousu on ollut hiukan pienempi kuin vammaispalvelujen kokonaiskustannusten nousu eli osa kokonaiskustannusten noususta selittyi

asiakasmäärien kasvulla. Vuonna 2010 asiakaskohtaisten kustannusten taso vaihteli Turun 2 323 euron ja Espoon 5 018 euron välillä. Myös kustannusten muutokset eroavat kuntien välillä. Vuosina 2009–2010 Vantaalla ja Tampereella asiakaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet. Viiden vuoden kustannuskehitys on ollut suunnaltaan yhteneväisempi: kustannukset ovat nousseet kaikkialla, mutta vaihtelevissa määrin. Turussa nousua on ollut reilun prosentin verran, kun taas Oulussa nousua on ollut hiukan yli 42 prosenttia.

Kuvio 1. VpL:n palvelujen asiakaskohtaiset kustannukset Kuusikossa vuosina 2006, 2009 ja 2010 sekä kustannusten muutos vuoden 2010 rahan arvossa

Pääkaupunkiseudulla asiakaskohtaiset kustannukset ovat koko tarkasteluajan olleet korkeammat kuin muualla, vaikkakin Oulu on alkanut saavuttaa Vantaata. Oulun osalta on kuitenkin huomattava, että palveluja käyttämättömien kuljetuspalveluasiakkaiden poistaminen asiakasmääristä vaikuttaa asiakaskohtaisten kustannusten nousuun edelliseen vuoteen verrattuna.

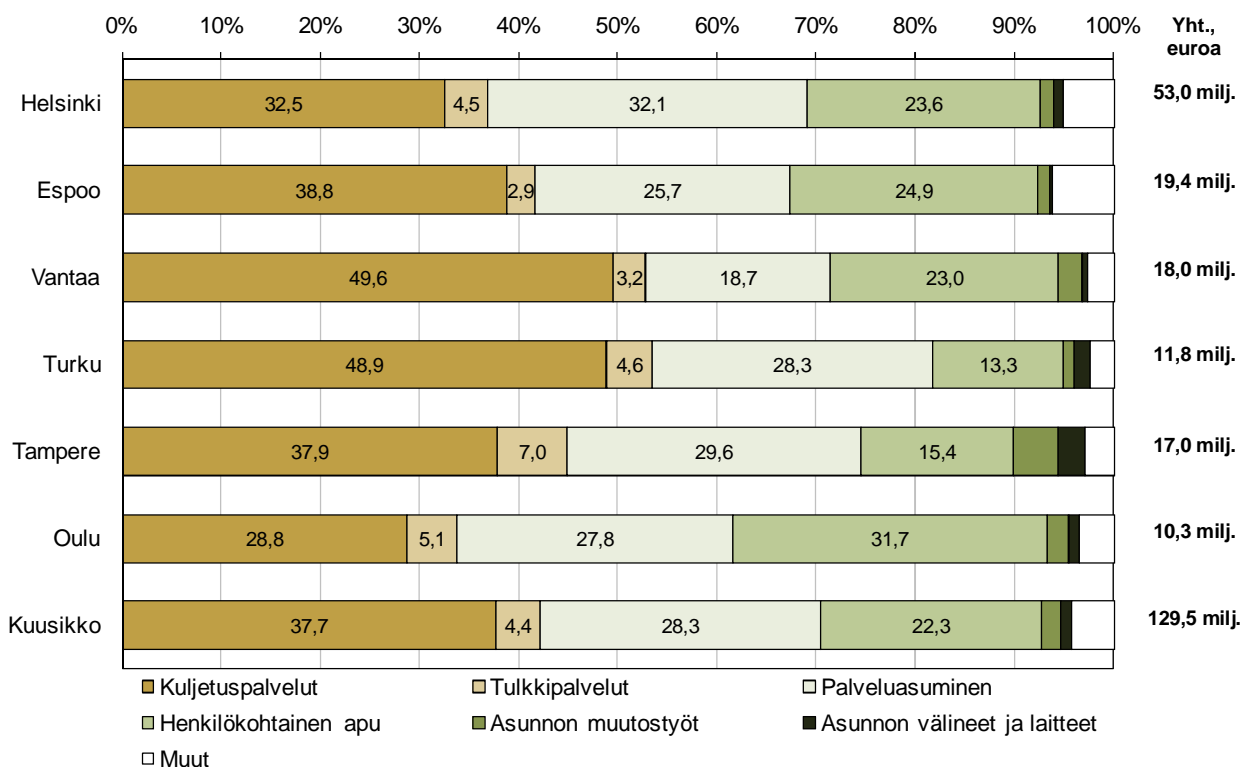
Asiakaskohtaiset kustannukset antavat karkean yleiskuvan kuntien välisistä kustannuseroista, sillä lukujen taustalla voi olla hyvin erilaisia palvelunkäytön jakaumia. Espoon kustannustasoon heijastuu se, että muita pienempi asiakaskunta käyttää aktiivisesti esimerkiksi vammaispalvelulain mukaisia työmatkoja. Asiakaskohtaisten kustannusten muodostumista voidaan tarkentaa esittämällä kuntien eri palvelujen asiakaskohtaiset kustannukset (taulukko 5). Pääkaupunkiseudun hinnat ovat useissa palveluissa Turun, Tampereen ja Oulun hintoja kalliimpia. Asunnon muutostöiden sekä välineiden ja laitteiden kustannuksissa pääkaupunkiseudun kunnat eivät ole erotettavissa muista johtuen todennäköisesti suuresta vuosittaisesta ja alueellisesta vaihtelusta palvelujen tarpeessa. Satunnainen alueellinen vaihtelu asiakkaiden palvelutarpeessa vaikuttanee myös muiden palveluiden asiakaskohtaisiin kustannuksiin. Suoritekohtaisten kustannusten hintojen laskeminen ei kuitenkaan useimpien palveluiden kohdalla onnistu vuonna 2010 koottujen tietojen pohjalta. Poikkeuksena ovat myöhemmin esiteltävät kuljetuspalvelujen matkakohtaiset kustannukset.

Taulukko 5. VpL:n palvelujen asiakaskohtaiset kustannukset Kuusikossa palvelumuodon mukaan eriteltynä vuonna 2010

Kunta	Kuljetus- palvelut	Tulkki- palvelut	Palvelu- asuminen	Henkilökoht. apu	Asunnon muutostyöt	Asunnon väl. ja laitteet	Päivä- toiminta	Kaikki palvelut
Helsinki	2 260	4 678	44 004	13 470	1 706	789	6 426	4 527
Espoo	2 615	3 637	47 909	13 444	1 247	459	4 418	5 018
Vantaa	2 419	4 624	47 461	11 093	2 217	1 387	4 395	3 869
Turku	1 467	1 517	33 994	6 760	1 987	761	4 468	2 323
Tampere	1 435	4 841	34 326	7 797	2 219	1 469	5 585	2 360
Oulu	1 426	3 032	38 603	10 007	893	563	2 134	3 762
Kuusikko	1 979	3 696	41 562	11 322	1 709	898	5 150	3 674

Taulukosta 5 voidaan todeta, että varsinkin palveluasumisen hintaerot ovat absoluuttisesti suuria. Toisaalta kuljetuspalvelujen kustannuserot saavat huomattavan merkityksen kokonaiskustannusten kannalta palvelujen suuren asiakasmäärän vuoksi. Tämä näkyy myös kuviossa 2, jossa on tarkasteltu kuntien vammaispalvelujen kustannusten jakautumista. Suurin osa vammaispalvelujen kustannuksista koostuu kuljetuspalveluista, joskin Oulussa henkilökohtainen apu muodostaa valtaosan kustannuksista. Palveluasuminen ja henkilökohtainen apu ovat kustannuksissa mitattuna kuljetuspalvelujen jälkeen seuraavaksi suurimmat palvelut. Vuoteen 2009 verrattuna huomattavin muutos on henkilökohtaisen avun kustannusosuuden kasvu. Vammaispalvelulain kesken vuotta 2009 voimaan astuneiden muutosten vaikutus henkilökohtaisen avun kustannuksiin näkyy selkeämmin vuoden 2010 tiedoissa. Vantaalla osuus on silti poikkeuksellisesti pienentynyt johtuen muun muassa lasten henkilökohtaisen avun järjestämistavan muutoksesta.

Kuvio 2. VpL:n eri palvelumuotojen kustannusten osuus vammaispalveluiden kokonaiskustannuksista Kuusikossa vuonna 2010

2.2 Palvelusuunnitelmat

Palvelusuunnitelma tarkoittaa suunnitelmaa, jossa käydään kokonaisvaltaisesti läpi vammaisen henkilön tarvitsemat palvelut ja tukitoimet, jotka ovat tarpeen jokapäiväisestä elämästä selviytymiseksi (Ahola & Konttinen 2009, 12). Vammaispalvelulaki asettaa lain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittämisen aloittamiselle määräajan. Asiakkaan tarpeisiin perustuva palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheetonta viivytystä. Laadittu palvelusuunnitelma on tarkistettava, jos palvelujen tarpeessa tai asiakkaan olosuhteissa tapahtuu muutoksia sekä muutoinkin tarvittaessa. Palvelusuunnitelmien tekemistä painotettiin vammaispalvelulain muutoksissa vuonna 2009.

Taulukossa 6 on esitetty Kuusikko-kunnissa vuoden 2010 aikana laadittujen palvelusuunnitelmien määrä. Edellisestä vuodesta poiketen mukaan on laskettu kaikki vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Mukana ovat siis myös kehitysvammaisille henkilöille laaditut ja kehitysvammahuollon palveluja sisältävät vammaispalvelulakiin perustuvat palvelusuunnitelmat Oulun tietoa lukuun ottamatta. Lukumäärät eivät tämän vuoksi ole vertailukelpoisia vuoteen 2009 nähden. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia kuntien välilläkään, sillä erot palvelusuunnitelmien määrässä johtuvat osaksi kirjaamistapojen eroavuudesta. Lisäksi vuoden 2010 lukuihin vaikuttaa se, missä määrin kunnan asiakkaille tehtiin palvelusuunnitelmia vuonna 2009 lakiuudistuksen tullessa voimaan: jos suunnitelmia tehtiin paljon jo vuonna 2009, tarve niille on pienempi vuonna 2010.

Taulukko 6. Vuonna 2010 laadittujen vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Suunnitelmat	552	437	268	235	245	953	2 690

Palvelusuunnitelmien tekemisessä on pääsääntöisesti jouduttu priorisoimaan, sillä kuntien työntekijäresurssit eivät ole kasvaneet vammaispalvelulain uudistusten asettamien velvoitteiden suhteessa. Yleensä palvelusuunnitelma on tehty henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen asiakkaille sekä niille, jotka sitä pyytävät. Tavoitteena on tehdä suunnitelma kaikille uusille asiakkaille.

Palvelusuunnitelmien tekemisen prosessi on kunnissa samankaltainen. Palvelusuunnitelmalomakkeissa kuvataan asiakkaan taustatiedot, toimintakyky ja avuntarve sekä suunnitellut palvelut. Suunnitelmien tekemiseen liittyvien käytäntöjen muodostaminen on kuitenkin vaatinut aikaa, eikä kunnilla ole yhtenäistä palvelusuunnitelmamallia. Vuodelta 2010 ei myöskään saada vertailukelpoista tietoa siitä, kuinka suurella osalla vammaispalvelujen asiakkaista on voimassa oleva palvelusuunnitelma. Kunnissa on kartoitettu palvelun tarvetta kuvaavia mittareita, tehty tarkennuksia palvelusuunnitelman sisältöön ja kehitetty tietojen kirjaamista asiakastietojärjestelmiin.

Seuraavassa osiossa jokainen kunta on kuvannut yksityiskohtaisesti vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien laadinnassa tehtyjä priorisointeja. Lisäksi on kuvattu se, kuinka monta työntekijää osallistuu suunnitelmien tekoon. Yleisemmällä tasolla kuntien vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevän henkilökunnan määrä on kuvattu liitteessä 7.

Helsinki

Palvelusuunnitelmia tehdään pääsääntöisesti henkilökohtaisen avun saajille sekä asiakkaille, joilla on runsaasti palveluita, vammaispalvelulain mukaan palveluasumispäätöksen saaneille – sekä omassa kodissaan että asumispalveluissa asuville – ja niille asiakkaille, jotka haluavat palvelusuunnitelman. Palvelusuunnitelmaa ei tehdä esimerkiksi pienen, kertaluontoisen asunnon muutostyön takia. Suunnitelmien tekeminen painottuu vammaispalvelujen sosiaalityössä, koska kehitysvammahuollon asiakkaiden kohdalla ei esimerkiksi erityishuolto-ohjelman sekä asumisen ja työtoiminnan arviointisuunnitelman vuoksi ole useinkaan akuuttia tarvetta palvelusuunnitelman tekemiseen.

Helsingissä suunnitelmia ovat tehneet vammaispalvelujen 14 sosiaalityöntekijää ja kehitysvammahuollon 12 sosiaalityöntekijää. Kaikki palvelusuunnitelmat on 1.9.2009 alkaen tehty asiakastietojärjestelmään. Ennen tätä päivämäärää manuaalisesti tehdyt palvelusuunnitelmat siirretään asiakastietojärjestelmään suunnitelmien päivittämisen yhteydessä.

Espoo

Alle 65-vuotiaiden asiakkaiden palvelun tarve arvioidaan ensisijaisesti vammaispalvelujen kautta. Asiakaskunnassa pitkäaikaissairauksia sairastavien määrä on lisääntynyt. Vuonna 2010 palvelusuunnitelmat on tehty kaikille uusille asiakkaille. Lisäksi suunnitelmat on tehty niille asiakkaille, jotka ovat itse halunneet suunnitelman tai sen päivityksen tai joiden päätösten tekeminen edellyttää sitä. Palvelusuunnitelmaa ei tehdä, mikäli asiakas kieltäytyy siitä. Palvelujen piirissä oleville asiakkaille tehdään palvelusuunnitelma silloin, kun heidän palvelutarpeensa arvioidaan uudestaan.

Kaikki vammaispalvelujen seitsemän sosiaalityöntekijää tekevät palvelusuunnitelmia. Sosiaalityöntekijöiden määrä on pysynyt samana, vaikka palvelusuunnitelmien laatiminen vaatii erittäin paljon työaika. Samat sosiaalityöntekijät laativat myös omaishoidon tuen asiakkaiden palvelusuunnitelmat, joiden tekemistä priorisoitiin vuonna 2010. Tämä heijastuu siihen, että asiakkaat ovat lisäksi joutuneet odottamaan päätöksiä. Päätöksiä ei tehdä ennen palvelusuunnitelmaa.

Vantaa

Vammaispalvelujen palvelusuunnitelmat on tehty kiireellisyysjärjestyksessä tarpeen mukaan. Suunnitelmat on tehty etenkin niille asiakkaille, jotka ovat hakeneet henkilökohtaista apua tai palveluasumista. Suunnitelma on tehty lisäksi aina, kun asiakas on sitä pyytänyt. Tavoitteena on tehdä palvelusuunnitelmat kaikille asiakkaille, ellei kysymyksessä ole tilapäinen neuvonta tai ohjaus tai jos suunnitelman tekeminen muutoin olisi tarpeetonta. Vuonna 2010 palvelusuunnitelmia ei ole tehty asiakkaille, joilla ei ole ollut muita vammaispalveluja kuin kuljetuspalvelu.

Työntekijöiden määrä on pysynyt samana edelliseen vuoteen nähden. Vammaispalveluissa on seitsemän sosiaalityöntekijää, joista kuusi tekee palvelusuunnitelmia. Yksi työntekijä tekee kuljetuspalvelupäätöksiä. Vammaispalvelun sosiaalityöntekijät hoitavat myös omien asiakkaidensa toimeentulotukiasiat, mikä on osaltaan vaikuttanut tehtyjen palvelusuunnitelmien määrään. Kehitysvammahuollossa palvelusuunnitelmia tekee viisi palveluohjaajaa. Vantaalla palvelusuunnitelman sisältöä on tarkennettu yhteisen työkäytännön toteutumisen varmistamiseksi.

Tehtyjen palvelusuunnitelmien määrässä on Vantaalla tapahtunut pientä nousua vuoteen 2009 verrattuna. Palvelusuunnitelmien tarkkaa määrää ei kuitenkaan saada suoraan asiakastietojärjestelmästä, sillä osa suunnitelmista on vielä vuonna 2010 tehty paperiversioina.

Turku

Palvelusuunnitelma on tehty pääsääntöisesti nuorille tai työikäisille asiakkaille, joiden palvelutarve liittyy esimerkiksi henkilökohtaiseen apuun tai palveluasumiseen. Palvelusuunnitelma pyritään tekemään myös asiakkaille, joilla on tarve kahteen tai useampaan vammaispalvelulain mukaiseen palveluun. Palvelusuunnitelma tehdään aina asiakkaan tai omaisen sitä pyytäessä. Ikääntyvien kuljetuspalveluasiakkaiden osalta palvelusuunnitelmaa ei ole pystytty tekemään kuin muutamille asiakkaille.

Vuonna 2010 vammaispalveluissa työskenteli viisi sosiaalityöntekijää. Vammaispalveluihin saatiin vuoden aikana yksi uusi sosiaalityöntekijän vakanssi. Tämä näkyi tehtyjen palvelusuunnitelmien määrän kasvuna.

Tampere

Palvelusuunnitelma tehdään pääsääntöisesti sellaisille vaikeavammaisille henkilöille, jotka hakevat tai joille on myönnetty palveluasumista, henkilökohtaista apua tai vaikeavammaisten päivätoimintaa. Palvelusuunnitelma tehdään asiakkaille aina, kun he sitä pyytävät. Asiakkaat ovat pyytäneet palvelusuunnitelmia useammin kuin aiemmin. Palvelusuunnitelma tarkistetaan aina asiakkaan tilanteen muuttuessa tai tarvittaessa säännöllisin väliajoin, esimerkiksi kerran vuodessa tai kahden vuoden välein.

Palvelusuunnitelmia on tehnyt kahdeksan vammaispalvelujen sosiaalityöntekijää niin vammaispalvelujen kuin kehitysvammahuollonkin asiakkaille.

Oulu

Palvelusuunnitelma tehdään kaikille asiakkaille, myös kuljetuspalvelujen asiakkaille. Palvelujen piirissä jo oleville asiakkaille palvelusuunnitelma tehdään tai asiakkaiden aiempi suunnitelma tarkistetaan aina, kun olosuhteissa tai palvelun tarpeessa tapahtuu muutoksia. Oulussa eniten palvelusuunnitelmien tekemisen tarvetta on lisännyt kuljetuspalveluhakemusten suuri määrä sekä henkilökohtaisen avun hakeminen.

Oulun ilmoitetusta palvelusuunnitelmien määrästä on vähennetty kehitysvammaisille asiakkaille tehty vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Omaishoidontuen hoito- ja palvelusuunnitelmat ovat sen sijaan luvussa mukana, koska suurella osalla omaishoidontuen asiakkaista on myös vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Omaishoidontuen asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmat tarkastettiin vuonna 2010, koska Oulu irtisanoi kaikki omaishoidontuen sopimukset, jotka ulottuivat 1.5.2010 jälkeiselle ajalle.

Suunnitelmia teki neljä vammaispalvelun sosiaalityöntekijää sekä neljä ohjaajaa. Samat sosiaalityöntekijät hoitavat Oulussa sekä alle 65-vuotiaiden omaishoidontuen että vammaispalvelulain mukaiset palvelut. Tämän lisäksi palvelusuunnitelmia on tehnyt kaksi sosiaalityöntekijää kehitysvammahuollon puolella. Pääsääntöisesti palvelusuunnitelmien tekeminen on ollut sosiaalityöntekijöiden tehtävänä, mutta erityisesti kuljetuspalveluhakemusten käsittelyn yhteydessä tehtäviin palvelusuunnitelmiin on käytetty ohjaajien työpanosta, jotta lakisääteiset palvelusuunnitelmat saataisiin tehtyä. Vastuu asiakkaan palve-

lujen koordinoimisesta on kuitenkin sosiaalityöntekijällä. Oulussa on edelleen kehitetty käytössä olevaa palvelusuunnitelmaa vastamaan paremmin laissa säädettyä tarkoitusta.

2.3 Kuljetuspalvelut

Kuljetuspalveluja on Kuusikon kunnissa järjestetty vammaisille henkilöille sekä vammais- palvelulain että sosiaalihuoltolain perusteella. Tämän vuoksi myös sosiaalihuoltolain nojal- la järjestettyjen kuljetuspalveluiden käyttöä tarkastellaan tässä raportissa. Lisäksi käsitel- lään lyhyesti palvelulinjoja. Kuntien yksityiskohtaiset kuvaukset kuljetuspalvelujen järjes- tämisestä ja vuonna 2010 tapahtuneista muutoksista löytyvät raportin liitteestä 6.

Taulukosta 7 nähdään, että kuljetuspalvelujen asiakasmäärä kasvoi vuodesta 2009 vuo- teen 2010 koko Kuusikon tasolla. Kasvu on ollut suurempaa sosiaalihuoltolain mukaisissa kuljetuspalveluissa. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua on myönnetty pääsään- töisesti ikääntyneille asiakkaille, sillä ikääntymiseen liittyviä muutoksia ei tulkita vaikea- vammaisuudeksi. Suurinta kuljetuspalveluasiakkaiden määrän nousu on ollut Helsingissä ja Espoossa. Tampereella sitä vastoin sekä vammais- että sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjien määrä on selkeästi vähentynyt. Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärät ovat laskeneet huomattavasti, mutta vam- maispalvelulain mukaan kuljetuspalveluja saaneiden määrä on kasvanut. Turussa muu- tokset asiakasmäärissä ovat olleet pieniä. Oulussa kuljetuspalvelujen asiakastiedoista on poistettu asiakkaat, jotka eivät ole käyttäneet palvelua vuoteen, mikä selittää vammaispal- veluasiakkaiden määrän lievää laskua.

Taulukko 7. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2010 Kuusikossa käyttä- neet sekä käyttäjämäärien muutos vuodesta 2009

	VpL	Muutos 09–10, %	ShL*	Muutos 09–10, %
Helsinki	7 628	7,3	4 760	14,8
Espoo	2 872	9,4	775	6,7
Vantaa	3 696	2,5	656	-14,9
Turku	3 927	1,0	325	-4,1
Tampere	4 498	-6,7	437	-26,3
Oulu	2 074	-1,5	438	0,0
Kuusikko	24 695	2,2	7 391	5,4

* = Helsingissä, Turussa ja Oulussa päätösten määrä, muualla palvelua käyttäneet.

Kuljetuspalvelujen kustannukset esitetään taulukossa 8 saman jaottelun mukaisesti kuin taulukossa 7. Vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin kului koko Kuusikossa yh- teensä lähes 49 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen nähden tapahtunut kasvu on suu- ruudeltaan 2,8 prosenttia. Kustannusten nousuun on myötävaikuttanut taksien taksojen nousu 1.7.2010. Kustannukset ovat kuitenkin kasvaneet vain hieman nopeammin kuin kul- jetuspalvelujen asiakasmäärä. Kuntia tarkasteltaessa Tamperetta lukuun ottamatta kus- tannusnousua on tapahtunut kaikissa kunnissa. Helsingissä nousu oli kuitenkin hieman pienempi kuin mitä se olisi ollut, jos kustannustiedot olisi kerätty samoin kuin vuonna 2009: tuolloin kustannustiedoissa oli mukana sosiaaliohjaajien palkkojen kustannuksia.

Sosiaalihuoltolain mukaisiin kuljetuspalveluihin kului 3,3 miljoonaa euroa, mikä on 3,4 pro- senttia vähemmän kuin vuonna 2009. Kustannukset ovat nousseet voimakkaasti Helsin-

gissä ja Oulussa, mutta muualla ne ovat laskeneet. Suurinta lasku on ollut Espoossa, missä kustannuslaskua selittävät päätöskäytäntöjen muutokset, yhdensuuntaiselle matkalle määrätty 21 euron kattohinta sekä se, ettei vuodesta 2009 lähtien ole myönnetty julkisen liikenteen matkakortteja.

Taulukko 8. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2010 Kuusikossa sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

	VpL	Muutos 09–10, %	ShL	Muutos 09–10, %
Helsinki	17 238 838	2,0	2 105 756	10,2
Espoo	7 509 359	0,3	343 753	-34,0
Vantaa	8 940 087	6,9	317 177	-13,0
Turku	5 761 554	7,9	119 271	-11,6
Tampere	6 455 226	-3,7	255 015	-27,7
Oulu	2 958 444	8,1	166 053	19,5
Kuusikko	48 863 508	2,8	3 307 025	-3,4

Kuljetuspalvelujen asiakaskohtaisia kustannuksia on tarkasteltu taulukossa 9. Vammais- palvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohti olivat 1 979 euroa vuonna 2010. Nousua edelliseen vuoteen tapahtui 0,6 prosenttia. Sosiaali- huoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakaskohtaiset kustannukset olivat selvästi alhaisemmat, 447 euroa. Vähennystä vuoteen 2009 tapahtui 8,3 prosenttia.

Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakaskohtaiset nettokustannukset vuonna 2010 Kuusikossa sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

	VpL	Muutos 09–10, %	ShL	Muutos 09–10, %
Helsinki	2 260	-4,9	442	-4,0
Espoo	2 615	-8,3	444	-38,2
Vantaa	2 419	4,3	484	2,2
Turku	1 467	6,8	367	-7,7
Tampere	1 435	3,2	584	-1,8
Oulu	1 426	9,8	379	19,5
Kuusikko	1 979	0,6	447	-8,3

Vammais- palvelulain mukainen yhdensuuntainen matka maksoi Kuusikossa keskimäärin 26 euroa ja sosiaali- huoltolain mukainen matka 15 euroa. Aiemmista vuosista poiketen keskimääräisen matkan hinta vuonna 2010 on laskettu vähentämällä matkakorttien kustannukset kuljetus- palvelukustannuksista. Ajallisen vertailukelpoisuuden lievästä heikkenemisestä huolimatta muutos on perusteltu, koska matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä ei ole sisällyttänyt kummankaan lain mukaisten matkojen kokonaismäärään.

Havaitut erot eri lakien nojalla järjestettyjen kuljetus- palvelujen kustannuksissa johtuvat muun muassa siitä, että sosiaali- huoltolain mukaisille matkoille on määriteltä enimmäis- määrä, joka on pääsääntöisesti kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ja val- taosaa sosiaali- huoltolain mukaisista kuljetus- palveluista käyttävät vähemmän palveluja tar- vitsevat vanhukset. Muut rajaukset liittyvät matkakohtaisen kustannuksen ylärajaan, käyt- töalueen laajuuteen ja siihen, ettei matkustus pääsääntöisesti onnistu invataksissa.

Sekä vammaispalvelulain että sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen järjestelyä varten kaikilla kaupungeilla on ollut käytössään kuljetuspalvelujen tilauksessa joko keskitetty tilausnumero tai kuljetuspalvelukeskus. Kuljetuspalvelukeskuksen kautta matkoja on yhdistelty Helsingissä, Tampereella ja Oulussa, muualla on käytetty keskitettyä tilausnumeroa. Kuljetuspalvelukeskusten ja keskitetyn tilausnumeron käytön avulla on pyritty järjeistämään toimintaa ja hillitsemään kuljetuspalvelujen kustannusten kasvua tarjoamalla samalla asiakkaiden tarpeisiin soveltuvia palveluja.

Vuonna 2010 kuljetuspalvelukeskusten toiminnan nettokustannukset olivat noin 2,9 euroa keskusten kautta välitettyä matkaa kohti. Keskusten kokonaiskustannukset olivat Helsingissä, Tampereella ja Oulussa yhteensä 2 807 172 euroa eli 9,6 prosenttia kuntien kuljetuspalvelujen kuljetuskustannuksista. Osa kuljetuspalvelujen asiakkaista on irrotettu keskitettyjen kuljetuspalvelujen käytöstä tai keskitetystä tilausjärjestelmästä, jolloin heidän on ollut mahdollista käyttää vakiotaksia tai tilata taksi pelkästään omaan käyttöönsä. Vuonna 2010 kuljetuspalvelukeskuksen käytöstä irrotuksen saaneita asiakkaita oli 1 054. Lisäksi 1 563 asiakkaalla on ollut päätös oikeudesta matkustaa yksin.

Yksilöllisen kuljetuspalvelun lisäksi Helsinki, Espoo, Tampere ja Oulu myönsivät vammaispalvelujen mukaisiin kuljetuksiin yhteensä 3 097 matkakorttia. Helsinki myönsi sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden lisäksi 1 056 matkakorttia. Kaikkien myönnettyjen matkakorttien kustannukset olivat yhteensä hiukan alle 1,1 miljoonaa euroa.

Kuntien palvelulinjojen nettokustannukset olivat Kuusikon kunnissa vuonna 2010 yhteensä noin 4,8 miljoonaa euroa. Pääosin palvelulinjoihin liittyvät menot eivät kuitenkaan ole olleet kuntien sosiaalitoimen vastuualueella, vaan muilla hallintokunnilla.

2.4 Henkilökohtainen apu

2.4.1 Vammaispalvelulaki ja henkilökohtainen apu

Vammaispalvelulakiin tuli vuonna 2009 useita muutoksia, joista osa liittyi henkilökohtaisen avustajatoiminnan muuttumiseen henkilökohtaiseksi avuksi. Muutoksen jälkeen vammaispalvelulaissa on määritelty henkilökohtainen apu seuraavasti: ”Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.”

Lisäksi laki määrittelee palveluun oikeutetun vaikeavammaisen: ”Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista [edellä kohdat 1–5] eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.” Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää lisäksi sitä, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Ennen 1.1.2011 eli tarkasteluvuonna 2010 henkilökohtaista apua oli järjestettävä kohdissa 3–5 tarkoitettuja toimintoja varten vähintään 10 tuntia kuukaudessa. Tämän jälkeen apua on täytynyt järjestää vähintään 30 tuntia kuukaudessa. Laissa säädetään myös henkilökohtaisen avun toteuttamisen tavoista: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset - -; 2) antamalla vaikeavammaiselle

henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten - - palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.”

2.4.2 Henkilökohtaisen avun järjestämistavat, asiakkaat ja kustannukset

Henkilökohtaisen avun kokonaisasiakasmääriä ja -kustannuksia on tarkasteltu taulukoissa 1 ja 3. Tässä osiossa esitetään yksityiskohtaisemmin henkilökohtaiseen apuun liittyviä tietoja. Taulukossa 10 on esitelty Kuusikko-kuntien käytössä olevia tapoja järjestää henkilökohtaista apua. Järjestämistavoista on eroteltu neljä vaihtoehtoa. Vaihtoehdot kattavat laissa mainitut kolme järjestämistapaa, minkä lisäksi ostopalveluna hankittu ja kunnallisesti tuotettu avustajatoiminta on erotettu omiksi luokikseen. Eri järjestämistapojen suhteellinen jakauma ei summaudu sataan prosenttiin, koska samat henkilöt ovat voineet saada eri tavoin järjestettyä henkilökohtaista apua vuoden aikana.

Taulukko 10. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2010, %-osuus asiakkaista

	Asiakas työn- antajana, %	Palvelu- seteli, %	Osto- palvelut, %	Kunnan toimintana, %
Helsinki	79,1	0,5	28,5	-
Espoo	95,0	-	5,0	-
Vantaa	100,0	-	-	-
Turku	99,1	-	1,7	-
Tampere	71,4	-	28,6	-
Oulu	47,2	-	32,8	19,9
Kuusikko, (%)	81,1	0,2	19,2	2,5
Yht., (N)	2073	4	490	65

Taulukon 10 mukaan kunnat järjestivät henkilökohtaista apua vuonna 2010 valtaosalle asiakkaista siten, että asiakas toimi henkilökohtaisen avustajan työnantajana. Vantaalla, Turussa ja Essoossa kaikki tai lähes kaikki palvelut järjestettiin tällä tavoin. Oulussa, Tampereella ja Helsingissä henkilökohtaista apua hankittiin kohtalaisen paljon myös ostopalveluna. Palvelusetelillä järjestetystä henkilökohtaisesta avusta oli vain muutamia yksittäisiä kokemuksia Helsingissä. Muissa kunnissa palveluseteliä ei vielä vuonna 2010 ollut käytössä. Kunnan omana toimintana henkilökohtaista apua järjesti vain Oulu.

Henkilökohtaisen avun päätöksissä henkilökohtaista apua myönnettiin useimmiten eli lähes 67 prosentissa päätöksissä korkeintaan 20 tuntia viikossa. Vuonna 2009 tällaisten päätösten osuus oli koko Kuusikon tasolla noin 60 prosenttia kaikista henkilökohtaisen avun päätöksistä. Pienten tuntimäärien lisääntymiseen vaikuttanee vammaispalvelulain linjaus siitä, että apua on tarjottava laissa määriteltyihin tarkoituksiin vähintään kymmenen tuntia.

Taulukossa 11 tarkasteltu henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 472 henkilöllä edellisestä vuodesta. Vaikka asiakasmäärän kasvu oli voimakasta vuosina 2009–2010, asiakkaiden määrän suhteellinen kasvuvauhti on hidastunut vuosiin 2008–2009 verrattuna. Eniten asiakasmäärä on lisääntynyt Turussa, missä kasvua oli vuosina 2009–2010 yli 50 prosenttia. Turussa henkilökohtaisen avun asiakkaita on kuitenkin edelleen kaikista kunnista

vähiten. Asiaksmäärien lisäksi taulukossa 11 on esitetty henkilökohtaisen avun kuntakohtaiset kustannukset. Kuusikon tasolla palvelun kokonaiskustannusten nousu on ollut lähes 16 prosenttia edellisestä vuodesta. Kuntakohtaiset kustannukset ovat lisääntyneet muualla paitsi Vantaalla. Vantaan kohdalla kustannusten laskuun vaikuttaa se, että varsinkin lasten tarvitsemaa palvelua on vuoden 2010 aikana järjestetty muulla tavoin kuin henkilökohtaista apua tarjoamalla. Tämä näkyy vastaavasti myös asiakasmäärän laskuna.

Taulukko 11. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä kustannukset Kuusikossa vuonna 2010 sekä muutos vuodesta 2009 vuoden 2010 rahan arvossa

	Asiakas- määrä	Muutos 09–10, %	Kustan- nukset	Muutos 09–10, %
Helsinki	929	35,8	12 514 015	21,6
Espoo	359	2,6	4 826 452	20,5
Vantaa	373	-7,2	4 137 803	-9,1
Turku	232	53,6	1 568 283	31,6
Tampere	336	38,8	2 619 791	13,3
Oulu	326	28,3	3 262 299	22,7
Kuusikko	2 555	22,7	28 928 643	15,7

Kaiken kaikkiaan henkilökohtainen apu oli kustannusosuudeltaan vuonna 2010 kolmanneksi suurin vammaispalvelulain mukainen palvelu, jonka osuus kokonaiskustannuksista oli 22,3 prosenttia. Asiakaskohtaiset kustannukset vuodessa olivat keskimäärin 11 322 euroa vuodessa. Asiakkaiden painottuminen vähän apua tarvitseviin vaikuttanee siihen, että monissa kunnissa henkilökohtaisen avun asiakaskohtaiset kustannukset ovat aiemmista vuosista laskeneet (ks. liitteen 5 kuvio 15).

Liitteen 2 perusteella henkilökohtaisen avun asiakkaista lähes 80 prosenttia oli 18–64-vuotiaita. Ikäänntyneitä eli 65 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli 16 prosenttia ja alle 18-vuotiaita vajaat viisi prosenttia. Lasten osuus asiakkaista kutistui hiukan edellisestä vuodesta muiden ikäryhmien osuuksien kasvaessa.

2.4.3 Henkilökohtainen apu kunnittain

Alla kuvaillaan kunnittain henkilökohtaisen avun käytössä tapahtuneiden muutosten taustaa eli sitä, millaiset asiakasryhmät henkilökohtaista apua ovat hakeneet ja miten henkilökohtaista apua on asiakkaille järjestetty. Pääsääntöisesti apu myönnetään kodin ulkopuoliseen avustamiseen. Apu toteutetaan useimmiten siten, että vaikeavammainen henkilö toimii avustajan työnantajana (katso taulukko 10). Kunnissa on kuitenkin kokeiltu erilaisia tapoja järjestää henkilökohtaista apua. Toistaiseksi vähäisiksi jääneistä käyttökokemuksista huolimatta lähes kaikissa kunnissa palveluseteli on joko jo otettu käyttöön tai sen käyttöönoton suunnitellaan tapahtuvan lähitulevaisuudessa.

Helsinki

Helsingissä myönnettiin jo ennen vammaispalvelulain muutosta päivittäiseen avustamiseen tunteja tarpeen mukaan, joten asiakasmäärien kasvu on koskenut pääsääntöisesti kodin ulkopuoliseen avustamiseen myönnettyjä tunteja.

Henkilökohtainen apu toteutuu pääsääntöisesti siten, että asiakas toimii avustajan työnantajana ja kunta palkanmaksajana. Niille asiakkaille, jotka eivät kykene toimimaan työnanta-

jina ja/tai joille myönnetyt avun tuntimäärät ovat niin pieniä, ettei avustajan palkkaaminen ole onnistunut, tai joiden kohdalla on ollut muita erityisen painavia syitä, hankittiin henkilökohtaista apua vuonna 2010 kilpailutetuin ostopalveluin. Henkilökohtaista apua on voitu toteuttaa myös terveyskeskuksen kotihoidon toimesta, jolloin se on ollut yleensä osana asiakkaan tarvitsemaa palvelujen yhdistelmää. Kokeilu henkilökohtaisen avun tuottamiseksi palvelusetelillä on käynnissä 1.12.2010–30.6.2012.

Espoo

Espoossa ei ole määritelty mitään erityistä asiakasryhmää henkilökohtaisen avun ensisijaiseksi käyttäjäksi, vaan palvelua myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaan. Henkilökohtaisen avun toimintaohjetta valmisteltiin vuoden 2010 aikana, mutta lautakuntapäätös siitä siirtyi seuraavan vuoden puolelle. Vuoden 2010 aikana palvelua myönnettiin suoraan vammaispalvelulain ohjeistuksia soveltaen.

Henkilökohtaista apua on pääsääntöisesti myönnetty perinteiseen tapaan asiakkaalle henkilökohtaisen avustajan palkkakustannuksiin. Espoon kaupunki toimi sijaispalkanmaksajana henkilökohtaisen avun työnantajamallissa. Palkanmaksun tapahtuessa kaupungin palkkatoimiston kautta sekä työnantajille että avustajille syntyy välillä hämmennystä siitä, kuka on palkanmaksaja. Muutamalle kymmenelle asiakkaille on hankittu henkilökohtaista apua kotiin ostopalveluna. Palveluseteliä ei ole ollut käytössä vuoden aikana, mutta palvelumuotoa on kehitetty yhdessä muiden kuntien kanssa Sitran rahoittamassa hankkeessa. Palveluseteli otetaan käyttöön vuoden 2011 aikana.

Vantaa

Vammaispalvelulain muutoksen jälkeen vammaispalveluohjetta on tarkennettu henkilökohtaisen avun osalta. Lakia tulkittiin aiemmin laajemmin, minkä vuoksi henkilökohtaista apua oli myönnetty esimerkiksi psyykkisesti sairaille lapsille, jotka tarvitsivat valvontaa koulupäivän jälkeen. Apua oli myönnetty myös asiakkaille, joiden avustajan työ painottui hoitoon ja hoivaan. Lain asettamat kriteerit sekä avun sisällön tarkempi määrittely ovat pääasialliset syyt sille, että vuonna 2010 henkilökohtaisen avun asiakasmäärä laski 29:llä vuodesta 2009. Laskua oli nimenomaan lasten ja yli 65-vuotiaiden kohdalla.

Henkilökohtainen apu järjestetään siten, että asiakas toimii työnantajana. Vantaan vammaispalveluissa työskentelee sosiaaliohjaaja, joka hoitaa avustajavälitystoimintaa. Välitystoiminta sisältää avustajien rekrytoinnin, avustajavälityksen, koulutuksen työnantajina toimiville vammaisille henkilöille sekä ohjauksen ja neuvonnan sekä työnantajille että avustajille. Sosiaaliohjaaja pitää yllä avustajalistaa. Kaupungin omalla välitystoiminnalla on pystytty kattamaan lähes kaikki asiakkaiden henkilökohtaisen avun tarpeet. Työnantajien ja avustajien kanssa käytävät työnohjaukselliset keskustelut ovat vammaispalveluissa lisääntyneet. Lisäksi palvelusetelin soveltamista henkilökohtaisessa avussa on kehitetty osana Sitran valtakunnallista palvelusetelihanketta. Palvelusetelin käyttöönottoa valmistellaan vuoden 2011 aikana.

Turku

Turussa vammaispalvelulain muutos ei varsinaisesti muuttanut henkilökohtaisen avun myöntämiskriteereitä. Muutamalle nuorelle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua opiskeluun oppilaitoksen järjestämänä ja toteuttamana palveluna. Vuoden 2010 aikana erityisesti pienet avustustuntimäärät lisääntyivät selvästi. Kokonaan kielteisten pää-

tösten määrä ei ollut kovin suuri (yhdeksän kappaletta), mutta lisäksi tehtiin jonkin verran päätöksiä, joissa haettu tuntimäärä oli myönnettyä tuntimäärää suurempi. Muutamalle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua 60 tuntia viikossa. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus hakijoista on kasvanut.

Henkilökohtaisen avun lähtökohtana on edelleen ollut palvelun järjestäminen henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisella. Tällöin vaikeavammainen henkilö valitsee itse avustajansa ja toimii työnantajana, mutta palkanmaksussa ja muissa vastaavissa asioissa on mahdollista saada apua vammaispalvelutoimistosta. Tarvittaessa palvelua voidaan ostaa palveluntuottajilta.

Henkilökohtaisen avun pieniin tuntimääriin, pääosin kodin ulkopuoliseen avustamiseen, on Turussa ollut käytössä avustajapalvelujärjestelmä. Vuonna 2010 sen piirissä oli 164 henkilöä. Asiakas hankkii itse avustajan ja toimii työn johtajana tai ohjaajana. Vammaispalvelutoimisto maksaa kuitenkin palkkion suoraan avustajalle ja huolehtii palkkioon liittyvien sivukulujen maksamisesta. Avustajapalvelujärjestelmä perustuu toteutuneista tunneista maksettavaan palkkioon, joka on hieman alhaisempi kuin henkilökohtaisen avustajan tuntipalkka, eikä palkkioon liity sairausloma- eikä vuosilomakorvauksia. Avustajan vakuutus- ja eläkemaksut suoritetaan kuntasektorilla käytössä olevien prosenttiosuuksien mukaan, jolloin kustannukset ovat myös tältä osin hieman pienemmät.

Palveluseteliin perustuvaa järjestämistapaa ei Turussa ole ollut käytössä. Kuitenkin esimerkiksi avustajan sairastuessa asiakas on voinut käyttää kotihoidon hyväksymismenettelyllä valittuja palveluntuottajia lyhytaikaiseen tarpeeseen. Asiakkaan päätöksessä ja/tai palvelusuunnitelmassa on määritelty palveluntuottajan käyttömahdollisuus.

Tampere

Tampereella henkilökohtaista apua haetaan lakiuudistuksen myötä aiempaa enemmän. Myös henkilökohtaisen avun lisätunteja haetaan avustamistarpeen kasvaessa.

Henkilökohtainen apu järjestetään kunnassa taloudellisena tukena, jolloin vaikeavammainen henkilö palkkaa itselleen henkilökohtaisen avustajan. Lisäksi henkilökohtaista apua järjestetään ostopalveluna lähinnä kodin ulkopuoliseen asioimiseen ja harrastuksiin. Palveluseteliin perustuvaa järjestämistapaa ei Tampereella ole vielä tällä hetkellä käytössä. Palvelusetelin järjestämistapaa selvitetään vuoden 2011 aikana.

Vaikeavammainen henkilö, joka ei kykene itse määrittelemään avuntarvettaan, ei ole oikeutettu henkilökohtaiseen apuun. Hänelle voidaan sen sijaan myöntää vaikeavammaisten lyhytaikaista avustajapalvelua, jota järjestetään määrärahojen puitteissa lähinnä kodin ulkopuoliseen asioimiseen. Lyhytaikainen avustajapalvelu toteutetaan ostopalveluna.

Oulu

Henkilökohtaista apua on haettu Oulussa edelleen melko runsaasti. Suurin osa hakemuksista on keskittynyt kodin ulkopuoliseen apuun pienten tuntimäärien puitteissa. Palveluasumiseen liittyvä henkilökohtainen apu on omannut subjektiivisen oikeuden luonteen jo ennen lakimuutosta. Palveluasumisen piirissä olleet asiakkaat ovat saaneet apua sekä asumiseen että kodin ulkopuoliseen toimintaan. Palveluasumisasiakkaiden määrä ei ole Oulussa kasvanut, vaikka henkilökohtaisen avun asiakkaiden määrä on kasvanut.

Asiakas voi toimia henkilökohtaisen avustajan työnantajana, jolloin kunta korvaa kustannukset. Tarvittaessa kunta voi toimia sijaismaksajana. Suurin osa asiakkaista on halunnut kaupungin toimivan sijaismaksajana. Vaihtoehtoisesti henkilökohtaista apua järjestetään kunnan omana toimintana vammaisavustajapalveluna. Lisäksi henkilökohtaista apua hankitaan ostopalveluna.

Oulussa on vuoden 2010 aikana ollut käynnissä myös Minun elämäni -projekti, joka on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittama sekä Oulun kaupungin tukema työllistämisen- ja koulutushanke, jonka tavoitteena on ollut saada lisää koulutettuja henkilökohtaisia avustajia. Projekti on osoittautunut tarpeelliseksi, jotta on voitu vastata henkilökohtaisen avun lisääntyneeseen asiakasmäärään. Kaikki asiakkaat eivät halua tai pysty toimimaan henkilökohtaisten avustajien työnantajina, jolloin käytettävissä on muitakin vaihtoehtoja. Projektin piirissä oli vuoden 2010 aikana noin 50 asiakasta.

3 VAMMAISPALVELUJEN ASIAKASKYSELYT

Kuusikon ohjausryhmä asetti vuoden 2011 toimintasuunnitelmassa Kuusikko-työryhmille tavoitteeksi vertailukelpoisen asiakaskyselytiedon hankkimisen kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista. Vertailukelpoisuuden takaamiseksi esiteltiin yhteinen Kuusikon asiakaskyselymittari, joka on tarkoitus liittää osaksi kunnissa toteutettavia kyselyjä. Kunnat eivät pääsääntöisesti ole vielä ehtineet ottaa mittaria käyttöön, minkä vuoksi tässä raportissa ei ole mukana vertailutuloksia asiakaskyselyistä. Sen sijaan tarkastellaan lyhyesti vammais- palvelujen piirissä vuoden 2010 aikana valmistuneita asiakaskyselyjä sekä esitetään suunnitelma mittarin käyttöönotosta, jotta vuoden 2011 raporttia varten vertailukelpoisia tietoja olisi saatavilla.

Kuntien toimittamat tiedot asiakaskyselyistä on esitetty yhteenvetona liitteessä 8. Helsingissä vammais- palvelukyselyjä tehtiin kaksi, joista toinen kohdistui vaikeavammaisten palveluasumiseen. Toinen selvitti alle 18-vuotiaiden vammaisten ja kehitysvammaisten lasten vanhempien tyytyväisyyttä muun muassa vammais- palveluihin. Espoossa on kerätty palautetta kehitysvammaisten ja vammaisten peruskoululaisten lomatoiminnasta. Turussa selvitettiin vammais- palvelupäätöksen saaneiden tyytyväisyyttä palveluun. Tampereella tehtiin asiakastytyväisyyskysely lyhytaikaisen avustajapalvelun asiakkaille. Vantaalla ja Oulussa ei vuoden 2010 aikana valmistunut vammaisten palveluihin liittyviä kyselyjä.

Selvityksen pohjalta havaittiin, ettei kunnilla ole valmiiksi toistuvia ja samaan palveluun kohdistuvia kyselyjä. Jotta tietoja alkaisi kertyä, ryhmässä otettiin tavoitteeksi, että kaikkiin vuonna 2011 toteutettaviin kyselyihin liitetään Kuusikko-mittari. Espoo lisäsi vuoden 2011 toukokuussa kotisivuilleen Kuusikko-mittaria hyödyntävän sähköisen kyselyn, jossa on kysymyksiä useista vammais- palveluista. Näin Espoolla todennäköisesti tulee olemaan tietoa eri palveluista vuoden 2011 raporttia varten. Muista kunnista tietoa saadaan asteittain. Lisäksi vammais- palvelujen ryhmä kokoontuu vuoden 2011 alussa päivittämään tilanteen ja pohtimaan yhteisen Kuusikko-kyselyn toteutusta vammais- palveluissa. Alustavasti kysely voitaisiin kohdistaa henkilökohtaisen avun asiakkaille.

4 YHTEENVETO

Vuonna 2010 vammaispalveluiden kokonaisasiakasmäärä Kuusikossa oli 35 253. Palvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 129 505 936 euroa. Eri palvelumuotojen asiakasmäärät ja kustannukset pääsääntöisesti kasvoivat vuodesta 2009 vuoteen 2010. Kuusikon tasolla asiakasmäärä nousi edellisvuodesta 1,9 prosenttia. Kustannukset kasvoivat 4,4 prosenttia vuoden 2010 rahan arvossa. Kustannusten kasvu on ollut nopeampaa kuin asiakasmäärien kasvu. Lisäksi asiakasmäärien kasvuvauhti on ylittänyt kuntien keskimääräisen väestönkasvun tahdin eli palvelujen piirissä olevien osuus väestöstä on kasvanut.

Asiakasmäärien kasvu on painottunut erityisesti henkilökohtaiseen apuun, jonka piiriin on vuoden 2010 aikana tullut 472 uutta asiakasta. Suhteellisesti asiakasmäärä on vuodesta 2009 kasvanut 22,7 ja kustannusten määrä 15,7 prosenttia. Henkilökohtaisen avun kustannusosuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista on samalla noussut 22,3 prosenttiin. Kuusikon tietojen perusteella henkilökohtaisen avun asiakkaat ovat suurelta osin aikuisia, jotka saavat apua kodin ulkopuolelle. Myönnetyn avun painopiste on ollut pienehköissä tuntimäärissä. Kunnilla on käytössä henkilökohtaisen avun järjestämiseksi useita eri tapoja, joista yleisin on edelleen se, että asiakas itse toimii työnantajana. Turussa käytössä on hiukan muista kunnista eroava avustajapalvelujärjestelmä. Lisäksi palvelua ostetaan sekä järjestetään kunnan työntekijöiden toteuttamana. Oulussa lisää koulutettuja työntekijöitä on pyritty hankkimaan Minun elämäni -projektin avulla. Palvelusetelistä on vasta vähän kokemuksia, mutta kaikki kunnat ovat vuoden 2011 alussa joko jo ottaneet sen käyttöön tai suunnittelevat sen käyttöönottoa.

Henkilökohtaisen avun lisäksi myös palveluasumisen asiakasmäärät ovat voimakkaasti nousseet, vaikka absoluuttisesti muutos onkin ollut verrattain maltillinen eli 92 uutta asiakasta vuoden 2010 aikana. Suhteellinen kasvu on ollut 11,7 prosenttia. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärä on niin ikään noussut aikavälillä 2009–2010. Sama koskee sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua. Kuljetuspalvelujen suhteellinen asiakasmäärän muutos on ollut vammaispalvelulain mukaisissa palveluissa 2,2 ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa 5,4 prosenttia. Muutoksilla on vammaispalvelujen absoluuttisen asiakasmäärän kasvun kannalta suuri merkitys – kuljetuspalveluasiakkaiden määrä on lisääntynyt järjestyksessä 540:llä ja 379 asiakkaalla vuoden aikana, kun esimerkiksi vaikeavammaisten päivätoiminnassa suurempi suhteellinen asiakasmäärän kasvu on seurausta 33 uudesta asiakkaasta (7,9 prosenttia). Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut ovat edelleen säilyneet sekä asiakasmääriltään (24 695 käyttäjää) että kustannuksiltaan (48 863 508 euroa) suurimpana vammaispalvelulain mukaisena palveluna.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrästä on vaikea saada vertailukelpoista tietoa kirjaamiskäytäntöjen vuoksi. Kuitenkin voidaan todeta se, että kunnat kehittävät edelleen soveltamiskäytäntöjä, eikä suunnitelmia ole yleensä voitu tehdä kaikille asiakkaille. Palvelusuunnitelmien tekoon ei usein ole riittävästi henkilöstöresursseja. Palvelusuunnitelmia on tehty henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen asiakkaille. Lisäksi asiakas saa suunnitelman sitä pyytäessään. Tavoitteena on tehdä palvelusuunnitelma kaikille uusille asiakkaille.

Vuonna 2011 palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu tulevat edelleen olemaan vammaispalveluryhmän seurannan kohteina. Lisäksi vuonna 2011 tarkasteltavaksi tulee kuntien asiakaskyselyistä saatu tieto. Ryhmän jatkotavoitteena on myös selkeyttää raportin tietosisältöä ja tiedonkeruun määritelmiä.

5 LÄHTEET

Ahola, Sanna & Konttinen, Juha-Pekka (2009): Uudistuva vammaispalvelulaki. Helsinki: Assistentti.info.

Suomen asetuskoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskoelma 2010, No. 133. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta.

Suomen virallinen tilasto (SVT, a): Julkisten menojen hintaindeksi [verkojulkaisu].
ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus [tiedot haettu: 21.3.2011].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/index.html>.

Suomen virallinen tilasto (SVT, b): Väestörakenne [verkojulkaisu].
ISSN = 1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 20.6.2011].
Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>.

LIITTEET

Liite 1: Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien tiedonkeruun määritelmät 2010

1 Vammaispalvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisiksi asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Lisäksi asiakkaiksi lasketaan ne, joille on vuoden 2010 aikana tehty kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai tukitoimesta. Ne asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva myönteinen palvelupäätös, ilmoitetaan myös erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään jälkimmäistä asiakasmäärää eli asiakkaita, jotka ovat vuoden aikana olleet oikeutettuja palveluihin tai tukitoimiin. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- 1.1 Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2010 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2010 on annettu kielteinen päätös
- 1.2 Joista asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2010

2 Vammaispalvelujen ja taloudellisen tuen kokonaiskustannukset

Kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä vyörytyskustannuksia. Kuusikon kuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- 2.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen sekä taloudellisen tuen kokonaisbruttokustannukset
- 2.2 Palveluista perityt asiakasmaksut, saadaan vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

- 2.3 Palvelujen ja taloudellisen tuen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

3 Kuljetuspalvelut

3.1 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus)

- 3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista
- 3.1.2 Joista 65 vuotta täyttäneitä

- 3.1.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet
- 3.1.4 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat
 - 3.1.4.1 0–17-vuotiaat
 - 3.1.4.2 18–64-vuotiaat
 - 3.1.4.3 65–74-vuotiaat
 - 3.1.4.4 75–84-vuotiaat
 - 3.1.4.5 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

- 3.1.5 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet
 - 3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet
 - 3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet
 - 3.1.5.3 Työ- ja opiskelumatkojen määrä
- 3.1.6 Yhdensuuntaiset VpL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.1.6.1 0–17-vuotiaiden matkat
 - 3.1.6.2 18–64-vuotiaiden matkat
 - 3.1.6.3 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.1.6.4 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.1.6.5 85 vuotta täyttäneiden matkat
- 3.1.7 VpL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyt matkakortit
 - 3.1.7.1 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
 - 3.1.7.2 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
 - 3.1.7.3 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset
- 3.1.8 Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaiskustannukset
 - 3.1.8.1 Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset
 - 3.1.8.2 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
 - 3.1.8.3 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön.

- 3.2.1 Asiakkaat, joilla on vuoden 2010 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
- 3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat
- 3.2.3 ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat
 - 3.2.3.1 65–74-vuotiaat
 - 3.2.3.2 75–84-vuotiaat
 - 3.2.3.3 85 vuotta täyttäneet
- 3.2.4 Yhdensuuntaiset ShL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.2.4.1 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.3 85 vuotta täyttäneiden matkat
- 3.2.5 ShL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyt matkakortit
 - 3.2.5.1 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä

- 3.2.5.2 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
- 3.2.5.3 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset
- 3.2.6 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset
 - 3.2.6.1 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset
 - 3.2.6.2 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
 - 3.2.6.3 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.3 Kuljetuspalvelukeskusten toiminta ja kustannukset

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- 3.3.1 Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.1.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.1.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.2.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.2.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset
- 3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä
- 3.3.5 Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- 3.3.6 Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

3.4 Palvelulinjojen kustannukset

Palvelulinjoja tarkastellaan erikseen, sillä ne on tarkoitettu vastaamaan sekä vammaisten että muiden liikuntaesteisten tarpeisiin. Palvelulinjojen kustannukset eivät kuitenkaan sisälly vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin.

Oulun osalta poikkeuksen muodostavat palvelulinjaa vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelupäätöksen perusteella käyttävien asiakkaiden kustannukset. Nämä asiakkaat ja heidän käyttämiensä matkojen kustannukset sisältyvät asiakkaan kuljetuspalvelupäätöksen mukaisesti joko vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin.

- 3.4.1 Palvelulinjojen kokonaisbruttokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut
- 3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset
- 3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle

4 Tulkkipalvelut, siirtyneet Kelalle 1.9.2010 (subjektiivinen oikeus)

4.1 Tulkkipalvelujen asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva päätös

4.1.1 Joista opiskelijatulkkauksen asiakkaat

4.1.2 Joista puhetulkkauksen asiakkaat

Tulkkipalveluiden laskennallisissa suhteutuksissa käytetään niiden asiakkaiden määrää, joilla on ollut voimassa oleva päätös tulkkipalveluista vuoden 2010 aikana.

4.2 Tulkkipalveluja käyttäneet asiakkaat

4.3 Tulkkaustunnit

4.3.1 Joista opiskelutulkkauksen tunnit

4.4 Tulkkipalvelujen toteutumisosuus, joka on toteutuneiden tuntien prosenttiosuus asiakkaiden tulkkipalveluista tilaamista tunneista

4.5 Tulkkipalvelujen kokonaisnettokustannukset

4.5.1 Joista oma tulkkipalvelu

4.5.2 Joista ostopalvelut (mukana myös freelancerit)

4.5.3 Joista opiskelutulkkaus

5 Asunnon muutostyöt (subjektiivinen oikeus)

5.1 Asunnon muutostöiden asiakkaat eli henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2010 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2010

5.1.1 0–17-vuotiaat

5.1.2 18–64-vuotiaat

5.1.3 65 vuotta täyttäneet

5.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

Erikseen ilmoitetaan se, jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia.

6 Asunnon välineet ja laitteet (subjektiivinen oikeus)

6.1 Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sisältävät henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2010 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2010

6.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

7 Vaikeavammaisten palveluasuminen (subjektiivinen oikeus)

7.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksikössä, luku sisältää kaupungin omassa tai ostopalveluna hankitussa palveluasunnossa vuoden 2010 aikana olleet asiakkaat. Tampereen luku sisältää vuonna 2010 myös asiakkaat, joille palveluasuminen on järjestetty ostopalveluna kotiin

7.1.1 Joista lyhytaikaiset asiakkaat, palveluasuminen kestää alle kolme kuukautta

7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen nettokustannukset, luku sisältää kustannukset kaupungin omasta ja ostopalveluna hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä. Tampereen osalta kustannukset sisältävät vuonna 2010 myös ostopalveluna kotiin hankitusta palveluasumisesta aiheutuneet kustannukset

7.3 Palveluasumisen päätökset kotiin, luku sisältää asiakkaat, joilla oli vammaispalvelulain mukainen palveluasumisen päätös kotiin joko henkilökohtaisen avustajan tai kotipalvelun avulla

7.3.1 Kotihoidon palveluja saavat (palveluasumisen päätös)

Kustannuksiin eivät sisälly kotiin annetun palveluasumisen kustannukset johtuen siitä, että niitä on vaikea saada eriteltyä.

7.4 Ostopalveluna kotiin hankittava palveluasuminen

7.4.1 Palveluasumisen asiakkaat

7.4.2 Palveluasumisen nettokustannukset

7.5 Vammaispalvelulain mukainen vaikeavammaisten päivätoiminta (subjektiivinen oikeus)

7.5.1 Päivätoiminnan asiakkaat eli päivätoimintaan osallistuneiden asiakkaiden määrä

7.5.2 Päivätoiminnan nettokustannukset

8 Henkilökohtainen apu (subjektiivinen oikeus)

8.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat eli henkilöt, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta

8.1.1 0–17-vuotiaat

8.1.2 18–64-vuotiaat

8.1.3 65 vuotta täyttäneet

8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla palveluasumisen päätös kotiin sisältäen henkilökohtaisen avun tuen eli asiakkaat, joille henkilökohtainen apu on myönnetty kotiin tehdyn palveluasumispäätöksen yhteydessä

8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat eli henkilökohtaista apua hakenneet asiakkaat, joille ei ole myönnetty palvelua vuonna 2010

8.4 Henkilökohtaista apua vuoden aikana saaneiden asiakkaiden määrä, sisältää yksittäiset asiakkaat kertaalleen

8.4.1 Palveluissa asiakas työnantajana

8.4.2 Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun

8.4.3 Palvelut hankitaan ostopalveluna

8.4.4 Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)

8.4.5 Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuuden yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

8.5 Päätös henkilökohtaisesta avusta (h / viikko)

8.5.1 Korkeintaan 20 h / viikko

8.5.2 21–30 h / viikko

8.5.3 31–40 h / viikko

8.5.4 Yli 40 h / viikko

8.6 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

9 Vuoden aikana tehdyt VpL-palvelusuunnitelmat

Mukaan lasketaan kaikki vuoden 2010 aikana laaditut vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Luku kattaa myös ne vammaispalvelulain mukaiset suunnitelmat, jotka sisältävät kehitysvammahuollon palveluja. Oulun osalta tällaisia palvelusuunnitelmia ei kuitenkaan ole luvussa mukana. Muista poiketen Oulun lukuun sisältyvät omaishoidontuen hoito- ja palvelusuunnitelmat.

10 Muut VpL:n mukaiset kustannukset

Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen kustannuksista, jotka eivät sisälly kohtiin 3.1.8.3, 4.5, 5.2, 6.2, 7.2, 7.5.2 ja 8.6. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteen 2 taulukossa 1 on väestötietoja (SVT 2011b) sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan. Väestötietojen rajausta puolestaan ilmenee suoraan liitteen 2 taulukosta 1.

Koontitietopohjan lisäksi raportin liitteissä on esitetty valikoiduista tiedoista aikasarjoja. Aikaisempien vuosien kustannukset esitetään liitteessä 4 vuoden 2010 arvoon muunnettuna. Kustannusten muutoksia esittelevissä pitkittäistaulukoissa ja kuvioissa käytetään aina deflatoituja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2011a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2005=100. Aiempien vuosien tietojen avulla muunnetaan perusvuodeksi 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1.

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2011a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,0
Kerroin	1,3698	1,3260	1,2971	1,2567	1,2133	1,1717	1,1377	1,1020	1,0504	1,0254	1,0000

*Ennakollinen tieto 9.2.2011

Liite 2: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2010

Vammaispalvelun asiakas- ja kustannustietoja vuodelta 2010								
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
Väestötiedot 31.12.2010								Puuttuvien tietojen merkintä - = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua .. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä . = muu syy puuttumiselle 0 = ei asiakkaita, kustannuksia tai tuloja tai luvut pyöristyvät nolliin
Koko väestö yhteensä	588 549	247 970	200 055	177 326	213 217	141 671	1 568 788	
0-17 vuotiaat	96 932	57 982	44 099	28 053	35 467	29 012	291 545	
18-64-vuotiaat	403 551	161 552	131 784	117 112	143 090	94 480	1 051 569	
65 vuotta täyttäneet	88 066	28 436	24 172	32 161	34 660	18 179	225 674	
65-74-vuotiaat	48 163	17 462	15 330	16 447	18 332	9 902	125 636	
75-84-vuotiaat	28 376	8 410	7 057	11 175	12 005	6 195	73 218	
85 vuotta täyttäneet	11 527	2 564	1 785	4 539	4 323	2 082	26 820	
Väestötiedot 31.12.2010, %	%	%	%	%	%	%	%	
Koko väestö yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0-17 vuotiaat	16,5	23,4	22,0	15,8	16,6	20,5	18,6	
18-64-vuotiaat	68,6	65,1	65,9	66,0	67,1	66,7	67,0	
65 vuotta täyttäneet	15,0	11,5	12,1	18,1	16,3	12,8	14,4	
65-74-vuotiaat	8,2	7,0	7,7	9,3	8,6	7,0	8,0	
75-84-vuotiaat	4,8	3,4	3,5	6,3	5,6	4,4	4,7	
85 vuotta täyttäneet	2,0	1,0	0,9	2,6	2,0	1,5	1,7	
1 Vammaispalvelujen asiakkaat								
1.1 Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat 2010	12 627	4 143	4 779	5 319	7 813	3 006	37 687	
1.2 Joista asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2010	11 714	3 857	4 658	5 073	7 217	2 734	35 253	
VpL:n palveluihin oikeutettujen asiakkaiden %-osuus väestöstä	2,0	1,6	2,3	2,9	3,4	1,9	2,2	
2 Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset								
2.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen sekä taloudellisen tuen kokonaisbruttokustannukset	53 336 836	19 444 456	18 132 736	11 804 968	17 030 526	10 285 843	130 035 365	
2.2 Palveluista perityt asiakasmaksut	306 941	91 032	109 574	21 881	0	0	529 429	
2.3 Palvelujen ja taloudellisen tuen nettokustannukset	53 029 895	19 353 423	18 023 162	11 783 087	17 030 526	10 285 843	129 505 936	
Asiakasmaksujen %-osuus kokonaisbruttokustannuksista	0,6	0,5	0,6	0,2	0,0	0,0	0,4	
Nettokustannukset / asiakas	4 527	5 018	3 869	2323	2 360	3 762	3 674	
Nettokustannukset / kunnan asukas	90	78	90	66	80	73	83	
VpL:n mukaisten subjektiivisten palvelujen nettokustannukset (kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon laitteet ja välineet, palveluasuminen, päivätoiminta, henkilökohtainen apu)	51 595 972	18 712 302	17 679 526	11 599 478	16 773 587	10 031 875	126 392 740	
Subjektiivisten palvelujen %-osuus nettokustannuksista	97,3	96,7	98,1	98,4	98,5	97,5	97,6	
Määrärahasidonnaisten palvelujen kustannukset	1 433 923	641 122	343 637	183 609	256 939	253 968	3 113 197	
Määrärahasidonnaisten palvelujen %-osuus kokonaiskustannuksista	2,7	3,3	1,9	1,6	1,5	2,5	2,4	
3 Kuljetuspalvelut								
3.1 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut								
3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2010 voimassa oleva päätös VpL-kuljetuspalveluista	10 831	3 791	4 577	4 627	6 815	2 602	33 243	
3.1.2 Joista 65 vuotta täyttäneitä	7 610	2 025	2 972	3 450	5 202	1 816	23 075	
3.1.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	874	146	174	204	353	181	1 932	

Vuonna 2010 subjektiivisten palveluiden kustannuksiin sisältyvät myös henkilökohtaisen avun kustannukset.

Oulu: asiakasmäärät vähentyneet, koska luvuista on poistettu palveluja käyttämättömät asiakkaat.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden %-osuus kuljetuspalvelujen asiakkaista	8,1	3,9	3,8	4,4	5,2	7,0	5,8	
VpL-kuljetuspalvelujen voimassa olevan päätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus väestöstä	1,8	1,5	2,3	2,6	3,2	1,8	2,1	
VpL-kuljetuspalvelujen voimassa olevan päätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	92,5	98,3	98,3	91,2	94,4	95,2	94,3	
3.1.4 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	7 628	2 872	3 696	3 927	4 498	2 074	24 695	
- Joista 65 vuotta täyttäneitä	..	1 358	2 219	2 821	3 167	1 348	10 913	
3.1.4.1 0–17-vuotiaat	..	154	70	79	76	40	419	
3.1.4.2 18–64-vuotiaat	..	1 360	1 407	1 027	1 254	686	5 734	
3.1.4.3 65–74-vuotiaat	..	367	655	559	665	299	2 545	
3.1.4.4 75–84-vuotiaat	..	576	968	1 169	1 168	601	4 482	
3.1.4.5 85 vuotta täyttäneet	..	415	596	1 093	1 334	448	3 886	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL-asiakkaista	65,1	74,5	79,3	77,4	62,3	75,9	70,1	
Eri ikäryhmien %-osuudet kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista	%	%	%	%	%	%	%	
0–17-vuotiaat	..	5,4	1,9	2,0	1,7	1,9	2,5	
18–64-vuotiaat	..	47,4	38,1	26,2	27,9	33,1	33,6	
65 vuotta täyttäneet	..	47,3	60,0	71,8	70,4	65,0	63,9	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden %-osuus päätöksen omaavista asiakkaista	70,4	75,8	80,8	84,9	66,0	79,7	74,3	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden %-osuus väestöstä	1,3	1,2	1,8	2,2	2,1	1,5	1,6	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset euroa / asiakas (päätösten määrä)	1 592	1 981	1 953	1 245	947	1 137	1 470	
	Päätösmäärä			Päätösmäärä				
3.1.5 Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet	495	246	148	113	188	87	1 277	
3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet	317	72	111	52	552	
3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet	199	41	77	35	352	
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista	6,5	8,6	4,0	2,9	4,2	4,2	5,2	
3.1.5.3 Työ- ja opiskelumatkojen määrä	..	43 609	31 711	18 025	28 504	8 899	130 748	
Työ- ja opiskelumatkojen %-osuus VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista	..	16,9	9,6	5,9	9,6	6,4	9,8	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden %-osuus vastaavan ikäryhmän väestöstä	%	%	%	%	%	%	%	
%-osuus koko väestöstä	1,3	1,2	1,8	2,2	2,1	1,5	1,6	
65 vuotta täyttäneistä	..	4,8	9,2	8,8	9,1	7,4	7,9	
0–17-vuotiaista	..	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	
18–64-vuotiaista	..	0,8	1,1	0,9	0,9	0,7	0,9	
65–74-vuotiaista	..	2,1	4,3	3,4	3,6	3,0	3,3	
75–84-vuotiaista	..	6,8	13,7	10,5	9,7	9,7	10,0	
85 vuotta täyttäneistä	..	16,2	33,4	24,1	30,9	21,5	25,4	
3.1.6 Yhdensuuntaiset VpL-matkat	520 491	257 895	331 424	308 106	297 290	138 324	1 853 530	
- Joista 65 vuotta täyttäneiden matkat	..	98 871	167 143	190 252	167 766	75 113	699 145	
3.1.6.1 0–17-vuotiaiden matkat	..	10 742	4 477	5 343	4 013	2 552	27 127	
3.1.6.2 18–64-vuotiaiden matkat	..	148 282	159 804	112 511	125 506	60 659	606 762	
3.1.6.3 65–74-vuotiaiden matkat	..	31 524	59 319	50 635	48 517	19 649	209 644	
3.1.6.4 75–84-vuotiaiden matkat	..	42 889	74 074	81 252	65 858	31 821	295 894	
3.1.6.5 85 vuotta täyttäneiden matkat	..	24 458	33 750	58 365	53 391	23 643	193 607	

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
Eri ikäryhmien %-osuus matkoista	%	%	%	%	%	%	%	
0–17-vuotiaiden matkat	..	4,2	1,4	1,7	1,3	1,8	2,0	
18–64-vuotiaiden matkat	..	57,5	48,2	36,5	42,2	43,9	45,5	
65 vuotta täyttäneiden matkat	..	38,3	50,4	61,7	56,4	54,3	52,4	
Matkat / asiakas / kk (asiakkaat, jotka käyttäneet matkoja)	5,7	7,5	7,5	6,5	5,5	5,6	6,3	
- 65 vuotta täyttäneet	..	6,1	6,3	5,6	4,4	4,6	5,3	
0–17-vuotiaat	..	5,8	5,3	5,6	4,4	5,3	5,4	
18–64-vuotiaat	..	9,1	9,5	9,1	8,3	7,4	8,8	
65–74-vuotiaat	..	7,2	7,5	7,5	6,1	5,5	6,9	
75–84-vuotiaat	..	6,2	6,4	5,8	4,7	4,4	5,5	
85 vuotta täyttäneet	..	4,9	4,7	4,4	3,3	4,4	4,2	
3.1.7 VpL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnetty matkakortit								
3.1.7.1 VpL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	2 405	567	-	-	119	6	3 097	
3.1.7.2 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	220 658	69 881	-	-	290 539	
3.1.7.3. Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset	560 998	128 549	-	-	74 059	..	763 606	
Kustannukset / matkakortti	233	227	-	-	622	..	247	
3.1.8 Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaiskustannukset								
3.1.8.1 Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset	17 527 411	7 595 684	9 049 661	5 783 435	6 455 226	2 958 444	49 369 861	Helsinki: vuoden 2010 kuljetuspalvelujen tiedoista poistettu sosiaaliohjaajien palkkakustannukset.
3.1.8.2 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut	288 573	86 325	109 574	21 881	-	0	506 353	
Asiakasmaksujen %-osuus kokonaisbruttokustannuksista	1,6	1,1	1,2	0,4	-	0,0	1,0	
3.1.8.3 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset	17 238 838	7 509 359	8 940 087	5 761 554	6 455 226	2 958 444	48 863 508	Vuonna 2010 matkojen määrällä jaettavista kustannuksista vähennetty matkakorttien kustannukset.
Keskimääräinen matkan nettokustannus	32	29	27	19	21	21	26	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	2 260	2 615	2 419	1 467	1 435	1 426	1 979	
VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset euroa / kunnan asukas	29	30	45	32	30	21	31	
Kuljetuspalvelujen nettokustannusten %-osuus vammaispalvelujen nettokustannuksista	32,5	38,8	49,6	48,9	37,9	28,8	37,7	
Kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (päätösten määrä)	1 592	1 981	1 953	1 245	947	1 137	1 470	
Matkakorttien nettokustannusten %-osuus kuljetuspalvelujen nettokustannuksista	3,3	1,7	-	-	1,1	..	2,4	
3.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut								
3.2.1 Asiakkaat, joilla on vuoden 2010 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista	4 760	1 231	734	325	563	438	8 051	
3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	112	170	0	125	175	..	582	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaiden %-osuus niistä, joilla on voimassa oleva päätös	2,4	13,8	0,0	38,5	31,1	..	7,6	
	Päätösmäärä			Päätösmäärä			Päätösmäärä	
3.2.3 ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	4 760	775	656	325	437	438	7 391	
- Joista 65 vuotta täytäneitä	4 386	737	571	260	406	301	6 661	
3.2.3.1 65–74-vuotiaat	652	139	153	29	58	43	1 074	
3.2.3.2 75–84-vuotiaat	1 922	352	290	80	166	140	2 950	
3.2.3.3 85 vuotta täyttäneet	1 812	246	128	151	182	118	2 637	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden %-osuus päätöksen omaavista asiakkaista	100,0	63,0	89,4	100,0	77,6	100,0	91,8	

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
3.2.4 Yhdensuuntaiset ShL-matkat	106 946	27 446	26 341	12 738	15 604	7 907	196 982	
- Joista 65 vuotta täyttäneiden matkat	..	25 802	22 306	..	14 178	5 456	67 742	Oulu: tietoja ei saada tähän kohtaan suoraan, vaan ne on laskettu keskimääräisen hinnan perusteella.
3.2.4.1 65–74-vuotiaat	..	5 756	6 627	..	2 200	791	15 374	
3.2.4.2 75–84-vuotiaat	..	12 828	11 296	..	6 334	2 530	32 988	
3.2.4.3 85 vuotta täyttäneet	..	7 218	4 383	..	5 644	2 135	19 380	
Matkat päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	1,9	1,9	3,0	3,3	2,3	1,5	2,0	
65 vuotta täyttäneiden matkojen %-osuus ShL-matkojen määrästä	..	94,0	84,7	..	90,9	69,0	87,6	
3.2.5 ShL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnetty matkakortit								
3.2.5.1 ShL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	1 056	-	-	-	-	-	1 056	
3.2.5.2 ShL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	130 570	-	-	-	-	-	130 570	
3.2.5.3 ShL-kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset	292 577	-	-	-	-	-	292 577	
3.2.6 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaiskustannukset								
3.2.6.1 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset	2 105 756	343 753	317 177	119 271	255 015	166 053	3 307 025	
3.2.6.2 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut	0	0	0	0	0	0	0	
3.2.6.3 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2 105 756	343 753	317 177	119 271	255 015	166 053	3 307 025	
Kuljetuspalvelun nettokustannukset / matkoja käyttänyt asiakas	442	444	484	367	584	379	447	
Keskimääräinen matkan nettokustannus	17	13	12	9	16	21	15	
Matkat matkoja käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa	1,9	3,0	3,3	3,3	3,0	1,5	2,2	Vuonna 2010 matkojen määrällä jaettavista kustannuksista on vähennetty matkakorttien kustannukset.
3.3 Kuljetuspalvelukeskusten toiminta ja kustannukset								
3.3.1 Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	517 084	-	-	-	312 894	132 850	962 828	
3.3.1.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja	410 185	-	-	-	297 290	124 943	832 418	
3.3.1.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja	106 899	-	-	-	15 604	7 907	130 410	
%-osuus kaikista VpL:n ja ShL:n mukaisista matkoista	82,4	-	-	-	100,0	90,8	88,6	
3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä	183 613	-	-	-	71 710	10 035	265 358	
3.3.2.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja	134 511	-	-	-	66 837	10 035	211 383	
3.3.2.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja	49 102	-	-	-	4 873	0	53 975	
Yhdistettyjen matkojen %-osuus kaikista VpL:n ja ShL:n mukaisista matkoista	29,3	-	-	-	22,9	6,9	24,4	
Yhdistettyjen matkojen %-osuus kuljetuspalvelukeskusten matkoista	35,5	-	-	-	22,9	7,6	27,6	
3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset	1 787 871	-	-	-	735 301	284 000	2 807 172	
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset välitettyä matkaa kohti	3,5	-	-	-	2,4	2,1	2,9	
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannusten %-osuus VpL- ja ShL-kuljetusten nettokustannuksista	9,2	-	-	-	11,0	9,1	9,6	
3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä	1 004	-	-	-	930	90	2 024	Oulu: suorasoitto-oikeus ja omavalinta yksin matkustettaessa.
%-osuus VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista	13,2	-	-	-	20,7	4,3	14,3	
3.3.5 Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin	933	-	-	-	580	50	1 563	Oulu: suorasoitto-oikeus.
%-osuus VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista	12,2	-	-	-	12,9	2,4	11,0	

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
3.3.6 Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä	1 004	-	-	-	..	50	1 054	
Vapautuksen tai irrotuksen saaneiden %-osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä	13,2	-	-	-	..	2,4	10,9	
3.4 Palvelulinjojen kustannukset								
3.4.1 Palvelulinjojen kokonaisbruttokustannukset sosiaalitoimelle	1 204 802	0	173 072	0	870 512	176 800	2 425 186	
3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut	0	33 581	14 988	0	118 629	98 161	265 360	
3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle	1 204 802	.	158 083	0	751 883	78 639	2 159 826	
3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset	1 359 566	249 985	0	775 157	..	217 500	2 602 208	
3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle	2 564 368	216 404	158 083	775 157	751 883	296 139	4 762 034	
4 Tulkkipalvelut								
4.1 Tulkkipalvelujen asiakkaat (päästösten määrä)	506	152	125	354	246	172	1 555	
4.1.1 Joista opiskelutulkkauksen asiakkaat	47	8	12	7	74	
4.1.2 Joista puhetulkkauksen asiakkaat	59	32	..	44	68	26	229	
4.2 Tulkkipalveluja käyttäneet asiakkaat	125	274	184	..	583	
Tulkkipalveluja käyttäneiden %-osuus päästösten määrästä	100,0	77,4	74,8	..	80,4	
4.3 Tulkkautunnit	4 660	12 433	17 093	
4.3.1 Joista opiskelijatulkkauksen tunnit	2 402	2 402	
Tulkkipalvelun asiakkaiden %-osuus kaikista vammaispalvelun asiakkaista	4,3	3,9	2,7	7,0	3,4	6,3	4,4	
Opiskelutulkkauksen asiakkaiden %-osuus kaikista tulkkipalvelun asiakkaista	9,3	2,3	4,9	4,1	5,8	
Opiskelutulkkauksen tuntien %-osuus kaikista tulkkautunneista	19,3	19,3	
Opiskelutulkkauksen tunnit / asiakkaat	300	300	
Asiantuntitulkkauksen tunnit / asiakkaat	29	29	
4.4 Tulkkipalvelujen toteutusprosentti	97,4	99,1	..	98,3	
4.5 Tulkkipalvelun kokonaisnettokustannukset	2 367 314	552 779	578 038	537 060	1 190 951	521 542	5 747 684	
4.5.1 Joista oma tulkkikeskus	-	..	0	71 598	-	147 599	219 197	
4.5.2 Joista ostopalvelut (mukana myös freelancerit)	2 367 314	552 779	..	397 577	1 190 951	373 943	4 882 564	
4.5.3 Joista opiskelutulkkaus	67 885	..	159 230	227 115	
VpL-tulkkipalvelun päätöksen saaneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	0,09	0,06	0,06	0,20	0,12	0,12	0,10	
Nettokustannukset euroa / tulkkipalvelun päätös	4 678	3 637	4 624	1 517	4 841	3 032	3 696	
Nettokustannukset euroa / tulkkipalvelun käyttäjä	4 624	1 960	6 473	..	3 955	
Nettokustannukset euroa / opiskelutulkkausasiakas	8 486	..	22 747	15 141	
Tulkkipalvelujen %-osuus vammaispalvelujen kokonaisnettokustannuksista	4,5	2,9	3,2	4,6	7,0	5,1	4,4	
5 Asunnon muutostyöt								
5.1 Asunnon muutostöiden asiakkaat	434	192	199	63	351	254	1 493	
5.1.1 0–17-vuotiaat	36	20	9	6	18	28	117	
5.1.2 18–64-vuotiaat	225	108	118	28	124	103	706	
5.1.3 65 vuotta täyttäneet	173	64	72	29	209	123	670	
Eri ikäryhminen %-osuudet asunnon muutostöiden asiakkaista	%	%	%	%	%	%	%	
0–17-vuotiaat	8,3	10,4	4,5	9,5	5,1	11,0	7,8	
18–64-vuotiaat	51,8	56,3	59,3	44,4	35,3	40,6	47,3	
65 vuotta täyttäneet	39,9	33,3	36,2	46,0	59,5	48,4	44,9	

Tulkkipalvelut siirtyivät Kelalle 1.9.2010.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
5.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset	740 545	239 405	441 135	125 202	778 954	226 816	2 552 056	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	1 706	1 247	2 217	1 987	2 219	893	1 709	
Asunnon muutostöitä saaneiden %-osuus väestöstä	0,07	0,08	0,10	0,04	0,16	0,18	0,10	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	3,7	5,0	4,3	1,2	4,9	9,3	4,2	
Asunnon muutostöiden nettokustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	1,4	1,2	2,4	1,1	4,6	2,2	2,0	
6 Asunnon välineet ja laitteet								
6.1 Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	582	108	71	251	305	188	1 505	
6.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	458 988	49 549	98 453	191 099	448 182	105 851	1 352 121	
Kustannukset euroa / asiakas	789	459	1 387	761	1 469	563	898	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden %-osuus VpL:n asiakkaista	5,0	2,8	1,5	4,9	4,2	6,9	4,3	
Asunnon välineiden ja laitteiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	0,9	0,3	0,5	1,6	2,6	1,0	1,0	
Asunnon välineitä tai laitteita saaneiden %-osuus väestöstä	0,10	0,04	0,04	0,14	0,14	0,13	0,10	
7 Vaikeavammaisten palveluasuminen								
7.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä	387	104	71	98	147	74	881	
7.1.1 Joista lyhytaikaiset asiakkaat	11	5	-	12	35	0	63	
7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen nettokustannukset	17 029 635	4 982 530	3 369 728	3 331 391	5 045 912	2 856 639	36 615 835	
Nettokustannukset euroa / palveluasumisen asiakas	44 004	47 909	47 461	33 994	34 326	38 603	41 562	
Palveluasumisen asiakkaiden %-osuus kaikista vammaispalvelun asiakkaista	3,3	2,7	1,5	1,9	2,0	2,7	2,5	
Palveluasumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	32,1	25,7	18,7	28,3	29,6	27,8	28,3	
7.3 Palveluasumisen päätökset kotiin	228	78	44	60	85	88	583	
7.3.1 Kotihoidon palveluja saavat (palveluasumisen päätös)	-	41	..	63	104	
%-osuus palveluasumisen päätöksen omaavista	-	68,3	..	71,6	70,3	
7.4 Ostopalveluna kotiin hankittava palveluasuminen								
7.4.1 Palveluasumisen asiakkaat	-	-	-	-	24	28	52	
7.4.2 Palveluasumisen nettokustannukset	-	-	-	-	322 145	827 252	1 149 397	
Kustannukset / asiakas	-	-	-	-	13 423	29 545	22 104	
7.5 Vammaispalvelulain mukainen vaikeavammaisten päivätoiminta								
7.5.1 Päivätoiminnan asiakkaat	194	125	26	19	42	47	453	
7.5.2 Päivätoiminnan nettokustannukset	1 246 637	552 228	114 282	84 889	234 571	100 285	2 332 892	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista vammaispalvelun asiakkaista	1,7	3,2	0,6	0,4	0,6	1,7	1,3	
Päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2,4	2,9	0,6	0,7	1,4	1,0	1,8	
Kustannukset / asiakas	6 426	4 418	4 395	4 468	5 585	2 134	5 150	
8 Henkilökohtainen apu								
8.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat	929	359	373	232	336	326	2 555	
8.1.1 0–17-vuotiaat	24	14	36	15	7	21	117	
8.1.2 18–64-vuotiaat	709	296	322	185	197	229	1 938	
8.1.3 65 vuotta täyttäneet	196	49	15	32	36	76	404	

Tampere: sisältää myös asiakkaat, joilla on ostopalveluna kotiin hankittava palveluasuminen.

Tampere: sisältää myös ostopalveluna kotiin hankittavan palveluasumisen kustannukset 322 145 euroa, koska kyseessä on subjektiivinen palvelu.

Oulu: sisältyvät VpL:n kokonaiskustannuksiin sekä henkilökohtaisen avun kustannuksiin. Kunnallisen kotihoidon kustannukset eivät näy VpL-menoissa.

Tampere: asiakkaiden kokonaismäärä 336, henkilökohtaisen avun asiakkaiden ikäjakauma saadaan vain 240 asiakkaalle.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOM.
8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla palveluasumisen päätös kotiin sisältäen henkilökohtaisen avun tuen	180	52	25	23	..	76	356	
%-osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista	19,4	14,5	6,7	9,9	..	23,3	16,0	
8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	45	13	15	9	26	25	133	
%-osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista	4,8	3,6	4,0	3,9	7,7	7,7	5,2	
Eri ikäryhmien %-osuudet henkilökohtaisen avun asiakkaista	%	%	%	%	%	%	%	Tampere: ikäryhmien prosentiosuudet laskettu 240 asiakkaasta, jotka toimivat työnantajina.
0–17-vuotiaat	2,6	3,9	9,7	6,5	2,9	6,4	4,8	
18–64-vuotiaat	76,3	82,5	86,3	79,7	82,1	70,2	78,8	
65 vuotta täyttäneet	21,1	13,6	4,0	13,8	15,0	23,3	16,4	
8.4 Henkilökohtaista apua vuoden aikana saaneiden asiakkaiden määrä	929	359	373	232	336	326	2 555	Sama asiakas voi sisältyä useampaan lukuun.
8.4.1 Palveluissa asiakas työnantajana	735	341	373	230	240	154	2 073	
8.4.2 Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	4	-	-	-	-	-	4	
8.4.3 Palvelut hankitaan ostopalveluna	265	18	-	4	96	107	490	Oulu: sisältää noin 50 projektin asiakasta.
8.4.4 Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	-	-	-	-	65	65	
8.4.5 Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä	1004	359	373	234	336	326	2 632	
Henkilökohtaisen avun järjestämistavat ja palvelumuodot, %-osuudet	%	%	%	%	%	%	%	
Palveluissa asiakas työnantajana	79,1	95,0	100,0	99,1	71,4	47,2	81,1	
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	0,5	-	-	-	-	-	0,2	
Palvelut hankitaan ostopalveluna	28,5	5,0	-	1,7	28,6	32,8	19,2	
Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	-	-	-	-	19,9	2,5	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista vammaispalvelun asiakkaista	7,9	9,3	8,0	4,6	4,7	11,9	7,2	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	0,16	0,14	0,19	0,13	0,16	0,23	0,16	
8.5 Päätös henkilökohtaisesta avusta (h / viikko)	981	359	373	232	240	326	2 511	Helsinki: tuntimäärätieto vain 1.9.2009 jälkeen tehdyissä päätöksissä.
8.5.1 Korkeintaan 20 h / viikko	683	193	..	183	127	239	1 425	Tampere: henkilökohtaisen avun päätösten tuntijakauma saadaan vain 240 päätökselle.
8.5.2 21–30 h / viikko	107	42	..	17	25	28	219	
8.5.3 31–40 h / viikko	112	85	..	27	38	30	292	
8.5.4 Yli 40 h / viikko	79	39	..	5	50	29	202	
Tuntimäärän mukaisten päätösten %-osuudet kaikista päätöksistä	%	%	%	%	%	%	%	
Korkeintaan 20 h / viikko	69,6	53,8	..	78,9	52,9	73,3	66,7	
21–30 h / viikko	10,9	11,7	..	7,3	10,4	8,6	10,2	
31–40 h / viikko	11,4	23,7	..	11,6	15,8	9,2	13,7	
Yli 40 h / viikko	8,1	10,9	..	2,2	20,8	8,9	9,4	
8.6 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	12 514 015	4 826 452	4 137 803	1 568 283	2 619 791	3 262 299	28 928 643	
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	13 470	13 444	11 093	6 760	7 797	10 007	11 322	
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	23,6	24,9	23,0	13,3	15,4	31,7	22,3	
9 Vuoden aikana tehdyt VpL-palvelusuunnitelmat	552	437	268	235	245	953	2 690	Oulu: luku ei sisällä kehitysvammaisten palvelusuunnitelmia, mutta sisältää omaishoidontuen hoito- palvelusuunnitelmat.
10 Muut VpL:n mukaiset kustannukset	1 433 923	641 122	343 637	183 609	256 939	253 968	3 113 197	Oulu: sisältää neljän hoitajan ja ohjaajan palkat sekä autoavustukset ja määrärahasidonnaiset avustukset.
Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat	-	-	-	-	383	-	383	
Avustaja- ja opaspalvelujen vuosikustannukset	-	-	-	-	131 511	-	131 511	
Avustaja- ja opaspalvelujen kustannukset asiakasta kohti	-	-	-	-	343	-	343	

Liite 3: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2006–2010

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Väestö 31.12.	2006	564 521	0,6	235 019	1,4	189 711	1,3	175 354	0,3	206 368	1,0	130 178	0,9	1 501 151	0,9
	2007	568 531	0,7	238 047	1,3	192 522	1,5	175 286	0,0	207 866	0,7	131 585	1,1	1 513 837	0,8
	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 397	1,5	175 582	0,2	209 552	0,8	133 550	1,5	1 530 210	1,1
	2009	583 350	1,5	244 330	1,1	197 636	1,1	176 087	0,3	211 507	0,9	139 133	4,2	1 552 043	1,4
	2010	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
Vammaispalvelujen asiakkaita ja kustannukset 2006–2010															
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneet asiakkaat	2006	12 183	-4,3	3 308	7,6	4 037	4,2	3 984	13,8	7 520	14,0	2 250	5,1	33 282	4,3
	2007	11 675	-4,2	3 424	3,5	4 133	2,4	4 318	8,4	7 446	-1,0	2 684	19,3	33 680	1,2
	2008	11 345	-2,8	3 888	13,6	4 577	10,7	4 749	10,0	7 130	-4,2	2 567	-4,4	34 256	1,7
	2009	11 557	1,9	3 786	-2,6	4 508	-1,5	4 849	2,1	7 108	-0,3	2 778	8,2	34 586	1,0
	2010	11 714	1,4	3 857	1,9	4 658	3,3	5 073	4,6	7 217	1,5	2 734	-1,6	35 253	1,9
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneiden %-osuus väestöstä	2006	2,16		1,41		2,13		2,27		3,64		1,73		2,22	
	2007	2,05		1,44		2,15		2,46		3,58		2,04		2,22	
	2008	1,97		1,61		2,34		2,70		3,40		1,92		2,24	
	2009	1,98		1,55		2,28		2,75		3,36		2,00		2,23	
	2010	1,99		1,56		2,33		2,86		3,38		1,93		2,25	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2006	36 697 348	-3,9	12 993 943	19,3	13 101 757	12,4	7 989 390	15,3	14 133 559	13,5	5 234 326	1,1	90 150 323	5,7
	2007	38 472 519	4,8	14 345 775	10,4	13 991 224	6,8	8 564 240	7,2	14 771 102	4,5	6 096 766	16,5	96 241 626	6,8
	2008	43 004 417	11,8	17 146 125	19,5	16 388 989	17,1	9 858 492	15,1	15 792 958	6,9	7 669 652	25,8	109 860 633	14,2
	2009	48 352 963	12,4	17 867 079	4,2	17 518 226	6,9	10 838 475	9,9	17 379 797	10,0	9 019 591	17,6	120 976 131	10,1
	2010	53 029 895	9,7	19 353 423	8,3	18 023 162	2,9	11 783 087	8,7	17 030 526	-2,0	10 285 843	14,0	129 505 936	7,1
Muutos 2006–2010, %		44,5		48,9		37,6		47,5		20,5		96,5		43,7	
Kustannukset euroa / asiakas	2006	3 012	0,4	3 928	10,8	3 245	7,8	2 005	1,3	1 879	-0,4	2 326	-3,9	2 709	1,4
	2007	3 295	9,4	4 190	6,7	3 385	4,3	1 983	-1,1	1 984	5,5	2 272	-2,4	2 858	5,5
	2008	3 791	15,0	4 410	5,3	3 581	5,8	2 076	4,7	2 215	11,7	2 988	31,5	3 207	12,2
	2009	4 184	10,4	4 719	7,0	3 886	8,5	2 235	7,7	2 445	10,4	3 247	8,7	3 498	9,1
	2010	4 527	8,2	5 018	6,3	3 869	-0,4	2 323	3,9	2 360	-3,5	3 762	15,9	3 674	5,0
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset väestöön suhteutettuna euroa / asukas	2006	65	-4,5	55	17,6	69	10,9	46	14,9	68	12,4	40	0,1	60	4,8
	2007	68	4,1	60	9,0	73	5,2	49	7,2	71	3,8	46	15,2	64	5,9
	2008	75	10,6	71	17,8	84	15,4	56	14,9	75	6,1	57	23,9	72	12,9
	2009	83	10,7	73	3,0	89	5,7	62	9,6	82	9,0	65	12,9	78	8,6
	2010	90	8,7	78	6,7	90	1,6	66	8,0	80	-2,8	73	12,0	83	5,9
Vammaisten subjektiivisten palvelujen nettokustannukset (ks. määritelmät)	2006	27 052 782	5,9	10 261 865	26,6	9 337 872	9,3	6 863 520	16,1	11 730 704	18,3	3 691 905	2,6	68 938 648	11,9
	2007	29 244 932	8,1	10 994 301	7,1	10 059 763	7,7	7 617 097	11,0	12 301 567	4,9	4 284 538	16,1	74 502 198	8,1
	2008	33 122 934	13,3	12 710 810	15,6	11 564 929	15,0	8 761 764	15,0	13 228 934	7,5	5 365 884	25,2	84 755 255	13,8
	2009	38 141 047	15,1	13 569 216	6,8	12 840 994	11,0	9 507 978	8,5	14 431 228	9,1	6 356 824	18,5	94 847 287	11,9
	2010	51 595 972	35,3	18 712 302	37,9	17 679 526	37,7	11 599 478	22,0	16 773 587	16,2	10 031 875	57,8	126 392 740	33,3
Vammaisten subjektiivisten palvelujen kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista	2006	73,7		79,0		71,3		85,9		83,0		70,5		76,5	
	2007	76,0		76,6		71,9		88,9		83,3		70,3		77,4	
	2008	77,0		74,1		70,6		88,9		83,8		70,0		77,1	
	2009	78,9		75,9		73,3		87,7		83,0		70,5		78,4	
	2010	97,3		96,7		98,1		98,4		98,5		97,5		97,6	
Määrärahasidonnaisten palvelujen kustannukset (kokonaiskust. – subjektiiviset kust.)	2006	9 644 566	-23,7	2 732 078	-1,8	3 763 885	20,7	1 125 870	10,4	2 402 855	-5,2	1 542 421	-2,3	21 211 675	-10,4
	2007	9 227 587	-4,3	3 351 474	22,7	3 931 461	4,5	947 143	-15,9	2 469 535	2,8	1 812 228	17,5	21 739 428	2,5
	2008	9 881 483	7,1	4 435 315	32,3	4 824 060	22,7	1 096 728	15,8	2 564 024	3,8	2 303 767	27,1	25 105 377	15,5
	2009	10 211 916	3,3	4 297 864	-3,1	4 677 232	-3,0	1 330 497	21,3	2 948 569	15,0	2 662 767	15,6	26 128 844	4,1
	2010	14 333 923	-86,0	6 411 122	-85,1	3 433 637	-92,7	1 833 609	-86,2	2 569 939	-91,3	2 533 968	-90,5	3 113 197	-88,1
Määrärahasidonnaisten palvelujen %-osuus VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannuksista	2006	26,3		21,0		28,7		14,1		17,0		29,5		23,5	
	2007	24,0		23,4		28,1		11,1		16,7		29,7		22,6	
	2008	23,0		25,9		29,4		11,1		16,2		30,0		22,9	
	2009	21,1		24,1		26,7		12,3		17,0		29,5		21,6	
	2010	2,7		3,3		1,9		1,6		1,5		2,5		2,4	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2006–2010															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös VpL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2006	11 307	-4,5	3 148	6,1	3 818	5,3	3 645	10,5	7 271	4,8	2 122	25,6	31 311	3,2
	2007	10 797	-4,5	3 266	3,7	4 540	18,9	3 959	8,6	6 933	-4,6	2 362	11,3	31 857	1,7
	2008	10 516	-2,6	3 393	3,9	4 451	-2,0	4 383	10,7	6 805	-1,8	2 244	-5,0	31 792	-0,2
	2009	10 668	1,4	3 593	5,9	4 464	0,3	4 462	1,8	6 525	-4,1	2 526	12,6	32 238	1,4
	2010	10 831	1,5	3 791	5,5	4 577	2,5	4 627	3,7	6 815	4,4	2 602	3,0	33 243	3,1
VpL-kuljetuspalvelupäätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2006	92,8		95,2		94,6		91,5		96,7		94,3		94,1	
	2007	92,5		95,4		109,8		91,7		93,1		88,0		94,6	
	2008	92,7		87,3		97,2		92,3		95,4		87,4		92,8	
	2009	92,3		94,9		99,0		92,0		91,8		90,9		93,2	
	2010	92,5		98,3		98,3		91,2		94,4		95,2		94,3	
VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2006	10 402	-4,5	2 780	13,5	3 637	5,5	3 117	0,7	5 400	-3,7	1 703	0,8	27 039	-0,5
	2007	9 933	-4,5	2 879	3,6	3 814	4,9	3 342	7,2	5 417	0,3	1 831	7,5	27 216	0,7
	2008	7 456	-24,9	2 933	1,9	3 697	-3,1	3 733	11,7	5 236	-3,3	1 945	6,2	25 000	-8,1
	2009	7 108	-4,7	2 626	-10,5	3 605	-2,5	3 889	4,2	4 821	-7,9	2 106	8,3	24 155	-3,4
	2010	7 628	7,3	2 872	9,4	3 696	2,5	3 927	1,0	4 498	-6,7	2 074	-1,5	24 695	2,2
Muutos 2006–2010, %		-26,7		3,3		1,6		26,0		-16,7		21,8		-8,7	
Asiakkaiden %-osuus väestöstä	2006	1,84		1,18		1,92		1,78		2,62		1,31		1,80	
	2007	1,75		1,21		1,98		1,91		2,61		1,39		1,80	
	2008	1,30		1,21		1,89		2,13		2,50		1,46		1,63	
	2009	1,22		1,07		1,82		2,21		2,28		1,51		1,56	
	2010	1,30		1,16		1,85		2,21		2,11		1,46		1,57	
Myönnettyjen kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2006	13 012 474	0,4	6 226 392	6,6	6 627 791	7,3	4 116 425	16,3	5 824 036	8,9	1 734 556	5,1	37 541 674	5,7
	2007	13 967 452	7,3	6 519 397	4,7	7 061 098	6,5	4 396 467	6,8	5 986 505	2,8	1 974 763	13,8	39 905 682	6,3
	2008	15 431 524	10,5	7 510 670	15,2	7 900 542	11,9	4 856 418	10,5						

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		
Kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käytänyt)	2006	1 251	5,1	2 240	-6,1	1 822	1,6	1 321	15,4	1 079	13,1	1 019	4,3	1 388	6,2	
	2007	1 406	12,4	2 264	1,1	1 851	1,6	1 316	-0,4	1 105	2,5	1 079	5,9	1 466	5,6	
	2008	2 070	47,2	2 561	13,1	2 137	15,4	1 301	-1,1	1 266	14,6	1 187	10,1	1 786	21,8	
	2009	2 318	12,0	2 780	8,6	2 262	5,9	1 340	3,0	1 357	7,1	1 267	6,7	1 919	7,5	
	2010	2 260	-2,5	2 615	-5,9	2 419	6,9	1 467	9,5	1 435	5,8	1 426	12,6	1 979	3,1	
Muutos 2006–2010, %		80,7		16,7		32,7		11,1		33,1		40,0		42,5		
Kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2006	480	-5,9	198	-5,3	124	-13,9	85	-4,5	140	7,7	70	-5,4	1 097	-5,1	
	2007	490	2,1	146	17,7	118	38,8	152	8,6	70	0,0	976	-11,0	
	2008	476	-2,9	197	..	150	2,7	132	11,9	172	13,2	90	28,6	1 217	24,7	
	2009	487	2,3	182	-7,6	146	-2,7	81	-38,6	198	15,1	105	16,7	1 199	-1,5	
	2010	495	1,6	246	35,2	148	1,4	113	39,5	188	-5,1	87	-17,1	1 277	6,5	
Muutos 2006–2010, %		3,1		24,2		19,4		32,9		34,3		24,3		16,4		
Kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2006	4,6		7,1		3,4		2,7		2,6		4,1		4,1		
	2007	4,9		..		3,8		3,5		2,8		3,8		3,6		
	2008	6,4		6,7		4,1		3,5		3,3		4,6		4,9		
	2009	6,9		6,9		4,0		2,1		4,1		5,0		5,0		
	2010	6,5		8,6		4,0		2,9		4,2		4,2		5,2		
VpL:n mukaiset yhdensuuntaiset matkat	2006	526 001	-24,8	236 496	6,3	319 194	2,1	252 920	12,0	362 604	1,6	112 714	5,1	1 809 929	-6,0	
	2007	538 519	2,4	248 680	5,2	322 016	0,9	264 243	4,5	348 133	-4,0	119 119	5,7	1 840 710	1,7	
	2008	519 222	-3,6	271 423	9,1	321 717	-0,1	284 882	7,8	339 803	-2,4	128 131	7,6	1 865 178	1,3	
	2009	528 701	1,8	257 580	-5,1	314 485	-2,2	298 494	4,8	314 953	-7,3	149 464	16,6	1 863 677	-0,1	
	2010	520 491	-1,6	257 895	0,1	331 424	5,4	308 106	3,2	297 290	-5,6	138 324	-7,5	1 853 530	-0,5	
Muutos 2006–2010, %		-1,0		9,0		3,8		21,8		-18,0		22,7		2,4		
Keskimääräinen matkan hinta (nettokustannukset)	2006	24,7	33,6	26,3	0,2	20,8	5,0	16,3	3,8	16,1	7,2	15,4	0,0	20,7	12,4	
	2007	25,9	4,8	26,2	-0,4	21,9	5,6	16,6	2,2	17,2	7,1	16,6	7,7	21,7	4,5	
	2008	29,7	14,6	27,7	5,6	24,6	12,0	17,0	2,5	19,5	13,5	18,0	8,7	23,9	10,4	
	2009	31,2	4,8	28,3	2,4	25,9	5,6	17,5	2,4	20,8	6,4	17,9	-0,9	24,9	3,9	
	2010	32,0	2,8	28,6	1,0	27,0	4,0	18,7	7,1	21,5	3,4	21,4	19,8	26,0	4,3	
Matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2006	4,2	-21,3	7,1	-6,3	7,3	-3,3	6,8	11,2	5,6	5,5	5,5	4,2	5,6	-5,5	
	2007	4,5	7,2	7,2	1,5	7,0	-3,8	6,6	-2,6	5,4	-4,3	5,4	-1,7	5,6	1,0	
	2008	5,8	28,4	7,7	7,1	7,3	3,1	6,4	-3,5	5,4	1,0	5,5	1,3	6,2	10,3	
	2009	6,2	6,8	8,2	6,0	7,3	0,2	6,4	0,6	5,4	0,7	5,9	7,7	6,4	3,4	
	2010	5,7	-8,3	7,5	-8,5	7,5	2,8	6,5	2,2	5,5	1,2	5,6	-6,0	6,3	-2,7	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2006–2010																
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös ShL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2006	1 886	26,3	..		723	-7,8	404	-15,8	..		359	16,2	3 372	10,0	
	2007	2 463	30,6	944		845	16,9	501	24,0	..		385	7,2	5 138	52,4	
	2008	3 379	37,2	1 107	17,3	862	2,0	424	-15,4	613		409	6,2	6 794	32,2	
	2009	4 145	22,7	1 209	9,2	844	-2,1	339	-20,0	716	16,8	438	7,1	7 691	13,2	
	2010	4 760	14,8	1 231	1,8	734	-13,0	325	-4,1	563	-21,4	438	0,0	8 051	4,7	
Muutos 2006–2010, %		152,4				1,5		-19,6				22,0		138,8		
Asiakkaiden %-osuus kunnan asukkaista (päätökset)	2006	0,33		..		0,38		0,23		..		0,28		..		
	2007	0,43		0,40		0,44		0,29		..		0,29		..		
	2008	0,59		0,46		0,44		0,24		0,29		0,31		0,44		
	2009	0,71		0,49		0,43		0,19		0,34		0,31		0,50		
	2010	0,81		0,50		0,37		0,18		0,26		0,31		0,51		
ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2006	1 886	26,3	573	2,7	723	-3,0	404	-15,8	..		345	11,7	3 931	9,7	
	2007	2 463	30,6	593	3,5	761	5,3	501	24,0	338		385	11,6	5 041	28,2	
	2008	3 379	37,2	711	19,9	774	1,7	424	-15,4	521	54,1	409	6,2	6 218	23,3	
	2009	4 145	22,7	726	2,1	771	-0,4	339	-20,0	593	13,8	438	7,1	7 012	12,8	
	2010	4 760	14,8	775	6,7	656	-14,9	325	-4,1	437	-26,3	438	0,0	7 391	5,4	
Muutos 2006–2010, %		152,4		35,3		-9,3		-19,6				27,0		88,0		
ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2006	1 218 630	112,9	375 604	1,4	326 206	-12,0	150 272	11,0	..		69 695	18,8	2 140 407	42,0	
	2007	1 548 373	27,1	557 463	48,4	360 118	10,4	155 670	3,6	119 257		77 567	11,3	2 818 448	31,7	
	2008	1 225 474	-20,9	510 010	-8,5	347 597	-3,5	164 979	6,0	235 488	97,5	116 431	50,1	2 599 978	-7,8	
	2009	1 863 411	52,1	507 995	-0,4	355 551	2,3	131 514	-20,3	343 805	46,0	135 532	16,4	3 337 809	28,4	
	2010	2 105 756	13,0	343 753	-32,3	317 177	-10,8	119 271	-9,3	255 015	-25,8	166 053	22,5	3 307 025	-0,9	
Muutos 2006–2010, %		72,8		-8,5		-2,8		-20,6				138,3		54,5		
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käyttänyt)	2006	646	68,5	656	-1,2	451	-9,3	372	31,9	..		202	6,4	544	29,5	
	2007	629	-2,7	940	43,4	473	4,9	311	-16,5	353		201	-0,3	559	2,7	
	2008	363	-42,3	717	-23,7	449	-5,1	389	25,2	452	28,1	285	41,3	418	-25,2	
	2009	450	24,0	700	-2,5	461	2,7	388	-0,3	580	28,3	309	8,7	476	13,8	
	2010	442	-1,6	444	-36,6	484	4,8	367	-5,4	584	0,7	379	22,5	447	-6,0	
		Päätökset pohjana					Päätökset pohjana					Päätökset pohjana				
ShL:n mukaiset yhdensuuntaiset matkat	2006	21 991	-5,5	18 399	-3,5	29 523	-1,6	17 062	10,2	..		5 575	11,2	92 550	-0,3	
	2007	52 491	138,7	20 793	13,0	27 472	-6,9	17 472	2,4	..		5 563	-0,2	123 791	33,8	
	2008	76 090	45,0	26 262	26,3	29 221	6,4	18 130	3,8	17 818		7 964	43,2	175 485	41,8	
	2009	90 172	18,5	32 398	23,4	29 596	1,3	14 182	-21,8	22 707	27,4	9 035	13,4	198 090	12,9	
	2010	106 946	18,6	27 446	-15,3	26 341	-11,0	12 738	-10,2	15 604	-31,3	7 907	-12,5	196 982	-0,6	
Muutos 2006–2010, %		386,3		49,2		-10,8		-25,3				41,8		112,8		
Keskimääräinen matkan hinta (nettokustannukset)	2006	55,4	125,2	20,4	5,1	11,0	-10,5	8,8	0,7	..		12,5	6,8	23,1	42,4	
	2007	29,5	-46,8	26,8	31,3	13,1	18,6	8,9	1,2	..		13,9	11,5	22,8	-1,6	
	2008	16,1	-45,4	19,4	-27,6	11,9	-9,3	9,1	2,1	13,2		14,6	4,9	14,8	-34,9	
	2009	20,7	28,3	15,7	-19,3	12,0	1,0	9,3	1,9	15,1	14,6	15,0	2,6	16,8	13,7	
	2010	17,0	-18,0	12,5	-20,1	12,0	0,2	17,0	1,0	16,3	7,9	21,0	40,0	15,3	-9,2	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä																
Palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä	2006	12 288	-0,8	3 353	11,5	4 360	4,0	3 521	-1,5	5 400	-3,7	2 048	2,5	30 970	0,7	
	2007	12 396	0,9	3 472	3,5	4 575	4,9	3 843	9,1	5 755	6,6	2 216	8,2	32 257	4,2	
	2008	10 835	-12,6	3 644	5,0	4 471	-2,3	4 157	8,2	5 757	0,0	2 354	6,2	31 218	-3,2	
	2009	11 253	3,9	3 352	-8,0	4 376	-2,1	4 228	1,7	5 414	-6,0	2 544	8,1	31 167	-0,2	
	2010	12 388	10,1	3 647	8,8	4 352	-0,5	4 252	0,6	4 935	-8,8	2 512	-1,3	32 086	2,9	
VpL:n asiakkaiden osuus ShL:n asiakkaiden osuus		61,6		78,7		84,9		92,4		91,1		82,6		77,0		
		38,4		21,3		15,1		7,6		8,9		17,4		23,0		
Matkojen määrä	2006	547 992	-23,5	254 895	5,6	348 717	1,8	269 982	11,9	362 604	1,6	118 289	5,4	1 902 479	-5,4	
	2007	591 010	7,9	269 473	5,7	349 488	0,2	281 715	4,3	348 133	-4,0	124 682	5,4	1 964 501	3,3	
	2008	595 312	0,7	297 685	10,5	350 938	0,4	303 012	7,6	357 621	2,7	136 095	9,2	2 040 663	3,9	
	2009	618 873	4,0	289 978	-2,6	344 081	-2,0	312 676	3,2	337 660	-5,6	158 499	16,5	2 061 767	1,0	
	2010	627 437	1,4	285 341	-1,6	357 765	4,0	320 844	2,6	312 894	-7,3	146 231	-7,7	2 050 512	-0,5	
Muutos 2006–2010, %		14,5		11,9		2,6		18,8		-13,7		23,6		7,8		

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
VpL- ja SHL-kuljetusten kustannukset	2006	14 231 104	5,2	6 601 996	6,3	6 953 997	6,2	4 266 697	16,1	5 824 036	8,9	1 804 251	5,6	39 682 081	7,2
	2007	15 515 825	9,0	7 076 860	7,2	7 421 216	6,7	4 552 137	6,7	6 105 762	4,8	2 052 329	13,7	42 724 129	7,7
	2008	16 656 998	7,4	8 020 680	13,3	8 248 139	11,1	5 021 397	10,3	6 865 943	12,5	2 425 387	18,2	47 238 543	10,6
	2009	18 338 218	10,1	7 807 875	-2,7	8 510 666	3,2	5 341 015	6,4	6 883 594	0,3	2 803 732	15,6	49 685 100	5,2
	2010	19 344 594	5,5	7 853 112	0,6	9 257 264	8,8	5 880 825	10,1	6 710 241	-2,5	3 124 497	11,4	52 170 533	5,0
Palvelulinjojen kustannukset 2006–2010															
Palvelulinjojen nettokustannukset sosiaali-toimelle	2006	792 913	25,6	.	.	174 451	.	.	.	743 105	-1,8	160 767	-29,5	1 696 785	5,0
	2007	907 016	14,4	740 255	-0,4	190 290	18,4	2 012 012	18,6
	2008	841 148	-7,3	787 636	6,4	52 631	-72,3	1 681 415	-16,4
	2009	1 126 722	34,0	812 460	3,2	78 190	48,6	2 017 372	20,0
	2010	1 204 802	6,9	.	.	158 083	.	0	.	751 883	-7,5	78 639	0,6	2 193 407	8,7
Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä	2006	1 718 083	1,7	165 827	-41,1	224 000	-6,2	645 748	4,4	743 105	-1,8	466 078	-8,4	3 962 841	-3,2
	2007	1 835 591	6,8	.	.	174 451	-22,1	658 400	2,0	740 255	-0,4	474 491	1,8	3 883 188	-2,0
	2008	2 055 874	12,0	0	.	0	.	741 360	12,6	787 636	6,4	117 375	-75,3	3 702 245	-4,7
	2009	2 472 409	20,3	514 042	.	205 987	.	728 988	-1,7	812 460	3,2	174 380	48,6	4 908 266	32,6
	2010	2 564 368	3,7	216 404	-57,9	158 083	-23,3	775 157	6,3	751 883	-7,5	296 139	69,8	4 762 034	-3,0
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta 2006–2010															
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2006	413 427	8,7	247 388	2,9	318 552	77,6	99 929	32,5	1 079 296	23,3
	2007	491 418	18,9	349 067	9,6	122 239	22,3	962 724	-10,8
	2008	475 675	-3,2	265 817	.	0	.	0	.	357 621	2,5	129 412	5,9	1 228 525	27,6
	2009	481 128	1,1	0	.	0	.	0	.	337 660	-5,6	141 485	9,3	960 273	-21,8
	2010	517 084	7,5	312 894	-7,3	132 850	-6,1	962 828	0,3
Muutos 2006–2010, %		25,1	-1,8	.	32,9	.	-10,8	.
Tulkkipalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2006–2010															
Tulkkipalvelujen asiakkaat (päätökset)	2006	456	2,0	155	36,0	120	-8,4	311	4,7	222	4,7	153	2,7	1 417	5,0
	2007	472	3,5	164	5,8	162	35,0	331	6,4	235	5,9	150	-2,0	1 514	6,8
	2008	464	-1,7	177	7,9	127	-21,6	343	3,6	237	0,9	157	4,7	1 505	-0,6
	2009	489	5,4	148	-16,4	152	19,7	350	2,0	247	4,2	170	8,3	1 556	3,4
	2010	506	3,5	152	2,7	125	-17,8	354	1,1	246	-0,4	172	1,2	1 555	-0,1
Muutos 2006–2010, %		11,0	.	-1,9	.	4,2	.	13,8	.	10,8	.	12,4	.	9,7	.
Joista opiskelutulkkausten asiakkaiden määrä	2006	67	-14,1	9	-18,2	8	-27,3	12	9,1	17	-10,5	13	0,0	126	-11,9
	2007	61	-9,0	18	100,0	14	75,0	15	25,0	14	-17,6	16	23,1	138	9,5
	2008	48	-21,3	9	-50,0	12	-14,3	12	-20,0	14	0,0	18	12,5	113	-18,1
	2009	48	0,0	13	44,4	8	-33,3	16	33,3	10	-28,6	18	0,0	113	0,0
	2010	47	-2,1	8	-50,0	12	20,0	7	-61,1	74	.
Muutos 2006–2010, %		-29,9	-33,3	.	-29,4	.	-46,2	.	.	.
Asioimistulkkausten asiakkaat	2006	389	.	146	.	112	.	299	.	205	.	140	.	1 291	7,0
	2007	411	.	146	.	148	.	316	.	221	.	134	.	1 376	6,6
	2008	416	.	168	.	115	.	331	.	223	.	139	.	1 392	1,2
	2009	441	.	135	.	144	.	334	.	237	.	152	.	1 443	3,7
	2010	459	346	.	234	.	165	.	1 204	.
Muutos 2006–2010, %		18,0	15,7	.	14,1	.	17,9	.	.	.
Tulkaustunnit	2006	22 442	12,0	18 867	-0,5	11 155	-20,9	52 464	-1,2
	2007	21 599	-3,8	18 850	-0,1	15 369	37,8	55 818	6,4
	2008	6 263	.	20 391	-5,6	21 926	16,3	17 873	16,3	66 453	19,1
	2009	7 551	20,6	20 653	1,3	24 388	11,2	16 805	-6,0	69 397	4,4
	2010	4 660	-38,3	12 433	-39,8	17 093	.
Muutos 2006–2010, %		-44,6
Joista opiskelutulkkausten tuntien määrä	2006	7 659	26,7	7 000	-10,5	5 164	-38,7	19 823	-11,1
	2007	6 341	-17,2	4 520	-35,4	6 713	30,0	17 574	-11,3
	2008	5 511	-13,1	5 800	28,3	8 788	30,9	20 099	14,4
	2009	4 557	-17,3	6 764	16,6	10 657	21,3	21 978	9,3
	2010	2 402	-47,3	2 402	.
Muutos 2006–2010, %		-68,6
Asioimistulkkausten tunnit / asiakas	2006	49,4	.	57,9	.	42,8	.	50,7	.
	2007	48,3	.	64,8	.	64,6	.	57,0	.
	2008	45,0	.	72,3	.	65,4	.	66,9	.
	2009	48,2	.	74,4	.	40,4	.	65,6	.
	2010	29,0	29,0	.
Opiskelutulkkausten tunnit / asiakas	2006	638,3	.	411,8	.	397,2	.	472,0	.
	2007	422,7	.	322,9	.	419,6	.	390,5	.
	2008	459,3	.	414,3	.	488,2	.	456,8	.
	2009	284,8	.	676,4	.	592,1	.	499,5	.
	2010	300,3	300,3	.
Tulkkipalvelujen asiakkaiden %-osuus kaikista vammaispalvelun asiakkaista	2006	3,7	.	4,7	.	3,0	.	7,8	.	3,0	.	6,8	.	4,3	.
	2007	4,0	.	4,8	.	3,9	.	7,7	.	3,2	.	5,6	.	4,5	.
	2008	4,1	.	4,6	.	2,8	.	7,2	.	3,3	.	6,1	.	4,4	.
	2009	4,2	.	3,9	.	3,4	.	7,2	.	3,5	.	6,1	.	4,5	.
	2010	4,3	.	3,9	.	2,7	.	7,0	.	3,4	.	6,3	.	4,4	.
Myönnettyjen tulkkipalvelujen nettokustannukset	2006	1 990 535	53,5	640 097	57,0	537 129	37,3	525 420	20,3	1 276 512	60,4	349 307	-0,8	5 319 000	45,4
	2007	2 026 204	1,8	687 102	7,3	674 827	25,6	587 624	11,8	1 398 575	9,6	475 449	36,1	5 849 781	10,0
	2008	2 491 771	23,0	716 777	4,3	690 500	2,3	609 788	3,8	1 658 524	18,6	569 904	19,9	6 737 264	15,2
	2009	2 893 492	16,1	812 245	13,3	1 014 933	47,0	725 793	19,0	1 658 899	0,0	735 974	29,1	7 841 336	16,4
	2010	2 367 314	-18,2	552 779	-31,9	578 038	-43,0	537 060	-26,0	1 190 951	-28,2	521 542	-29,1	5 747 684	-26,7
Muutos 2006–2010, %		18,9	.	-13,6	.	7,6	.	2,2	.	-6,7	.	49,3	.	8,1	.
Nettokustannukset euroa / tulkkipalvelupäätöksen saanut asiakas	2006	4 365	50,5	4 130	15,5	4 476	49,9	1 689	14,9	5 750	53,2	2 283	-3,4	3 754	38,6
	2007	4 293	-1,7	4 190	1,5	4 166	-6,9	1 775	5,1	5 951	3,5	3 170	38,8	3 864	2,9
	2008	5 370	25,1	4 050	-3,3	5 437	30,5	1 778	0,1	6 998	17,6	3 630	14,5	4 477	15,9
	2009	5 917	10,2	5 488	35,5	6 677	22,8	2 074	16,6	6 716	-4,0	4 329	19,3	5 039	12,6
	2010	4 678	-20,9	3 637	-33,7	4 624	-30,7	1 517	-26,8	4 841	-27,9	3 032	-30,0	3 696	-26,7
Muutos 2006–2010, %		7,2	.	-11,9	.	3,3	.	-10,2	.	-15,8	.	32,8	.	-1,5	.
Nettokustannukset euroa / tulkaustunti	2006	23	7,5	68	61,3	31	25,3	41	39,4
	2007	27	16,2	74	9,7	31	-1,2	44	7,6
	2008	110	.	30	9,9	76	2,0	32	3,1	53	20,4
	2009	134	21,9	35	17,5	68	-10,1	44	37,3	60	12,2
	2010	124	-7								

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Nettokustannukset euroa / kunnan asukas	2006	3,5		2,7		2,8		3,0		6,2		2,7		3,5	
	2007	3,6		2,9		3,5		3,4		6,7		3,6		3,9	
	2008	4,3		3,0		3,5		3,5		7,9		4,3		4,4	
	2009	5,0		3,3		5,1		4,1		7,8		5,3		5,1	
	2010	4,0		2,2		2,9		3,0		5,6		3,7		3,7	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ja kustannukset 2006–2010															
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2006	419	-2,1	253	-14,5	306	-1,0	96	77,8	447	25,9	159	26,2	1 680	7,1
	2007	395	-5,7	228	-9,9	314	2,6	80	-16,7	347	-22,4	157	-1,3	1 521	-9,5
	2008	444	12,4	256	12,3	179	-43,0	65	-18,8	374	7,8	184	17,2	1 502	-1,2
	2009	482	8,6	275	7,4	169	-5,6	73	12,3	421	12,6	224	21,7	1 644	9,5
	2010	434	-10,0	192	-30,2	199	17,8	63	-13,7	351	-16,6	254	13,4	1 493	-9,2
Asunnon muutostöitä saaneiden %-osuus väestöstä	2006	0,07		0,11		0,16		0,05		0,22		0,12		0,11	
	2007	0,07		0,10		0,16		0,05		0,17		0,12		0,10	
	2008	0,08		0,11		0,09		0,04		0,18		0,14		0,10	
	2009	0,08		0,11		0,09		0,04		0,20		0,16		0,11	
	2010	0,07		0,08		0,10		0,04		0,16		0,18		0,10	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2006	3,4		7,6		7,6		2,4		5,9		7,1		5,0	
	2007	3,4		6,7		7,6		1,9		4,7		5,8		4,5	
	2008	3,9		6,6		3,9		1,4		5,2		7,2		4,4	
	2009	4,2		7,3		3,7		1,5		5,9		8,1		4,8	
	2010	3,7		5,0		4,3		1,2		4,9		9,3		4,2	
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2006	826 597	4,3	427 219	-21,5	494 092	3,1	134 228	80,7	687 731	58,0	186 568	-4,6	2 756 435	9,3
	2007	717 531	-13,2	531 976	24,5	492 722	-0,3	116 991	-12,8	773 192	12,4	174 480	-6,5	2 806 892	1,8
	2008	909 234	26,7	541 587	1,8	437 305	-11,2	110 457	-5,6	785 749	1,6	269 523	54,5	3 053 855	8,8
	2009	847 597	-6,8	461 192	-14,8	467 520	6,9	125 340	13,5	876 142	11,5	212 154	-21,3	2 989 945	-2,1
	2010	740 545	-12,6	239 405	-48,1	441 135	-5,6	125 202	-0,1	778 954	-11,1	226 816	6,9	2 552 056	-14,6
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2006	1 973	6,5	1 689	-8,2	1 615	4,1	1 398	1,7	1 539	25,5	1 173	-24,4	1 641	2,0
	2007	1 817	-7,9	2 333	38,2	1 569	-2,8	1 462	4,6	2 228	44,8	1 111	-5,3	1 845	12,5
	2008	2 048	12,7	2 116	-9,3	2 443	55,7	1 699	16,2	2 101	-5,7	1 465	31,8	2 033	10,2
	2009	1 759	-14,1	1 677	-20,7	2 766	13,2	1 717	1,0	2 081	-0,9	947	-35,3	1 819	-10,5
	2010	1 706	-3,0	1 247	-25,6	2 217	-19,9	1 987	15,7	2 219	6,6	893	-5,7	1 709	-6,0
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sekä kustannukset 2006–2010															
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	2006	562	13,5	..		78	2,6	208	10,6	226	-10,0	142	14,5	1 216	7,2
	2007	573	2,0	61		72	-7,7	219	5,3	241	6,6	220	54,9	1 386	14,0
	2008	583	1,7	59	-3,3	85	18,1	228	4,1	297	23,2	186	-15,5	1 438	3,8
	2009	594	1,9	69	16,9	93	9,4	252	10,5	297	0,0	205	10,2	1 510	5,0
	2010	582	-2,0	108	56,5	71	-23,7	251	-0,4	305	2,7	188	-8,3	1 505	-0,3
Asuntoon kuuluvia laitteita ja välineitä saaneiden %-osuus väestöstä	2006	0,10		0,03		0,04		0,12		0,11		0,11		0,08	
	2007	0,10		0,03		0,04		0,12		0,12		0,17		0,09	
	2008	0,10		0,02		0,04		0,13		0,14		0,14		0,09	
	2009	0,10		0,03		0,05		0,14		0,14		0,15		0,10	
	2010	0,10		0,04		0,04		0,14		0,14		0,13		0,10	
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	2006	383 552	6,6	..		121 185	168,5	123 453	-4,1	127 288	-36,7	63 226	5,7	818 704	3,1
	2007	432 570	12,8	73 526		80 730	-33,4	131 319	6,4	174 900	37,4	98 939	56,5	991 984	21,2
	2008	488 831	13,0	117 615	60,0	109 612	35,8	170 603	29,9	115 353	-34,0	120 891	22,2	1 122 905	13,2
	2009	560 682	14,7	52 969	-55,0	103 776	-5,3	206 371	21,0	393 707	241,3	120 339	-0,5	1 437 843	28,0
	2010	458 988	-18,1	49 549	-6,5	98 453	-5,1	191 099	-7,4	448 182	13,8	105 851	-12,0	1 352 121	-6,0
Kustannukset euroa / VpL:n mukaisia palveluita ja taloudellista tukea saanut asiakas	2006	31	11,5	..		30	157,7	31	-15,7	17	-44,4	28	0,5	25	-1,2
	2007	37	17,7	21		20	-34,9	30	-1,9	23	38,8	37	31,2	29	19,7
	2008	43	16,3	30	40,9	24	22,6	36	18,1	16	-31,1	47	27,8	33	11,3
	2009	49	12,6	14	-53,8	23	-3,9	43	18,5	55	242,4	43	-8,0	42	26,8
	2010	39	-19,2	13	-8,2	21	-8,2	38	-11,5	62	12,1	39	-10,6	38	-7,7
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas	2006	682	-6,1	..		1 554	161,6	594	-13,3	563	-29,7	445	-7,7	673	-3,9
	2007	755	10,6	1 205		1 121	-27,8	600	1,0	726	28,9	450	1,0	716	6,3
	2008	838	11,1	1 993	65,4	1 290	15,0	748	24,8	388	-46,5	650	44,5	781	9,1
	2009	944	12,6	768	-61,5	1 116	-13,5	819	9,4	1 326	241,3	587	-9,7	952	21,9
	2010	789	-16,4	459	-40,2	1 387	24,3	761	-7,0	1 469	10,9	563	-4,1	898	-5,6
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset 2006–2010															
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat	2006	300	4,5	63	61,5	48	17,1	88	2,3	90	-1,1	42	2,4	631	7,9
	2007	302	0,7	84	33,3	54	12,5	88	0,0	101	12,2	48	14,3	677	7,3
	2008	316	4,6	83	-1,2	54	0,0	94	6,8	97	-4,0	54	12,5	698	3,1
	2009	355	12,3	95	14,5	67	24,1	95	1,1	110	13,4	67	24,1	789	13,0
	2010	387	9,0	104	9,5	71	6,0	98	3,2	147	33,6	74	10,4	881	11,7
Vammaisten palveluasumisen asiakkaiden %-osuus VpL- asiakkaista	2006	2,5		1,9		1,2		2,2		1,2		1,9		1,9	
	2007	2,6		2,5		1,3		2,0		1,4		1,8		2,0	
	2008	2,8		2,1		1,2		2,0		1,4		2,1		2,0	
	2009	3,1		2,5		1,5		2,0		1,5		2,4		2,3	
	2010	3,3		2,7		1,5		1,9		2,0		2,7		2,5	
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset	2006	10 839 624	7,0	2 968 157	125,9	1 557 675	7,8	2 260 157	11,3	3 815 137	21,5	1 358 248	3,0	22 798 998	17,6
	2007	11 955 065	10,3	3 255 826	9,7	1 750 386	12,4	2 384 696	5,5	3 968 395	4,0	1 716 457	26,4	25 030 825	9,8
	2008	13 633 709	14,0	4 092 758	25,7	2 426 970	38,7	3 014 498	26,4	4 038 853	1,8	2 096 611	22,1	29 303 399	17,1
	2009	16 266 143	19,3	4 508 625	10,2	3 052 208	25,8	3 170 145	5,2	4 819 108	19,3	2 532 858	20,8	34 349 087	17,2
	2010	17 029 635	4,7	4 982 530	10,5	3 369 728	10,4	3 331 391	5,1	5 045 912	4,7	2 856 639	12,8	36 615 835	6,6
Muutos 2006–2010, %		57,1		67,9		116,3		47,4		32,3		110,3		60,6	
Palveluasumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2006	29,5		22,8		11,9		28,3		27,0		25,9		25,3	
	2007	31,1		22,7		12,5		27,8		26,9		28,2		26,0	
	2008	31,7		23,9		14,8		30,6		25,6		27,3		26,7	
	2009	33,6		25,2		17,4		29,2		27,7		28,1		28,4	
	2010	32,1		25,7		18,7		28,3		29,6		27,8		28,3	
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas	2006	36 132	2,4	47 114	39,8	32 452	-8,0	25 684	8,7	42 390	22,9	32 339	0,6	36 132	9,1
	2007	39 586	9,6	38 760	-17,7	32 415	-0,1	27 099	5,5	39 291	-7,3	35 760	10,6	36 973	2,3
	2008	43 145	9,0	49 310	27,2	44 944	38,7	32 069	18,3	41 638	6,0	38 826	8,6	41 982	13,5
	2009	45 820	6,2	47 459	-3,8	45 555	1,4	33 370	4,1	43 810	5,2	37 804	-2,6	43 535	3,7
	2010	44 004	-4,0												

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		
Kustannukset euroa / kunnan asukas	2006	19	6,3	13	122,7	8	6,4	13	11,0	18	20,3	10	2,1	15	16,6	
	2007	21	9,5	14	8,3	9	10,7	14	5,6	19	3,3	13	25,0	17	8,9	
	2008	24	12,8	17	23,9	12	36,6	17	26,2	19	1,0	16	20,4	19	15,8	
	2009	28	17,5	18	8,9	15	24,3	18	4,9	23	18,2	18	16,0	22	15,6	
	2010	29	3,8	20	8,9	17	9,1	19	4,4	24	3,9	20	10,8	23	5,5	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset 2007-2010																
Päivätoiminnan asiakkaat	2007	149		64		0		12		38		2		265		
	2008	168	12,8	89	39,1	31		16	33,3	45	18,4	16	700,0	365	37,7	
	2009	192	14,3	113	27,0	21	-32,3	24	50,0	35	-22,2	35	118,8	420	15,1	
	2010	194	1,0	125	10,6	26	23,8	19	-20,8	42	20,0	47	34,3	453	7,9	
	2007	717 756		246 579		0		3 292		88 538		0		1 056 165		
Päivätoiminnan nettokustannukset	2008	818 768	14,1	342 461	38,9	69 328		50 998		111 081	25,5	21 657		1 414 293	33,9	
	2009	1 098 326	34,1	434 305	26,8	47 442	-31,6	70 828	38,9	143 583	29,3	87 301	303,1	1 881 785	33,1	
	2010	1 246 637	13,5	552 228	27,2	114 282	140,9	84 889	19,9	234 571	63,4	100 285	14,9	2 332 892	24,0	
	Henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kustannukset 2006-2010															
	VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2006	510	3,4	176	0,6	339	4,0	34	17,2	123	19,4	109	-2,7	1 291	4,3
2007		547	7,3	214	21,6	349	2,9	40	17,6	137	11,4	112	2,8	1 399	8,4	
2008		575	5,1	295	37,9	425	21,8	46	15,0	147	7,3	116	3,6	1 604	14,7	
2009		684	19,0	350	18,6	402	-5,4	151	228,3	242	64,6	254	119,0	2 083	29,9	
2010		929	35,8	359	2,6	373	-7,2	232	53,6	336	38,8	326	28,3	2 555	22,7	
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2006	7 924 024	7,1	2 293 750	-1,6	3 153 336	13,1	574 087	12,8	1 432 454	10,1	1 429 291	4,8	16 806 942	7,1	
	2007	8 417 758	6,2	2 624 941	14,4	3 383 684	7,3	641 148	11,7	1 546 111	7,9	1 588 176	11,1	18 201 818	8,3	
	2008	9 000 434	6,9	3 210 399	22,3	4 177 740	23,5	739 874	15,4	1 692 569	9,5	2 004 804	26,2	20 825 820	14,4	
	2009	10 032 523	11,5	3 905 620	21,7	4 437 029	6,2	1 162 316	57,1	2 254 911	33,2	2 593 172	29,3	24 385 572	17,1	
	2010	12 514 015	24,7	4 826 452	23,6	4 137 803	-6,7	1 568 283	34,9	2 619 791	16,2	3 262 299	25,8	28 928 643	18,6	
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2006	21,6		17,7		24,1		7,2		10,1		27,3		18,6		
	2007	21,9		18,3		24,2		7,5		10,5		26,0		18,9		
	2008	20,9		18,7		25,5		7,5		10,7		26,1		19,0		
	2009	20,7		21,9		25,3		10,7		13,0		28,8		20,2		
	2010	23,6		24,9		23,0		13,3		15,4		31,7		22,3		
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2006	15 537	3,5	13 033	-2,2	9 302	8,7	16 885	-3,8	11 646	-7,8	13 113	7,7	13 019	2,7	
	2007	15 389	-1,0	12 266	-5,9	9 695	4,2	16 029	-5,1	11 285	-3,1	14 180	8,1	13 011	-0,1	
	2008	15 653	1,7	10 883	-11,3	9 830	1,4	16 084	0,3	11 514	2,0	17 283	21,9	12 984	-0,2	
	2009	14 667	-6,3	11 159	2,5	11 037	12,3	7 697	-52,1	9 318	-19,1	10 209	-40,9	11 707	-9,8	
	2010	13 470	-8,2	13 444	20,5	11 093	0,5	6 760	-12,2	7 797	-16,3	10 007	-2,0	11 322	-3,3	
Kustannukset euroa / kunnan asukas	2006	14	6,4	10	-3,0	17	11,6	3	12,4	7	9,0	11	3,8	11	6,2	
	2007	15	5,5	11	13,0	18	5,7	4	11,7	7	7,2	12	9,9	12	7,4	
	2008	16	5,8	13	20,5	21	21,7	4	15,2	8	8,6	15	24,4	14	13,2	
	2009	17	9,8	16	20,3	22	5,0	7	56,6	11	32,0	19	24,2	16	15,4	
	2010	21	23,6	19	21,8	21	-7,9	9	34,0	12	15,2	23	23,5	18	17,4	
Muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset 2006-2010																
Kaikkien muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä	2006	1 720 542	-1,7	438 328	-3,0	610 549	85,6	255 620	21,6	1 166 094	-5,5	113 130	-47,5	4 304 263	2,7	
	2007	238 183	-86,2	406 428	-7,3	547 777	-10,3	302 703	18,4	834 886	-28,4	68 503	-39,4	2 398 480	-44,3	
	2008	228 146	-4,2	613 858	51,0	576 992	5,3	305 856	1,0	760 374	-8,9	277 306	304,8	2 762 532	15,2	
	2009	179 393	-21,4	392 244	-36,1	240 203	-58,4	168 181	-45,0	693 658	-8,8	69 594	-74,9	1 743 273	-36,9	
	2010	1 433 923	699,3	641 122	63,4	343 637	43,1	183 609	9,2	256 939	-63,0	253 968	264,9	3 113 197	78,6	
Muut kustannukset euroa / VpL:n mukaista palvelua ja taloudellista tukea saanut asiakas	2006	141		133		151		64		155		50		129		
	2007	20		119		133		70		112		26		71		
	2008	20		158		126		64		107		108		81		
	2009	16		104		53		35		98		25		50		
	2010	122		166		74		36		36		93		88		
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2006	4,7		3,4		4,7		3,2		8,3		2,2		4,8		
	2007	0,6		2,8		3,9		3,5		5,7		1,1		2,5		
	2008	0,5		3,6		3,5		3,1		4,8		3,6		2,5		
	2009	0,4		2,2		1,4		1,6		4,0		0,8		1,4		
	2010	2,7		3,3		1,9		1,6		1,5		2,5		2,4		

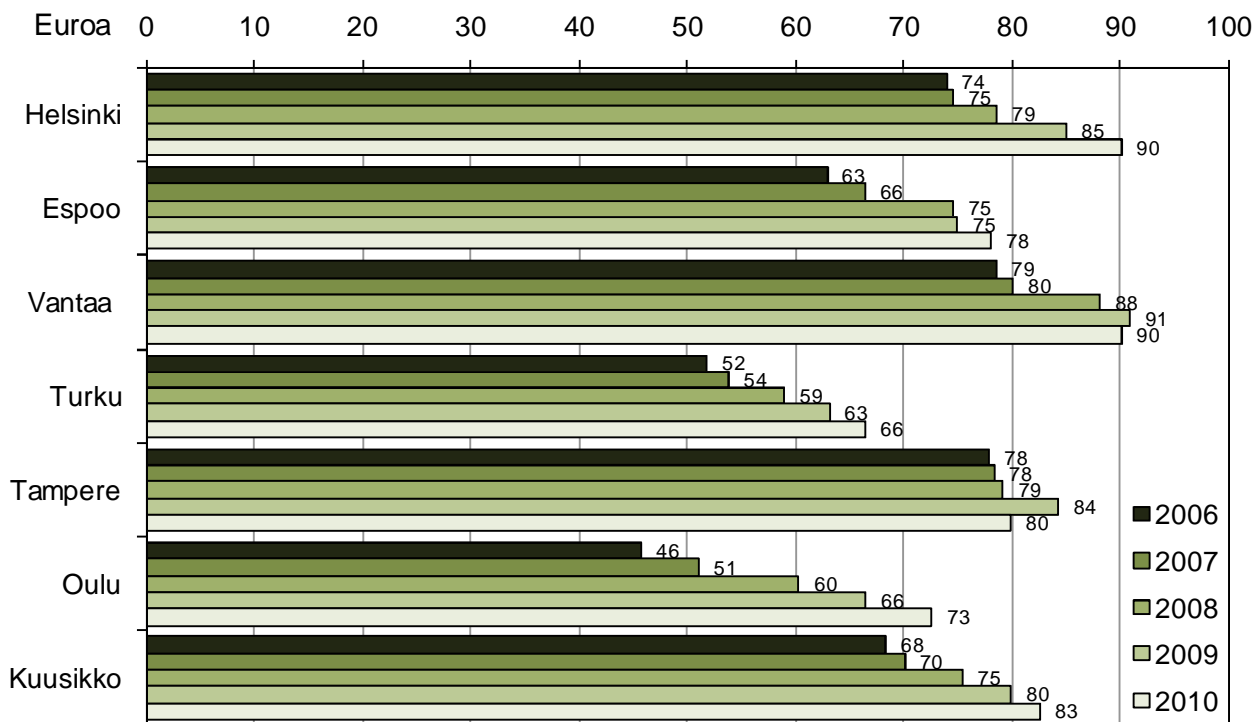
Liite 4: Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2006–2010

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2010	2006	41 749 979	-6,7	14 782 999	15,8	14 905 657	9,1	9 089 400	11,9	16 079 521	10,2	5 955 008	-1,9	102 562 565	2,6
	2007	42 396 262	1,5	15 808 875	6,9	15 418 164	3,4	9 437 691	3,8	16 277 580	1,2	6 718 564	12,8	106 057 136	3,4
	2008	45 173 480	6,6	18 010 944	13,9	17 215 619	11,7	10 355 736	9,7	16 589 525	1,9	8 056 494	19,9	115 401 798	8,8
	2009	49 580 840	9,8	18 320 797	1,7	17 963 084	4,3	11 113 708	7,3	17 821 140	7,4	9 248 635	14,8	124 048 204	7,5
	2010	53 029 895	7,0	19 353 423	5,6	18 023 162	0,3	11 783 087	6,0	17 030 526	-4,4	10 285 843	11,2	129 505 936	4,4
Muutos 2006–2010, %		27,0		30,9		20,9		29,6		5,9		72,7		26,3	
Muutos 2006–2010, €		11 279 915		4 570 425		3 117 505		2 693 687		951 005		4 330 835		26 943 372	
VpL-kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2010	2006	3 427	-2,5	4 469	7,6	3 692	4,7	2 281	-1,7	2 138	-3,3	2 647	-6,6	3 082	-1,6
	2007	3 631	6,0	4 617	3,3	3 731	1,0	2 186	-4,2	2 186	2,2	2 503	-5,4	3 149	2,2
	2008	3 982	9,6	4 632	0,3	3 761	0,8	2 181	-0,2	2 327	6,4	3 138	25,4	3 369	7,0
	2009	4 290	7,7	4 839	4,5	3 985	5,9	2 292	5,1	2 507	7,8	3 329	6,1	3 587	6,5
	2010	4 527	5,5	5 018	3,7	3 869	-2,9	2 323	1,3	2 360	-5,9	3 762	13,0	3 674	2,4
Muutos 2006–2010, %		32,1		12,3		4,8		1,8		10,4		42,1		19,2	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / kunnan asukas, DEFL 2010	2006	74	-7,3	63	14,2	79	7,7	52	11,6	78	9,1	46	-2,8	68	1,7
	2007	75	0,8	66	5,6	80	1,9	54	3,9	78	0,5	51	11,6	70	2,5
	2008	79	5,4	75	12,3	88	10,0	59	9,5	79	1,1	60	18,1	75	7,6
	2009	85	8,1	75	0,6	91	3,2	63	7,0	84	6,4	66	10,2	80	6,0
	2010	90	6,0	78	4,1	90	-0,9	66	5,3	80	-5,2	73	9,2	83	3,3
Muutos 2006–2010, %		21,8		24,1		14,7		28,2		2,5		58,7		20,8	
Subjektiviivien etuuskien nettokustannukset, DEFL 2010	2006	30 777 513	2,9	11 674 758	22,9	10 623 546	6,2	7 808 516	12,7	13 345 832	14,8	4 200 221	-0,4	78 430 385	8,6
	2007	32 227 570	4,7	12 115 590	3,8	11 085 740	4,4	8 393 951	7,5	13 556 182	1,6	4 721 510	12,4	82 100 543	4,7
	2008	34 793 593	8,0	13 351 920	10,2	12 148 242	9,6	9 203 691	9,6	13 896 177	2,5	5 636 530	19,4	89 030 152	8,4
	2009	39 109 602	12,4	13 913 793	4,2	13 167 079	8,4	9 749 424	5,9	14 797 695	6,5	6 518 250	15,6	97 255 843	9,2
	2010	51 595 972	31,9	18 712 302	34,5	17 679 526	34,3	11 599 478	19,0	16 773 587	13,4	10 031 875	53,9	126 392 740	30,0
Muutos 2006–2010, %		67,6		60,3		66,4		48,5		25,7		138,8		61,2	
Määrärahasidonnaisten etuuskien kustannukset (kokonaiskustannukset – subjektiiviset etuudet), DEFL 2010	2006	10 972 467	-26,0	3 108 241	-4,7	4 282 111	17,2	1 280 884	7,2	2 733 689	-8,0	1 754 787	-5,2	24 132 180	-13,0
	2007	10 168 692	-7,3	3 693 285	18,8	4 332 424	1,2	1 043 740	-18,5	2 721 398	-0,4	1 997 054	13,8	23 956 593	-0,7
	2008	10 379 887	2,1	4 659 024	26,1	5 067 377	17,0	1 152 045	10,4	2 693 349	-1,0	2 419 965	21,2	26 371 646	10,1
	2009	10 471 238	0,9	4 407 004	-5,4	4 796 006	-5,4	1 364 284	18,4	3 023 445	12,3	2 730 385	12,8	26 792 361	1,6
	2010	1 433 923	-86,3	641 122	-85,5	343 637	-92,8	183 609	-86,5	256 939	-91,5	253 968	-90,7	3 113 197	-88,4
Muutos 2006–2010, %		-86,9		-79,4		-92,0		-85,7		-90,6		-85,5		-87,1	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2006–2010															
Myönnettyjen kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2010	2006	14 804 081	-2,5	7 083 665	3,5	7 540 331	4,1	4 683 190	12,9	6 625 912	5,7	1 973 376	2,1	42 710 555	2,6
	2007	15 391 967	4,0	7 184 299	1,4	7 781 247	3,2	4 844 855	3,5	6 597 058	-0,4	2 176 165	10,3	43 975 590	3,0
	2008	16 209 861	5,3	7 889 494	9,8	8 299 031	6,7	5 101 367	5,3	6 964 883	5,6	2 425 415	11,5	46 890 051	6,6
	2009	16 893 169	4,2	7 485 254	-5,1	8 362 206	0,8	5 341 791	4,7	6 705 861	-3,7	2 735 956	12,8	47 524 237	1,4
	2010	17 238 838	2,0	7 509 359	0,3	8 940 087	6,9	5 761 554	7,9	6 455 226	-3,7	2 958 444	8,1	48 863 508	2,8
Muutos 2006–2010, %		16,4		6,0		18,6		23,0		-2,6		49,9		14,4	
Kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / palvelua käyttänyt asiakas, DEFL 2010	2006	1 423	2,1	2 548	-8,8	2 073	-1,3	1 502	12,1	1 227	9,8	1 159	1,2	1 580	3,1
	2007	1 550	8,9	2 495	-2,1	2 040	-1,6	1 450	-3,5	1 218	-0,7	1 189	2,6	1 616	2,3
	2008	2 174	40,3	2 690	7,8	2 245	10,0	1 367	-5,7	1 330	9,2	1 247	4,9	1 876	16,1
	2009	2 377	9,3	2 850	6,0	2 320	3,3	1 374	0,5	1 391	4,6	1 299	4,2	1 967	4,9
	2010	2 260	-4,9	2 615	-8,3	2 419	4,3	1 467	6,8	1 435	3,2	1 426	9,8	1 979	0,6
Muutos 2006–2010, %		58,8		2,6		16,7		-2,3		17,0		23,1		25,3	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisen matkan deflatoitu kustannus 2006–2010															
Keskimääräinen matkan nettokustannus, DEFL 2010	2006	28,1	29,8	30,0	-2,7	23,6	2,0	18,5	0,8	18,3	4,0	17,5	-2,9	23,6	9,1
	2007	28,6	1,6	28,9	-3,5	24,2	2,3	18,3	-1,0	18,9	3,7	18,3	4,3	23,9	1,2
	2008	31,2	9,2	29,1	0,6	25,8	6,8	17,9	-2,3	20,5	8,2	18,9	3,6	25,1	5,2
	2009	32,0	2,3	29,1	0,0	26,6	3,1	17,9	-0,1	21,3	3,9	18,3	-3,3	25,5	1,4
	2010	32,0	0,3	28,6	-1,5	27,0	1,4	18,7	4,5	21,5	0,8	21,4	16,8	26,0	1,8
Muutos 2006–2010, %		13,8		-4,5		14,2		1,0		17,5		22,2		10,0	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2006–2010															
ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2010	2006	1 386 416	106,7	427 319	-1,5	371 119	-14,5	170 962	7,8			79 291	15,3	2 435 106	37,9
	2007	1 706 289	23,1	614 318	43,8	396 846	6,9	171 547	0,3	131 420		85 478	7,8	3 105 896	27,5
	2008	1 287 284	-24,6	535 734	-12,8	365 129	-8,0	173 300	1,0	247 366	88,2	122 303	43,1	2 731 117	-12,1
	2009	1 910 731	48,4	520 895	-2,8	364 580	-0,2	134 854	-22,2	352 536	42,5	138 974	13,6	3 422 569	25,3
	2010	2 105 756	10,2	343 753	-34,0	317 177	-13,0	119 271	-11,6	255 015	-27,7	166 053	19,5	3 307 025	-3,4
Muutos 2006–2010, %		51,9		-19,6		-14,5		-30,2				109,4		35,8	
ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2010	2006	735	63,6	746	-4,1	513	-11,9	423	28,0			230	3,3	619	25,7
	2007	693	-5,8	1 036	38,9	521	1,6	342	-19,1	389		222	-3,4	616	-0,5
	2008	381	-45,0	753	-27,3	472	-9,5	409	19,4	475	22,1	299	34,7	439	-28,7
	2009	461	21,0	717	-4,8	473	0,2	398	-2,7	594	25,2	317	6,1	488	11,1
	2010	442	-4,0	444	-38,2	484	2,2	367	-7,7	584	-1,8	379	19,5	447	-8,3
Muutos 2006–2010, %		-39,8		-40,5		-5,8		-13,3				65,0		-27,8	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisen matkan deflatoitu kustannus 2006–2010															
Keskimääräinen matkan nettokustannus, DEFL 2010	2006	63,0	118,6	23,2	2,0	12,6	-13,1	10,0	-2,2			14,2	3,7	26,3	38,3
	2007	32,5	-48,4	29,5	27,2	14,4	14,9	9,8	-2,0			15,4	8,0	25,1	-4,6
	2008	16,9	-48,0	20,4	-31,0	12,5	-13,5	9,6	-2,6	13,9		15,4	-0,1	15,6	-38,0
	2009	21,2	25,3	16,1	-21,2	12,3	-1,4	9,5	-0,5	15,5	11,8	15,4	0,2	17,3	11,0
	2010	17,0	-20,0	12,5	-22,1	12,0	-2,3	9,4	-1,5	16,3	5,3	21,0	36,5	15,3	-11,4
Muutos 2006–2010, %		-73,1		-46,1		-4,2		-6,6				47,7		-41,8	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä															
Kustannukset yhteensä (VpL ja ShL), DEFL 2010	2006	16 190 497	2,1	7 510 984	3,2	7 911 450	3,1	4 854 152	12,7			2 052 667	2,5	45 145 662	4,1
	2007	17 098 256	5,6	7 798 616	3,8	8 178 092	3,4	5 016 401	3,3	6 728 478		2 261 643	10,2	47 081 486	4,3
	2008	17 497 146	2,3	8 425 228	8,0	8 664 160	5,9	5 274 667	5,1	7 212 248	7,2	2 547 719	12,6	49 621 167	5,4
	2009	18													

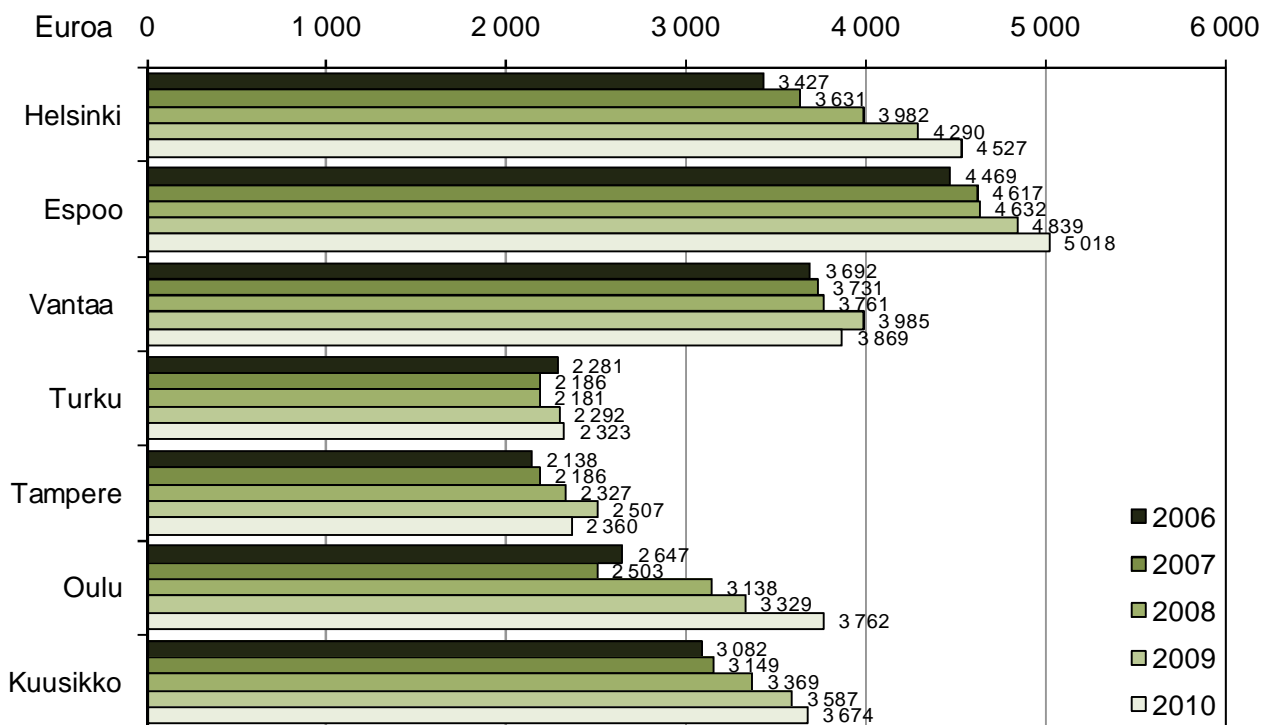
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä, DEFL 2010	2006	1 954 635	-1,3	1 888 659	-42,8	254 841	-8,9	734 657	1,4	845 419	-4,6	530 249	-11,1	4 508 460	-6,0
	2007	2 022 800	3,5	192 243	-24,6	725 549	-1,2	815 752	-3,5	522 883	-1,4	4 279 227	-5,1
	2008	2 159 568	6,8	0	0	0	0	778 753	7,3	827 363	1,4	123 295	-76,4	3 888 979	-9,1
	2009	2 535 193	17,4	527 096	..	211 218	..	747 500	-4,0	833 092	0,7	178 808	45,0	5 032 907	29,4
	2010	2 564 368	1,2	216 404	-58,9	158 083	-25,2	775 157	3,7	751 883	-9,7	296 139	65,6	4 762 034	-5,4
Muutos 2006–2010, %		31,2		14,7		-38,0		5,5		-11,1		-44,2		5,6	
Tulkkipalvelujen deflatoidut kustannukset 2006–2010															
Myönnettyjen tulkkipalvelujen nettokustannukset, DEFL 2010	2006	2 264 599	49,1	728 228	52,4	611 083	33,3	597 762	16,8	1 452 267	55,8	397 401	-3,7	6 051 340	41,2
	2007	2 232 853	-1,4	757 178	4,0	743 651	21,7	647 555	8,3	1 541 213	6,1	523 939	31,8	6 446 390	6,5
	2008	2 617 451	17,2	752 930	-0,6	725 328	-2,5	640 545	-1,1	1 742 177	13,0	598 649	14,3	7 077 079	9,8
	2009	2 966 969	13,4	832 871	10,6	1 040 706	43,5	744 224	16,2	1 701 025	-2,4	754 663	26,1	8 040 459	13,6
	2010	2 367 314	-20,2	552 779	-33,6	578 038	-44,5	537 060	-27,8	1 190 951	-30,0	521 542	-30,9	5 747 684	-28,5
Muutos 2006–2010, %		4,5		-24,1		-5,4		-10,2		-18,0		31,2		-5,0	
Nettokustannukset euroa / tulkkipalvelun päätöksen saanut asiakas, DEFL 2010	2006	4 966	46,1	4 698	12,1	5 092	45,5	1 922	11,5	6 542	48,7	2 597	-6,2	4 271	34,5
	2007	4 731	-4,7	4 617	-1,7	4 590	-9,9	1 956	1,8	6 558	0,3	3 493	34,5	4 258	-0,3
	2008	5 641	19,2	4 254	-7,9	5 711	24,4	1 867	-4,5	7 351	12,1	3 813	9,2	4 702	10,4
	2009	6 067	7,6	5 628	32,3	6 847	19,9	2 126	13,9	6 887	-6,3	4 439	16,4	5 167	9,9
	2010	4 678	-22,9	3 637	-35,4	4 624	-32,5	1 517	-28,7	4 841	-29,7	3 032	-31,7	3 696	-28,5
Muutos 2006–2010, %		-5,8		-22,6		-9,2		-21,1		-26,0		16,7		-13,4	
Nettokustannukset euroa / tulkkikaustuntia, DEFL 2010	2006	27	4,3	77	56,6	36	21,7	47	35,4
	2007	30	12,6	82	6,2	34	-4,3	49	4,2
	2008	116	..	31	4,8	79	-2,8	33	-1,7	56	14,8
	2009	138	19,0	36	14,7	70	-12,2	45	34,1	61	9,6
	2010	124	-10,0	43	19,9	65	6,8
Muutos 2006–2010, %		62,2		39,8	
Asunnon muutostöiden sekä asunnon välineiden ja laitteiden deflatoidut kustannukset 2006–2010															
Asunnon muutostyöt															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2010	2006	940 406	1,2	486 040	-23,8	562 120	0,1	152 709	75,5	782 420	53,4	212 255	-7,3	3 135 952	6,1
	2007	790 711	-15,9	586 231	20,6	542 974	-3,4	128 923	-15,6	852 048	8,9	192 275	-9,4	3 093 162	-1,4
	2008	955 094	20,8	568 904	-3,0	459 362	-15,4	116 028	-10,0	825 381	-3,1	283 118	47,2	3 207 886	3,7
	2009	869 121	-9,0	472 903	-16,9	479 392	4,4	128 523	10,8	898 391	8,8	217 541	-23,2	3 065 871	-4,4
	2010	740 545	-14,8	239 405	-49,4	441 135	-8,0	125 202	-2,6	778 954	-13,3	226 816	4,3	2 552 056	-16,8
Muutos 2006–2010, %		-21,3		-50,7		-21,5		-18,0		-0,4		6,9		-18,6	
Kustannukset euroa / asunnonmuutostöiden avustuksen saaja, DEFL	2006	2 244	3,4	1 921	-10,9	1 837	1,1	1 591	-1,3	1 750	21,8	1 335	-26,6	1 867	-0,9
	2007	2 002	-10,8	2 571	33,8	1 729	-5,9	1 612	1,3	2 455	40,3	1 225	-8,3	2 034	8,9
	2008	2 151	7,5	2 222	-13,6	2 566	48,4	1 785	10,8	2 207	-10,1	1 539	25,6	2 136	5,0
	2009	1 803	-16,2	1 720	-22,6	2 837	10,5	1 761	-1,4	2 134	-3,3	971	-36,9	1 865	-12,7
	2010	1 706	-5,4	1 247	-27,5	2 217	-21,9	1 987	12,9	2 219	4,0	893	-8,1	1 709	-8,3
Muutos 2006–2010, %		-24,0		-35,1		20,7		24,9		26,8		-33,1		-8,4	
Asunnon välineet ja laitteet															
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2010	2006	436 361	3,5	137 870	160,7	140 450	-6,9	144 813	-38,5	71 931	2,6	931 426	0,1
	2007	476 687	9,2	81 025	..	88 964	-35,5	144 712	3,0	192 738	33,1	109 029	51,6	1 093 154	17,4
	2008	513 487	7,7	123 547	52,5	115 141	29,4	179 208	23,8	121 171	-37,1	126 988	16,5	1 179 542	7,9
	2009	574 920	12,0	54 314	-56,0	106 411	-7,6	211 612	18,1	403 705	233,2	123 394	-2,8	1 474 356	25,0
	2010	458 988	-20,2	49 549	-8,8	98 453	-7,5	191 099	-9,7	448 182	11,0	105 851	-14,2	1 352 121	-8,3
Muutos 2006–2010, %		5,2		..		-28,6		36,1		209,5		48,2		45,2	
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas, DEFL 2010	2006	776	-8,8	1 768	154,0	675	-15,8	641	-31,7	507	-10,4	766	-6,7
	2007	832	7,1	1 328	..	1 236	-30,1	661	-2,1	800	24,8	496	-2,2	789	3,0
	2008	881	5,9	2 094	57,6	1 355	9,6	786	18,9	408	-49,0	683	37,8	820	4,0
	2009	968	9,9	787	-62,4	1 144	-15,5	840	6,8	1 359	233,2	602	-11,8	976	19,0
	2010	789	-18,5	459	-41,7	1 387	21,2	761	-9,3	1 469	8,1	563	-6,5	898	-8,0
Muutos 2006–2010, %		1,6		..		-21,5		12,8		129,3		11,1		17,3	
Vaikeavammaisten palveluasumisen, päivätoiminnan ja henkilökohtaisen avustajatoiminnan deflatoidut kustannukset 2006–2010															
Palveluasuminen															
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2010	2006	12 332 065	3,9	3 376 824	119,3	1 772 142	4,6	2 571 344	8,0	4 340 420	18,0	1 545 257	0,0	25 938 051	14,2
	2007	13 174 341	6,8	3 587 882	6,3	1 928 905	8,8	2 627 907	2,2	4 373 124	0,8	1 891 515	22,4	27 583 673	6,3
	2008	14 321 368	8,7	4 299 189	19,8	2 549 382	32,2	3 166 544	20,5	4 242 565	-3,0	2 202 360	16,4	30 781 407	11,6
	2009	16 679 206	16,5	4 623 117	7,5	3 129 716	22,8	3 250 648	2,7	4 941 485	16,5	2 597 177	17,9	35 221 349	14,4
	2010	17 029 635	2,1	4 982 530	7,8	3 369 728	7,7	3 331 391	2,5	5 045 912	2,1	2 856 639	10,0	36 615 835	4,0
Muutos 2006–2010, %		38,1		47,6		90,2		29,6		16,3		84,9		41,2	
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas, DEFL 2010	2006	41 107	-0,6	53 600	35,8	36 920	-10,6	29 220	5,6	48 227	19,3	36 792	-2,3	41 106	5,9
	2007	43 624	6,1	42 713	-20,3	35 720	-3,2	29 863	2,2	43 298	-10,2	39 407	7,1	40 744	-0,9
	2008	45 321	3,9	51 797	21,3	47 211	32,2	33 687	12,8	43 738	1,0	40 784	3,5	44 099	8,2
	2009	46 984	3,7	48 664	-6,0	46 712	-1,1	34 217	1,6	44 923	2,7	38 764	-5,0	44 640	1,2
	2010	44 004	-6,3	47 909	-1,6	47 461	1,6	33 994	-0,7	34 326	-23,6	38 603	-0,4	41 562	-6,9
Muutos 2006–2010, %		7,0		-10,6		28,6		16,3		-28,8		4,9		1,1	
Päivätoiminta															
Päivätoiminnan kustannukset euroa, DEFL 2010	2007	790 959	..	271 727	..	0	..	3 628	..	97 568	..	0	..	1 163 881	..
	2008	860 065	8,7	359 734	32,4	72 825	..	53 570	..	116 684	19,6	22 749	..	1 485 627	27,6
	2009	1 126 217	30,9	445 333	23,8	48 647	-33,2	72 627	35,6	147 229	26,2	89 518	293,5	1 929 571	29,9
	2010	1 246 637	10,7	552 228	24,0	114 282	134,9	84 889	16,9	234 571	59,3	100 285	12,0	2 332 892	20,9
Henkilökohtainen apu															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2010	2006	9 015 034	4,0	2 609 562	-4,5	3 587 499	9,8	653 129	9,5	1 629 680	6,9	1 626 081	1,7	19 120 986	4,0
	2007	9 276 270	2,9	2 892 654	10,8	3 728 780	3,9	706 538	8,2	1 703 796	4,5	1 750 152	7,6	20 058 189	4,9
	2008	9 454 399	1,9	3 372 326	16,6	4 388 457	17,7	777 192	10,0	1 777 939	4,4	2 105 923	20,3	21 876 236	9,1
	2009	10 287 289	8,8	4 004 800	18,8	4 549 703	3,7	1 191 832	53,4	2 312 172	30,0	2 659 023	26,3	25 004 820	14,3
	2010	12 514 015	21,6	4 826 452	20,5	4 137 803	-9,1	1 568 283	31,6	2 619 791	13,3	3 262 299	22,7		

Liite 5: Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2006–2010, kuvioita palvelujen käytön ja kustannusten kehityksestä

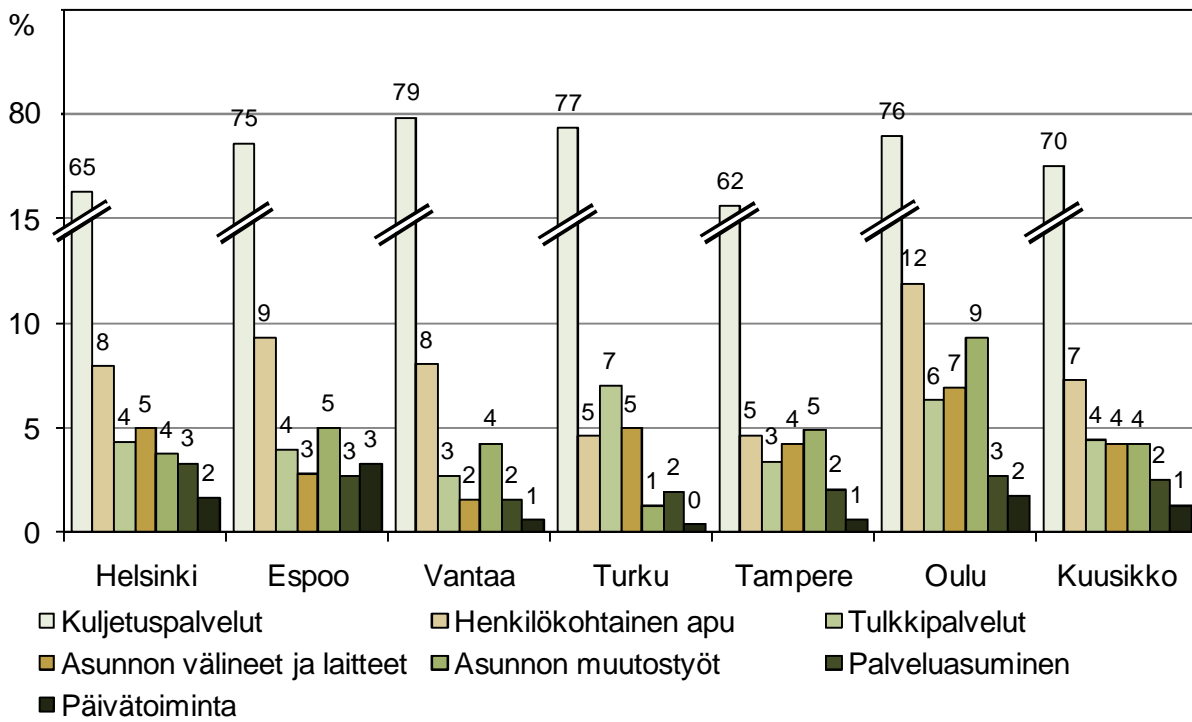
Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista kunnan asukasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

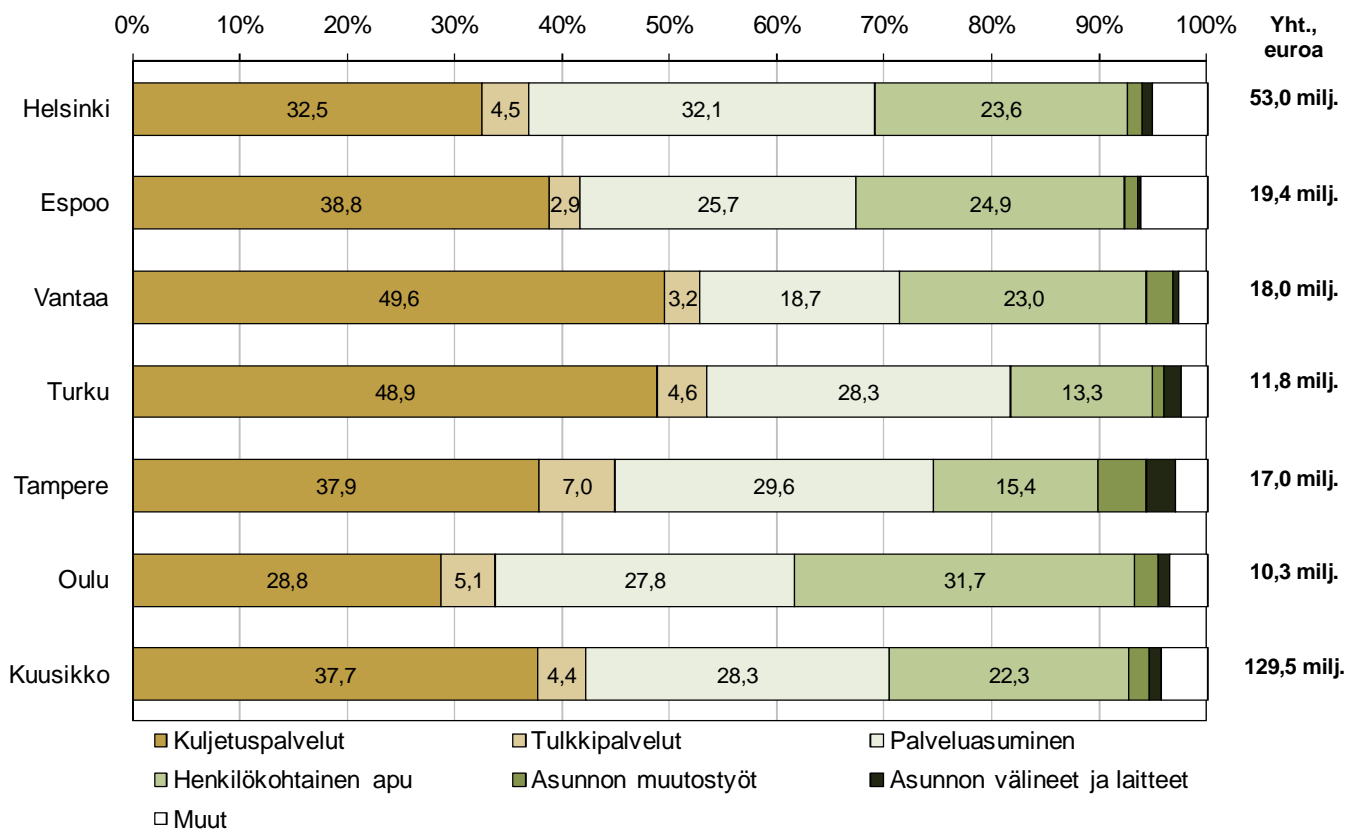
Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluja ja tukitoimia käyttänyttä asiakasta kohden vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

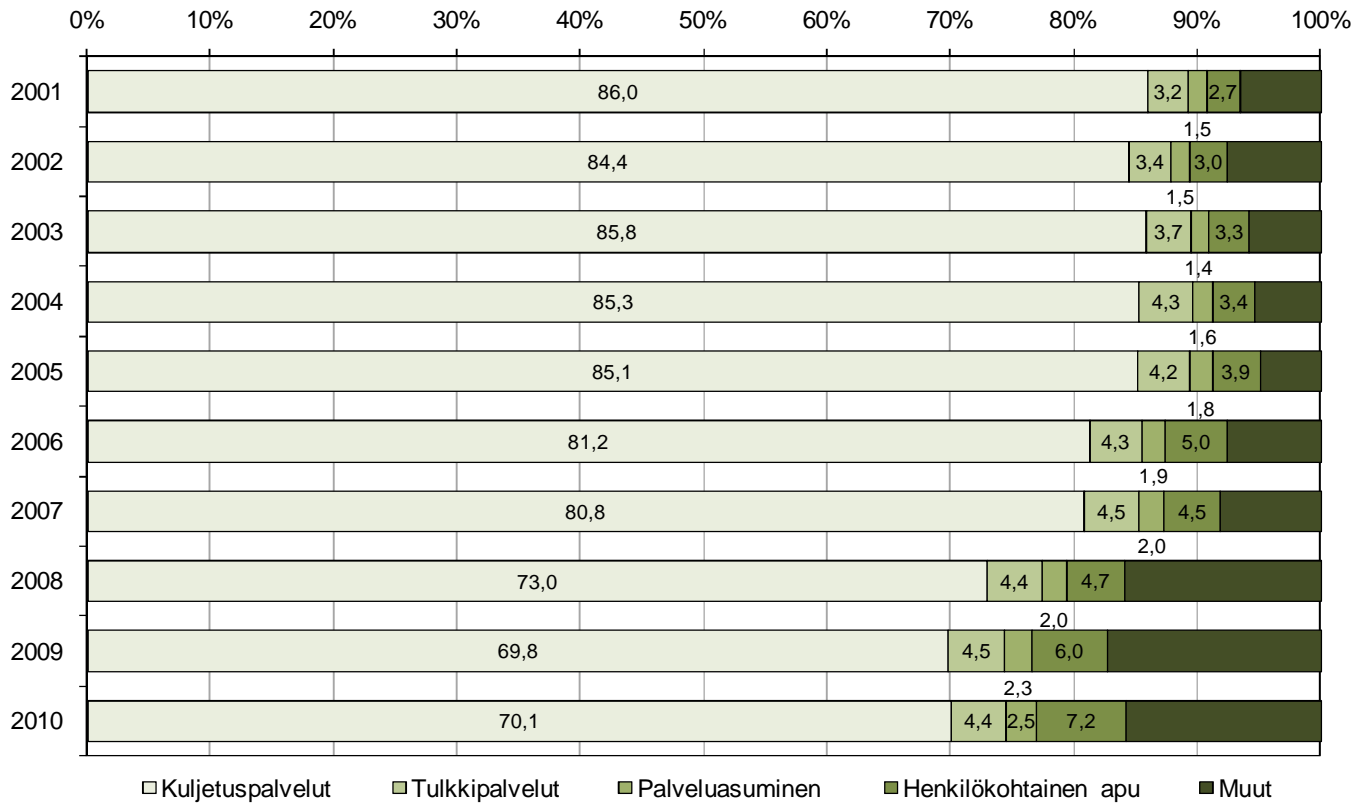
Kuvio 3. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaiden %-osuudet kaupungeittain kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2010

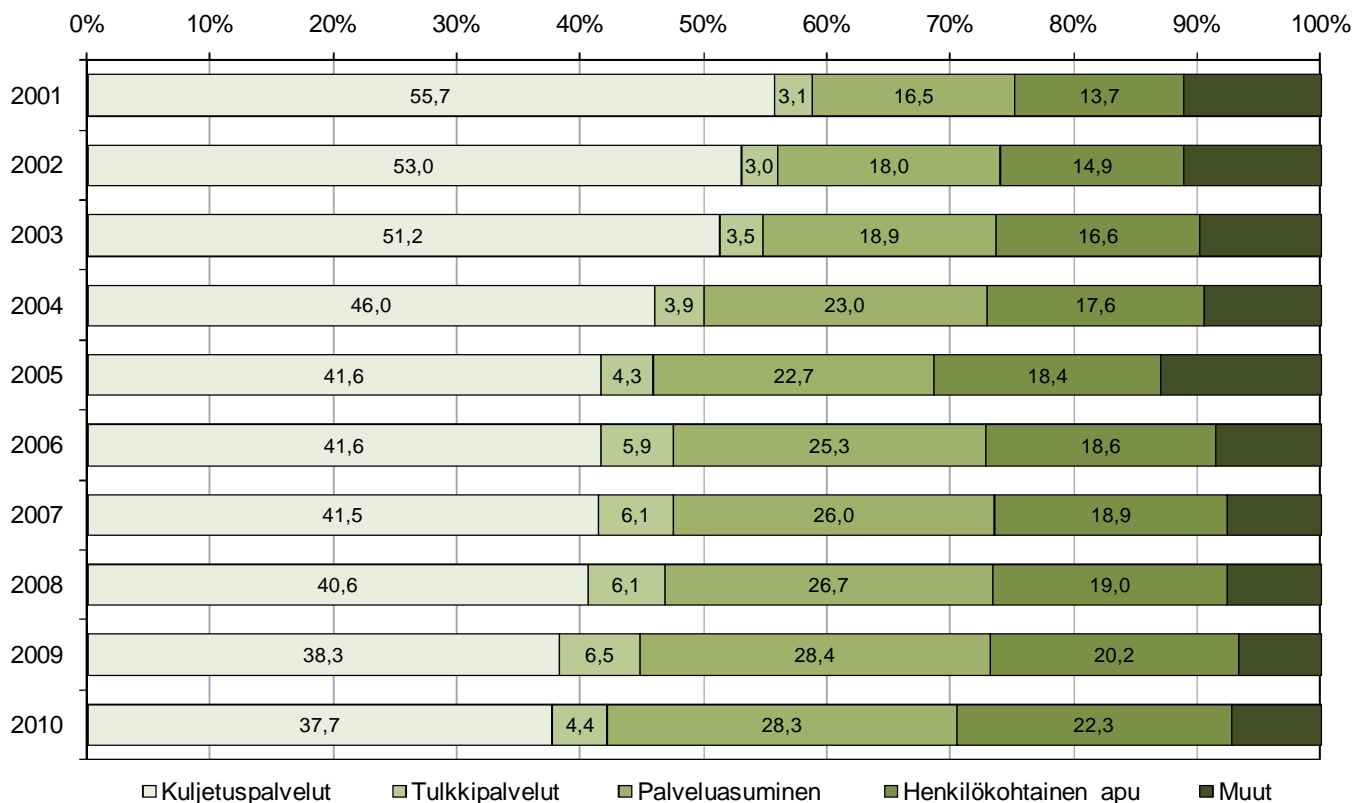
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien kustannusten %-osuudet kaupungeittain palvelujen kokonaisnettokustannuksista vuonna 2010

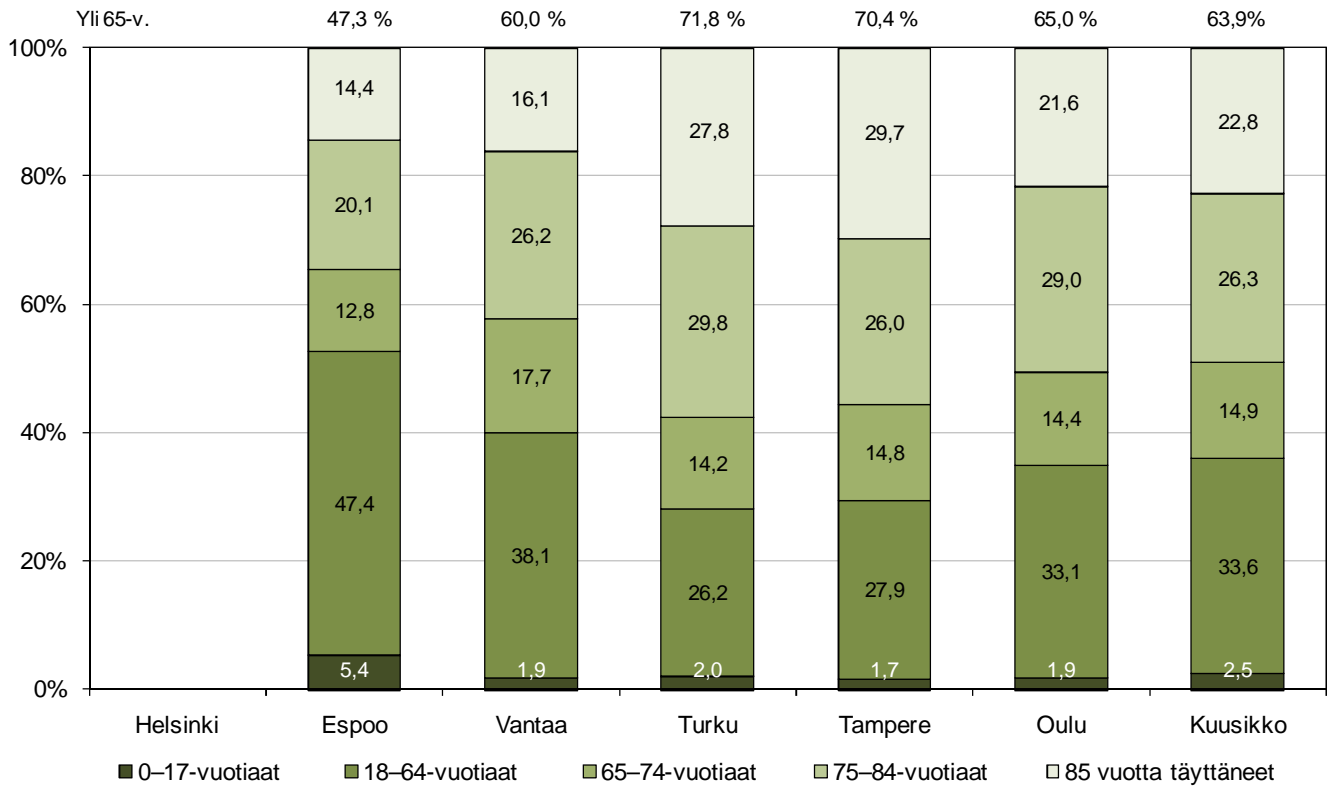
Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaiden %-osuudet kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2010

Kuvio 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien kustannusten %-osuudet kokonaisnettokustannuksista vuosina 2001–2010

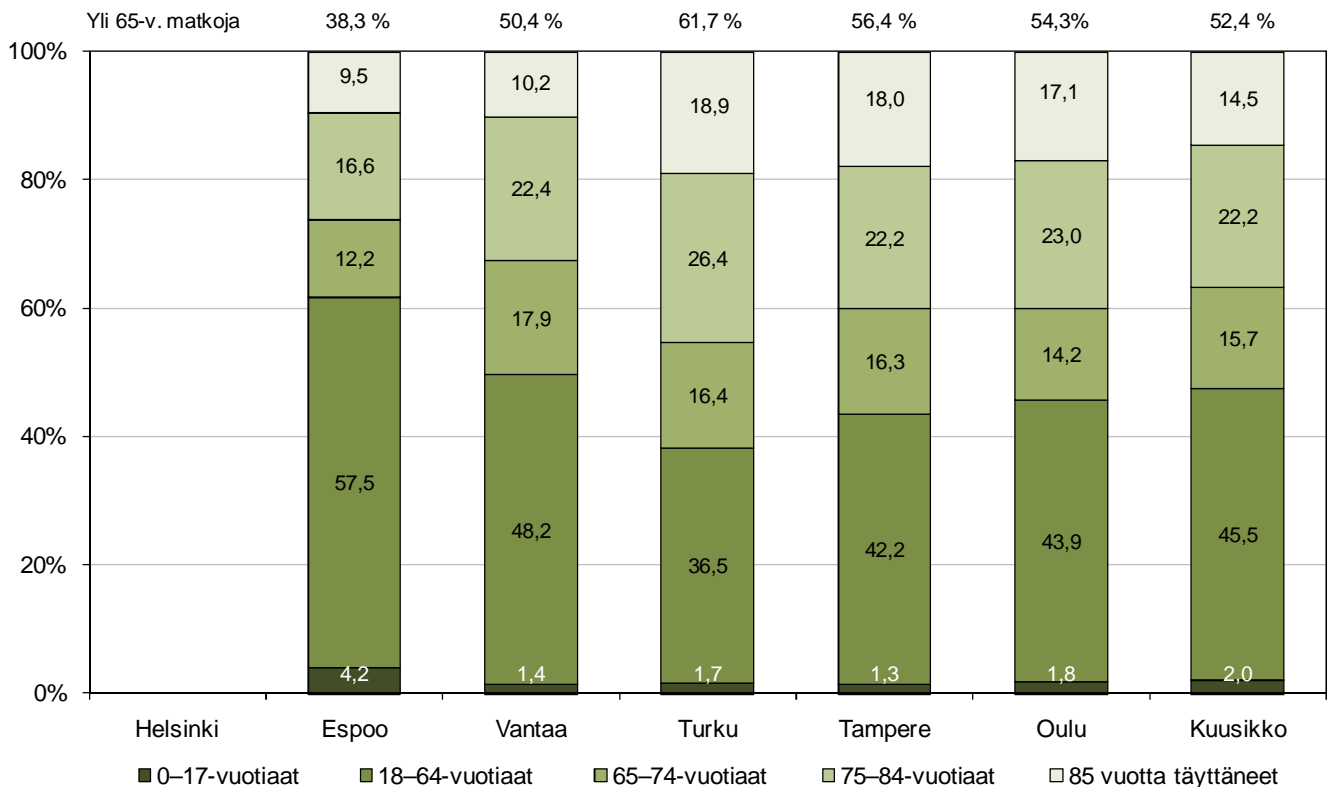

Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2010

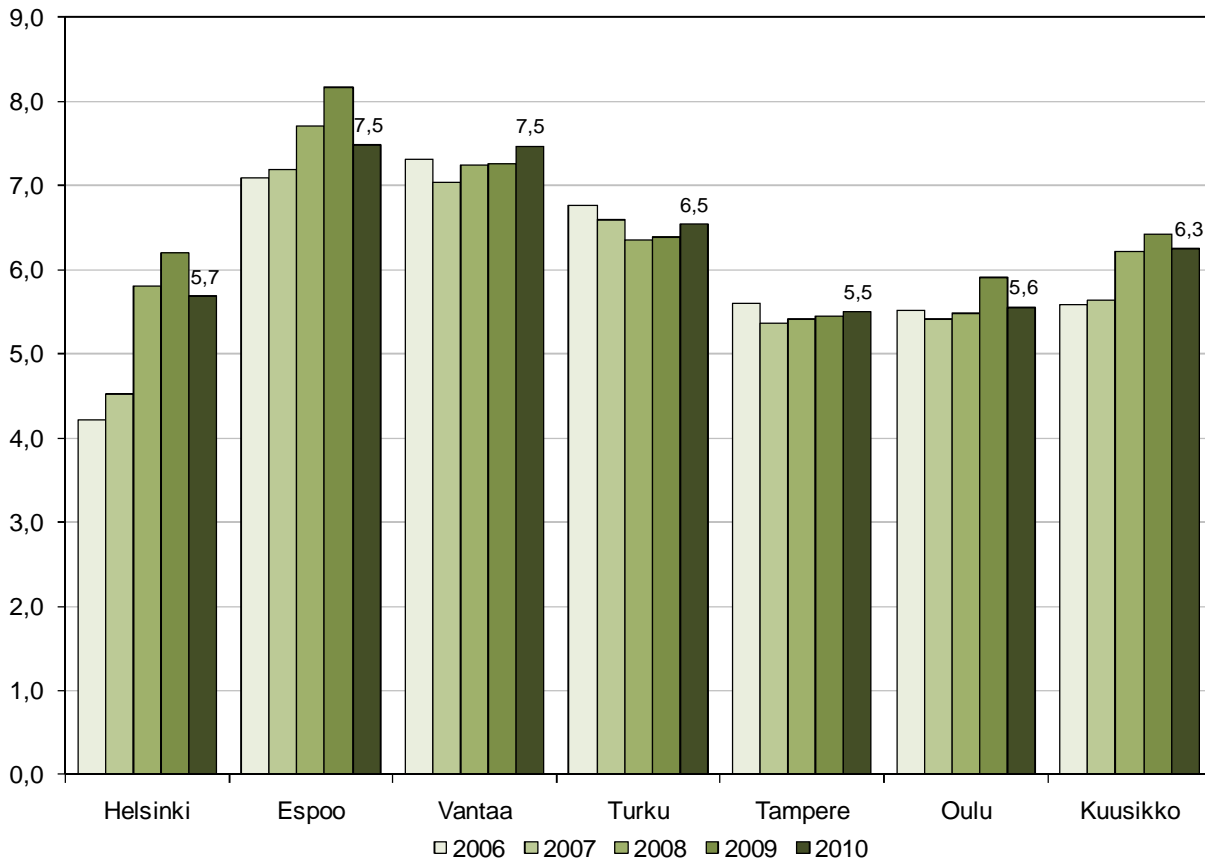
Huom. Helsinki ei saa tietoa.

Kuvio 8. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2010

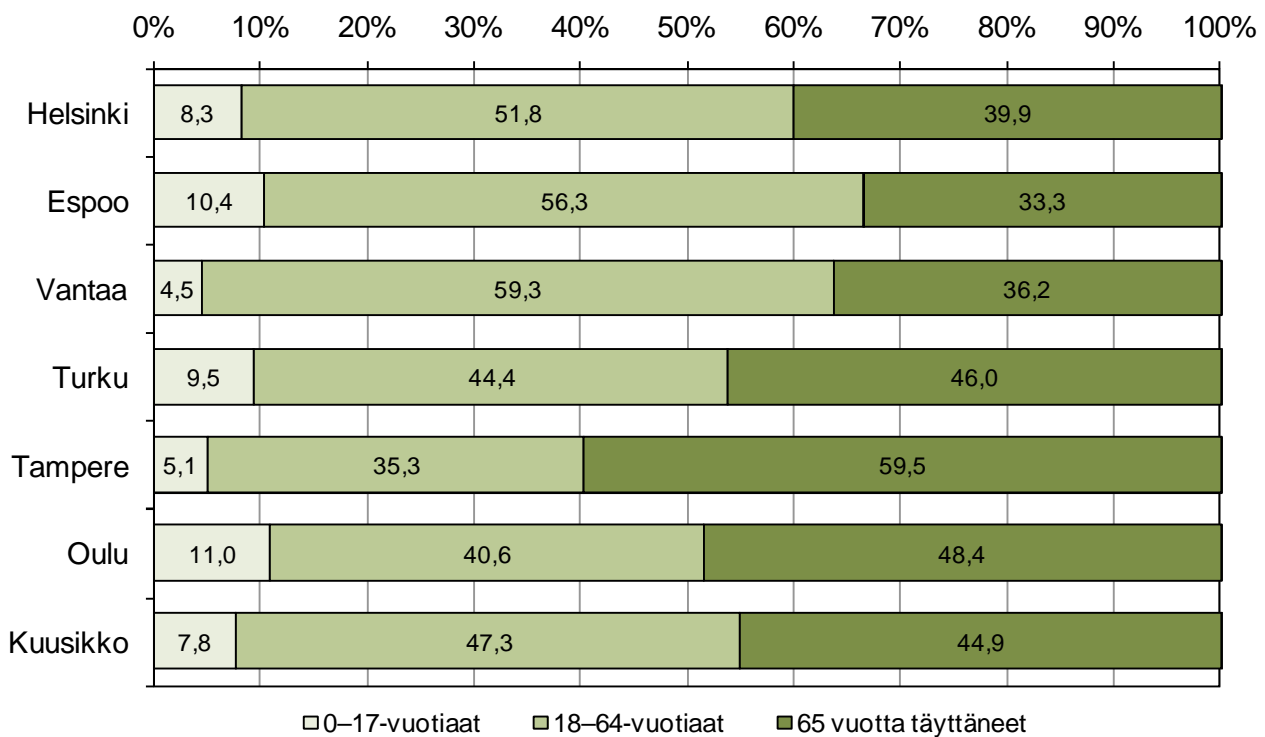

Huom. Helsinki ei saa tietoa.

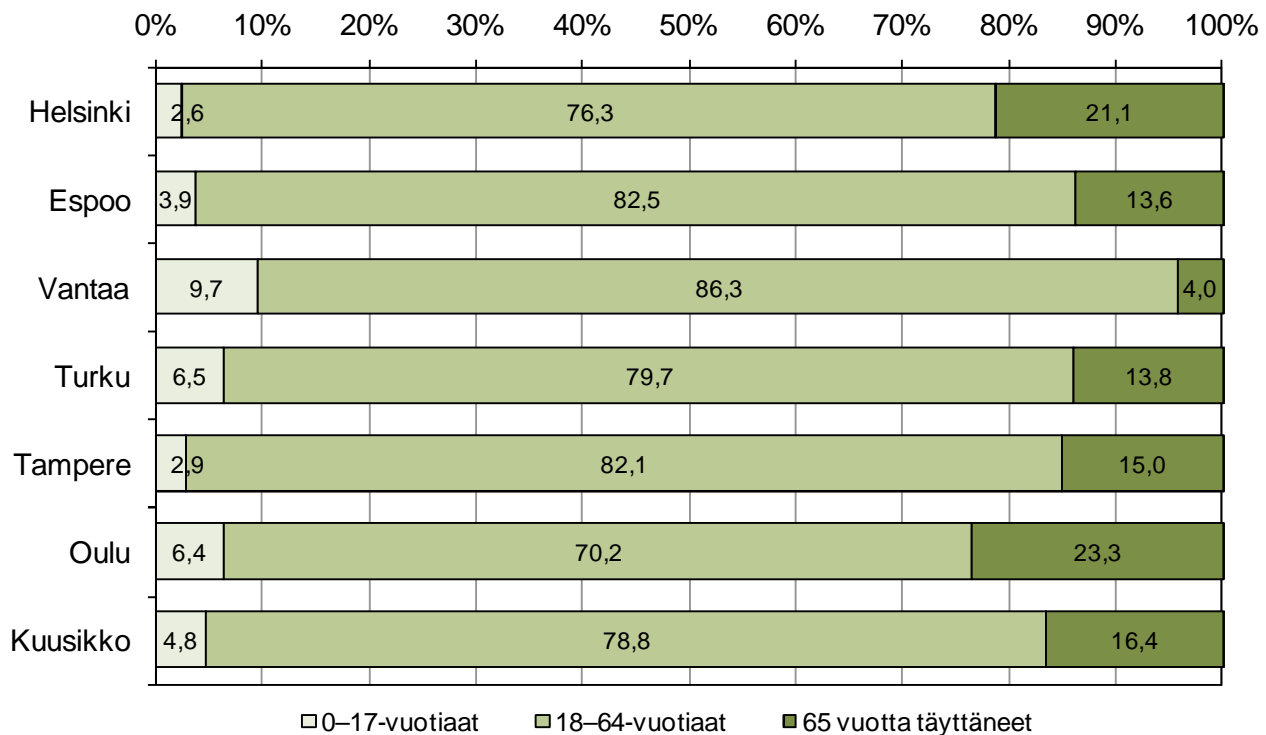
Kuvio 9. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2006–2010

Kuvio 10. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2010

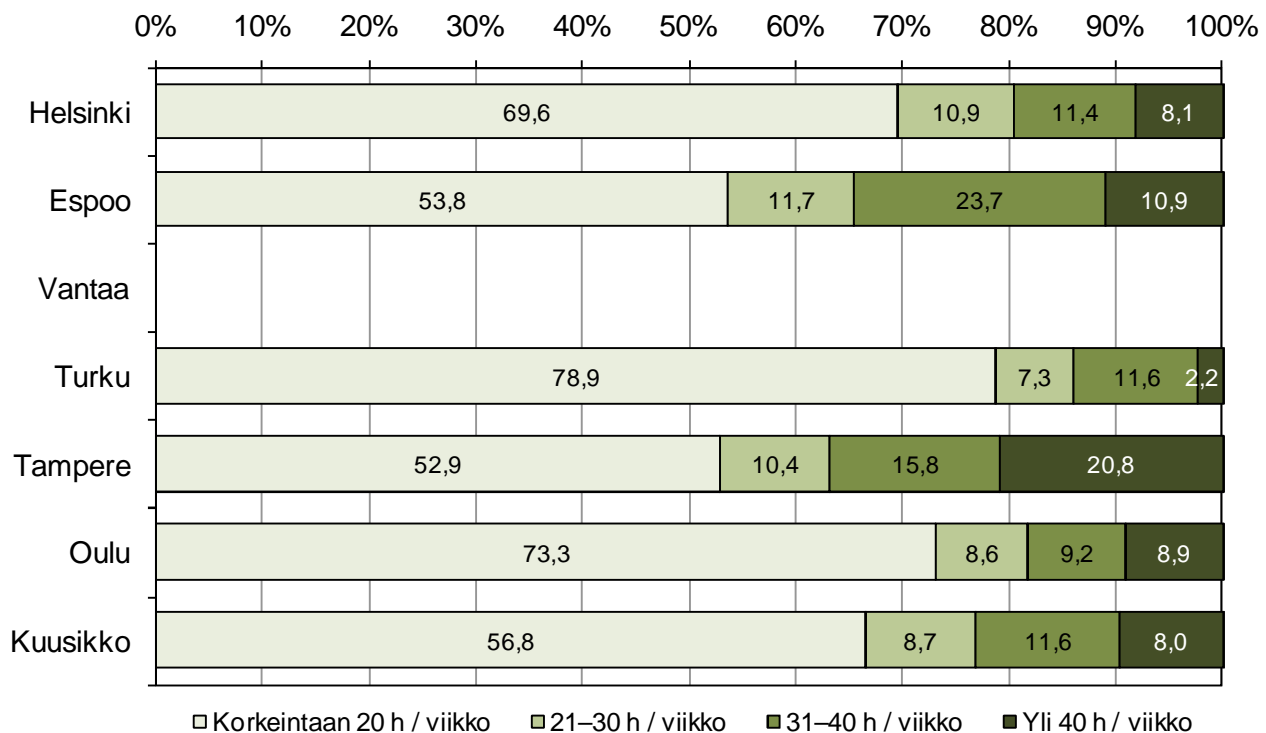

Kuvio 11. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2010

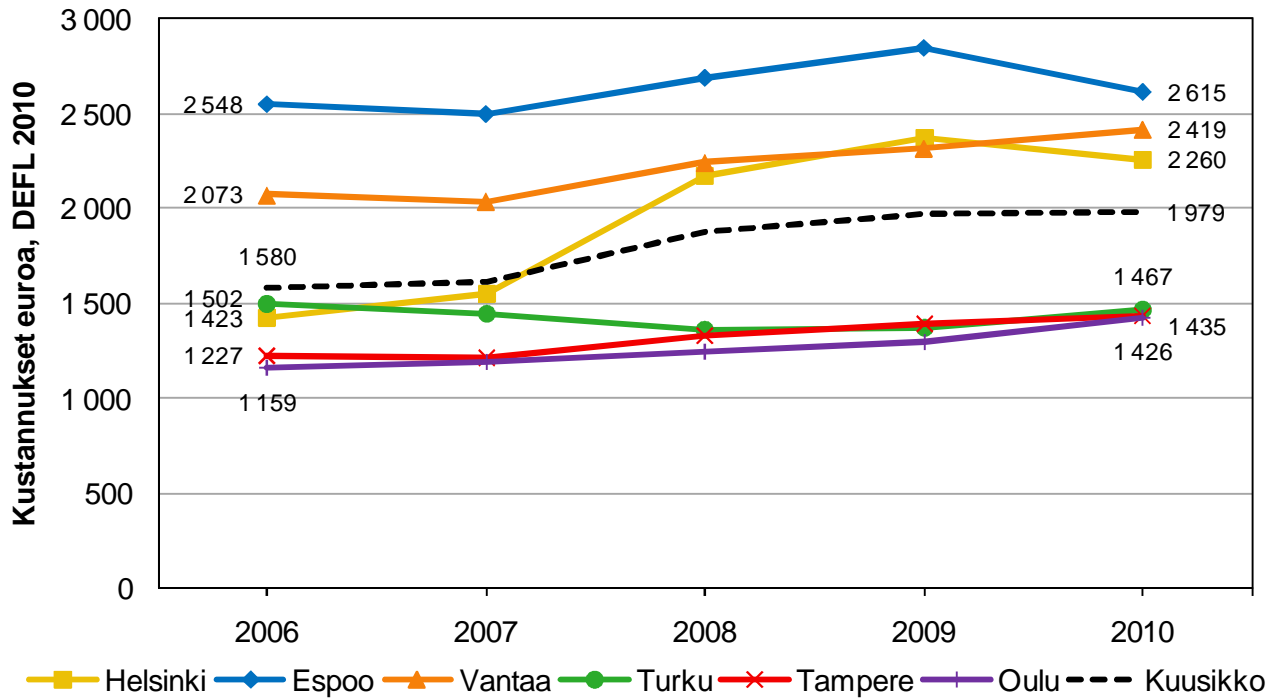
Huom. Tampere ei saa ikäjakaumaa kaikista asiakkaista. Prosenttiosuudet on laskettu niistä 240 asiakkaasta, jolle ikäjakauma saadaan.

Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2010

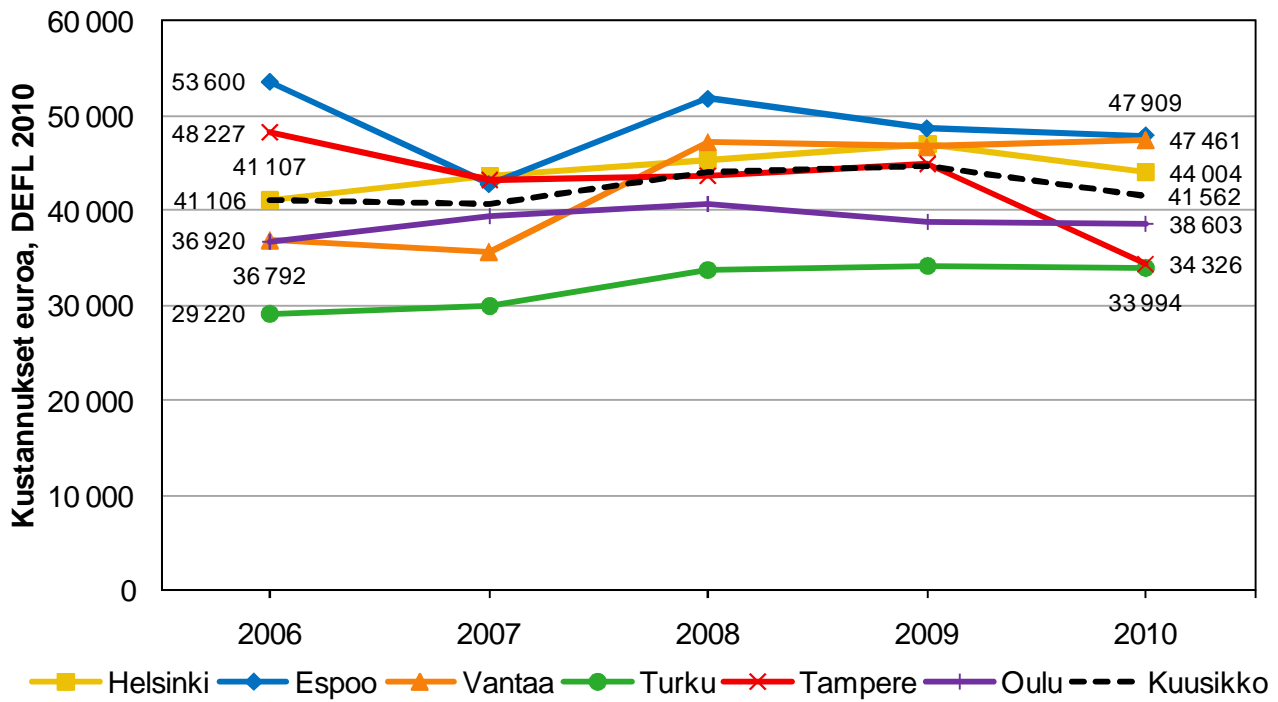

Huom. Tampere ei saa tuntijakaumaa kaikista päätöksistä. Prosenttiosuudet on laskettu niistä 240 päätöksestä, joista tuntien jakauma saadaan. Lisäksi Vantaa ei saa tietoja eriteltyä.

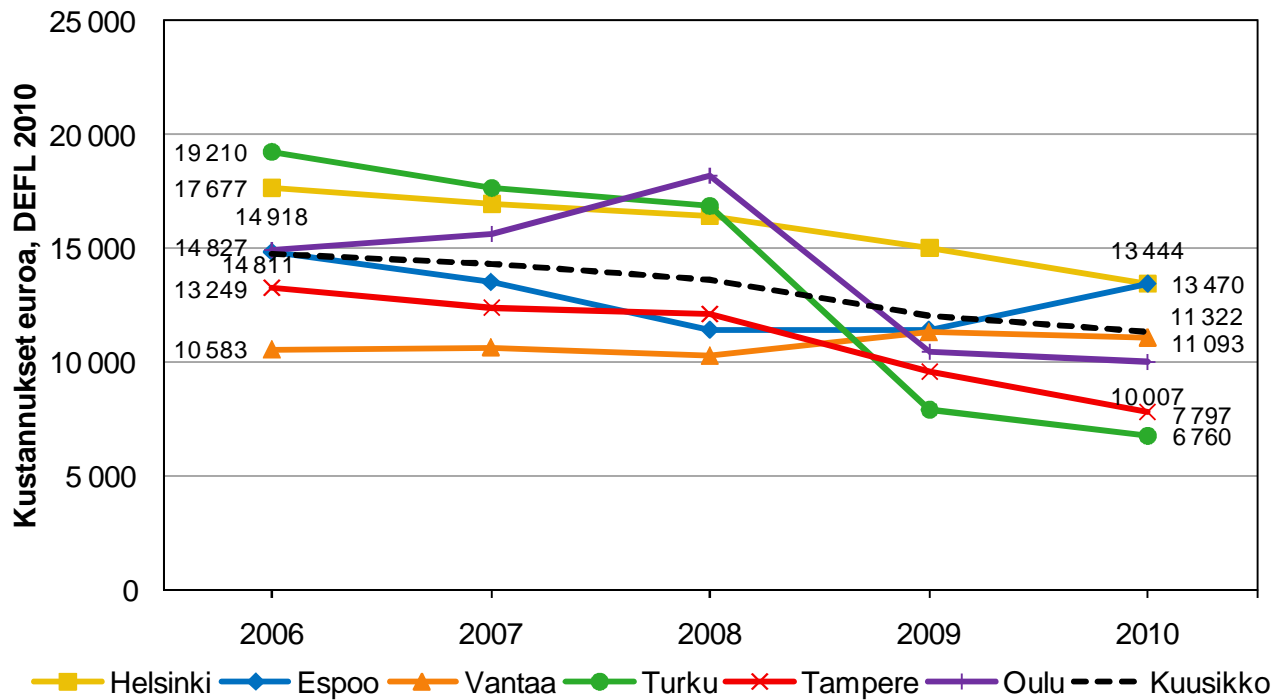
Kuvio 13. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

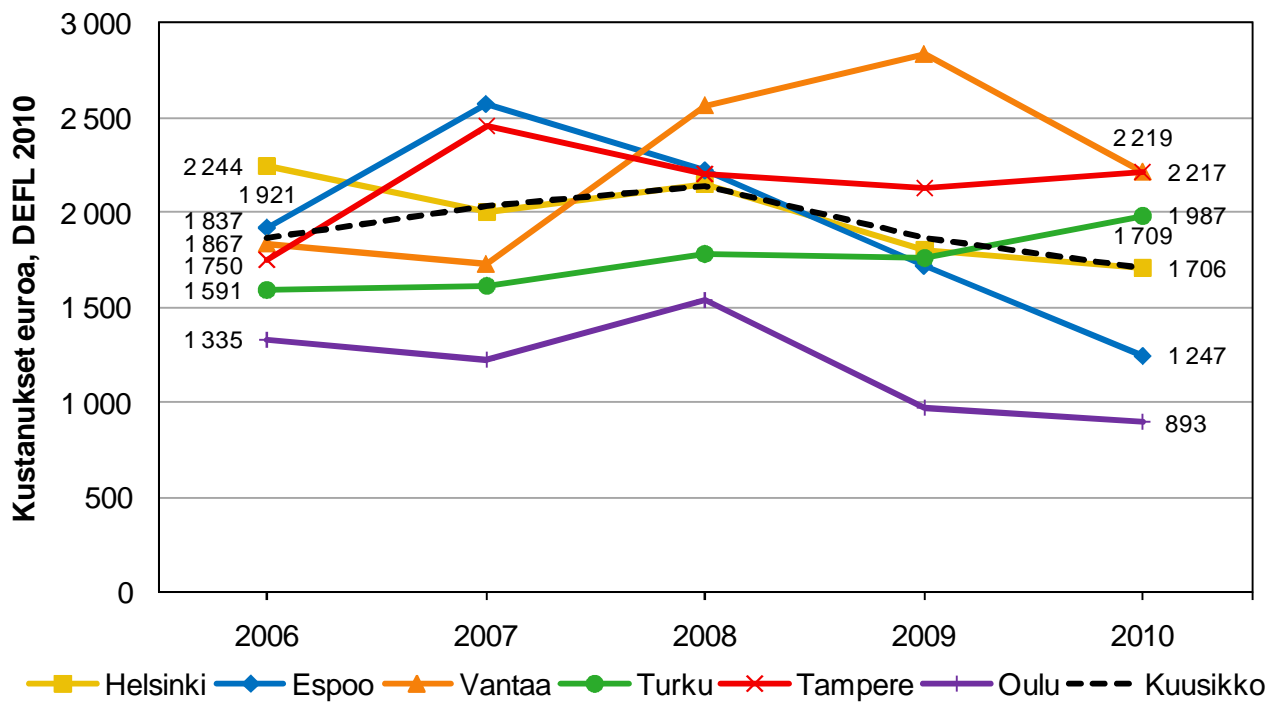
Kuvio 14. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

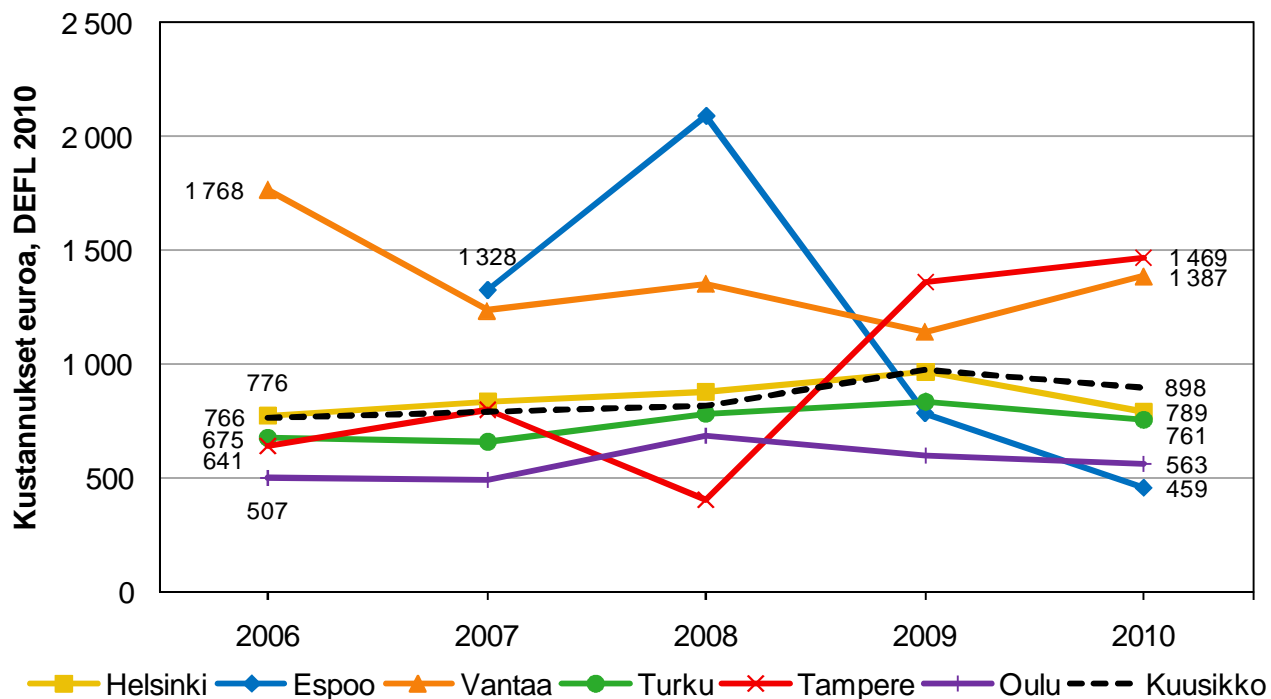
Kuvio 15. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 16. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Kuvio 17. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2006–2010 vuoden 2010 rahan arvossa

Huom. Espoon vuoden 2006 asiakkaat asunnon muutostöiden asiakkaiden yhteydessä.

Liite 6: Kuljetuspalvelujen toiminta kaupungeittain 2010

Helsinki

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden määrä on noussut vuonna 2010, mutta vähentynyt vuosina 2006–2010. Vuosien 2007 ja 2008 välillä tapahtunut käyttäjämäärien lasku johtui pääosin tarkennetusta tilastointi- ja raportointijärjestelmästä, mutta kuljetuspalveluasiakkaiden pitkän aikavälin vähenemiselle on myös muita syitä.

Osa palveluista myönnetään sosiaalihoitolain nojalla. Sosiaalihoitolain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttö on lisääntynyt. Vanhusikäisille hakijoille on tehty lisääntyvästi hylkääviä päätöksiä, koska ikääntyminen ei itsessään ole vaikeavammaisuutta. Ikääntyneiden kuljetuspalvelutarve tulee usein toteutettua sosiaalihoitolain nojalla järjestetyllä kahdeksalla yhdensuuntaisella matkalla kuukaudessa. Sitä tarjotaan heille ensisijaisena kuljetuspalveluna erityisesti silloin, kun vaikeavammaisuuden toteaminen on vähänkin tulkinnanvaraista. Tuomioistuimissa on hyväksytty ”ikätyypillisuus” selittämään ikäihmisten liikkumisvaikeuksia, jolloin sosiaalihoitolain mukaisen kuljetustuen myöntämisen on katsottu olevan asiallinen ratkaisu. Lisäksi Helsingissä sosiaaliohjaajien palkkaaminen kuljetuspalvelujen ja -tuen päätöksentekijöiksi 1.1.2005 alkaen on mahdollistanut huolellisen selvitystyön päätöstä valmisteltaessa. Terveystoimen fysioterapeutit ovat olleet aktiivisesti mukana arviointityössä, ja he tekevät muun muassa koematkoja yhdessä hakijoiden kanssa.

Yksi asiakasmääriin vaikuttava tekijä on myös se, että matkojen järjestelyssä hyödynnetään keskitettyä matkojen tilausjärjestelmää. Vanhusten ja vammaisten kuljetuspalvelujen matkapalvelukeskustoiminta järjestettiin 1.7.2009 alkaen Helsingin kaupungin palvelukeskus Palmian kanssa pyrkien jatkuvuuteen asiakaspalvelussa ja yhteistyönä tehtävään kuljetuspalvelujen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Lisäksi Helsingissä toimi 25 Jouko-kaupunginosalinjaa (entinen palvelulinja).

Espoo

Vammaispalvelulain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä ei vuonna 2010 juurikaan kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Sosiaalihoitolain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä väheni selvästi. Syksystä 2009 alkaen kaikki vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelupäätökset on tehty vammaispalvelujen keskitetyssä kuljetuspalveluyksikössä. Sosiaalihoitolain mukaisesta kuljetuspalvelusta kotipalvelun tukipalveluna päätetään vanhuspalvelujen keskitetyissä palveluissa.

Espoo luopui vuoden 2009 alussa kuljetuspalvelukeskusjärjestelmästä. Kuljetuspalvelujen järjestämistapa yhtenäistettiin Vantaalla, Espoossa ja Kauniaisissa. Kilpailutuksen yhteydessä toiminta-alueen invataksit liittyivät taksien yhteiseen tilauskeskusjärjestelmään. Tämä mahdollisti kaupungeissa invataksia tarvitsevien asiakkaiden keskitetyn tilausnumeron käyttöönoton vuoden 2009 alusta. Uusi kuljetuspalvelujärjestelmä tuottaa reaaliaikaista tietoa kuljetusten käytöstä, mikä on tehostanut valvontaa ja toimintaohjeiden vastaiseen käyttöön puuttumista.

Kuljetuspalvelun järjestämistapa perustuu olemassa olevan taksikaluston käyttöön. Kyydeistä syntyvät kustannukset korvataan liikenneministeriön vahvistamien taksojen mukaan. Taksoja korotettiin vuoden 2010 aikana keskimäärin 7,4 prosenttia. Asiakkaat, joilla on kuljetuspalvelupäätös, tilaavat kyydin yhdestä taksien välityskeskuksesta tilausnumerosta. Paluukyyti on mahdollista sopia menomatkan tehneen taksinkuljettajan kanssa tai auton voi ottaa paluumatkalle niin kutsutulta taksitolpalta. Työmatkalaiset ja päätoimiset opiskelijat voivat kuitenkin poiketa keskitetystä tilaamisesta.

Vantaa

Vantaalla vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaiden määrä ja kustannukset kasvoivat vuonna 2010 edelliseen vuoteen verrattuna. Yli 65-vuotiaiden asiakkaiden määrä oli vammaispalvelulain mukaan myönnettyissä kuljetuspalveluissa suuri, ja ikääntyneiden asiakkaiden käyttämien matkojen osuus jatkoi kasvuaan. Työmatkoja käyttäneiden asiakkaiden määrä pysyi sitä vastoin ennallaan. Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjien määrä ja kustannukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Osa asiakkaista ei ole hakenut sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua tulo- ja varallisuusrajojen sekä matkojen vähäisemmän määrän takia. Hakemukset ovat ohjautuneet lisääntyvässä määrin vammaispalveluun.

Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut ovat kotipalvelun tukipalvelua, ja niistä päätetään vanhusten avopalvelujen yksikössä. Kaikki 65 vuotta täyttäneet asioivat vanhusten avopalvelujen yksikössä, ellei heillä ole sellaista vammaa tai pitkäaikaista sairautta, jonka perusteella he ovat yksiselitteisesti vaikeavammaisia. Sosiaalihuoltolain mukaisissa kuljetuspalveluissa on tulo- ja varallisuusrajat. Lisäksi yhden matkan hinnalle on asetettu katto, ja matkojen kokonaismäärä on rajattu kahdeksaan yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa.

Vantaalla kuljetuspalvelujen järjestämistapa perustuu olemassa olevan taksikaluston käyttöön. Kyydeistä syntyvät kustannukset korvataan liikenneministeriön vahvistamien taksojen mukaan. Asiakkaat, joilla on päätös kuljetuspalveluoikeudesta, ohjataan tilaamaan tarvitsemansa kyyti yhdestä taksien välityskeskukseen tilausnumerosta. Paluukyyti on mahdollista sopia menomatkan tehneen taksinkuljettajan kanssa tai auton voi myös ottaa niin kutsutulta taksitolpalta, jos se lähtee esimerkiksi Helsingistä. Poikkeuslupa keskitetyn tilausnumeron käytöstä on työssä käyvillä asiakkailla ja päätoimisilla opiskelijoilla. Poikkeusluvan voi myös saada hakemuksesta, jos asiakas vamman tai muun hänen toimintakykyyensä liittyvän syyn vuoksi ei voi tilata kyytiä keskitetystä tilausnumerosta tai asiakkaan toimintakyky tai tilanne edellyttää tuttua taksinkuljettajaa.

Turku

Turussa vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaista yhä suurempi osuus on ikääntyneitä henkilöitä. Vuonna 2010 noin 72 prosenttia asiakkaista oli täyttänyt 65 vuotta ja 85 vuotta täyttäneitäkin oli jo lähes 28 prosenttia. Sosiaalihuoltolain tulo- ja varallisuusrajoja ei ole tarkistettu Turussa vuoden 2005 jälkeen. Lokakuussa 2010 Turun peruspalvelulautakunta hyväksyi kuljetuspalveluja koskevan suunnitelman, jonka perusteella ikäihmisten kuljetuspalveluiden järjestämistapoja muutetaan vuoden 2011 alusta. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoimattomat kustannukset nousivat Turussa yli kymmenen prosenttia. Tähän vaikuttivat taksien taksojen korotuksen ja kahden runsaslumisen talven lisäksi Myllysiilan romahtaminen. Tämän vuoksi keskustaluonnon liikenne on hidastunut ja matkat ovat osittain pidentyneet.

Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattiabussit liikennöivät kaupungin alueella, ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa. Kuljetuspalvelupäätökset oikeuttavat käyttämään taksia tai invataksia. Tavallinen taksi on aina tilattava taksin tilauskeskuksen kautta, eikä esimerkiksi suoraan autosta. Sosiaalivälittäjä voi antaa luvan vakiotaksin käyttöön perustellusta syystä. Vakiotaksipäätöksiä tavalliseen taksiin oli 159 asiakkaalla. Taksin voi myös ottaa taksiasemalta, jolloin on varmistettava, että kuljetuspalvelukortti käy kyseiseen taksiin. Invataksien käyttäjät voivat käyttää valitsemaansa invataksia ja tilata kuljetuksen suoraan taksista. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin haltijat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampere

Tampereella vammaispalvelulain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä vähentyi vuonna 2010. Yhden matkan keskimääräinen hinta nousi, mutta matkojen vähenemisen vuoksi kokonaiskustannukset laskivat. Myös sosiaalihuoltolain mukaan myönnettyjen kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrä sekä palvelujen kokonaiskustannukset laskivat. Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut ovat olleet Tampereella käytössä vuodesta 2006 alkaen. Sosiaalihuoltolain nojalla palveluja saavat kuljetuspalveluasiakkaat ovat pääsääntöisesti yli 65-vuotiaita.

Sekä vammaispalvelulain että sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden välitys hoidetaan Tampereen Logistiikan Kuljetustenohjauskeskuksen kautta. Lisäksi Tampereella oli vuonna 2010 käytössä 17 kutsuhjattua palvelubussia. Palvelubussit liikennöivät arkisin kello 8.30–15.00.

Oulu

Oulussa on tarkistettu kaikki kuljetuspalvelupäätökset, koska suurin osa päätöksistä oli voimassa 31.12.2010 asti. Tämä näkyy asiakkaiden määrän vähenemisenä, koska kuljetuspalveluasiakkaiden joukosta on poistettu sellaiset henkilöt, jotka eivät ole käyttäneet palvelua vuoteen. Lisäksi sekä vammaispalvelu- että sosiaalihuoltolain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä laski vuonna 2010.

Oulussa kuljetuspalvelukustannuksiin on vaikuttanut kuntaliitos Yli-Kiimingin kanssa, minkä vuoksi lähikuntien alue kasvoi. Tulossa olevat kuntaliitokset vuonna 2013 tulevat entisestään kasvattamaan lähikuntien aluetta ja tätä kautta kuljetuspalvelukustannuksia. Oulussa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota esteettömän joukkoliikenteen kehittämiseen, jotta kuljetuspalvelukustannukset saataisiin pidettyä kohtuullisina.

Oulun kaupungissa kuljetuspalveluja toteuttavat Palvelulinja Onni, Oulun teknisen liikelaitoksen logistiikkayksikön henkilöautot ja kolme invavarusteltua autoa, suurin osa Oulun Aluetaksin autoista sekä Oulun alueen invataksit. Kuljetuspalvelu tilataan aina matkapalvelukeskuksesta yhdestä numerosta. Ainostaan sähköpyörätuolin ja ison kiinteän pyörätuolin käyttäjät voivat soittaa suoraan taksiin. Oulussa siirryttiin vuoden 2011 alusta niin kutsuttuun kortittomaan kuljetuspalveluun eli käytössä olleet sirukortit poistuivat. Kuljetuspalveluasiakas saa vain tunnistekortin, muuten järjestelmä toimii täysin sähköisesti.

Liite 7: Vammaispalvelujen henkilöstöselvitys

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevä henkilöstö Kuusikossa vuonna 2010

	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		Kuusikko
Luokka	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Työntekijöiden nimikkeet	Lkm	Lkm
Sosiaalityö	Sosiaalityöntekijä - Vpl-päätökset	15	Sosiaalityöntekijä - VpL-päätökset - Kehitysvammaisten palvelupäätökset - Omaishoidon tuen päätökset	7	Sosiaalityöntekijä - VpL-päätökset - Toimeentulotuen päätökset	7	Sosiaalityöntekijä - VpL-päätökset	5	Sosiaalityöntekijä - VpL-päätökset - Kehitysvammaisten palvelupäätökset	7	Sosiaalityöntekijä - VpL-päätökset - ShL-päätökset - Omaishoidon tuen päätökset	5	46
Sosiaaliohjaus	Sosiaaliohjaaja -VpL-kuljetuspalvelupäätökset - ShL-kuljetuspalvelupäätökset	12,5	Sosiaaliohjaaja -VpL-kuljetuspalvelupäätökset	1			Palveluohjaaja 1.4.2010 alkaen -VpL-kuljetuspalvelupäätökset	1					14,5
Työntekijät yhteensä		27,5		8		7		6		7		5	60,5

Selvityksessä koottiin kahteen luokkaan kunnan vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä tekevien työntekijöiden määrä. Lisäksi on kerätty tiedot siitä, mitä muita päätöksiä sama henkilökunta tekee. Osa vammaispalvelujen henkilöstöstä on rajauksen vuoksi jäänyt pois laskelmasta, esimerkiksi johtavia työntekijöitä tai päätöksiä valmistelevaa henkilökuntaa ei ole otettu mukaan. Johtavat työntekijät tekevät kuitenkin joskus päätöksiä. Rajaus on tapahtunut pääasiallisen tehtävänkuvan mukaan. Lukuja tarkastellessa on syytä huomata, että osassa kunnista työntekijät työskentelevät myös kehitysvammahuollon palveluissa. Vammaispalveluihin ja kehitysvammahuoltoon kohdistuvan työpanoksen jakaminen on tällaisessa tapauksessa hankalaa. Jakaminen näkyy taulukossa Helsingin puolikkaana työntekijäpanoksena.

Taulukon perusteella kuntien työntekijöiden määrä mukailee kunnan väestömäärää: suurempien kuntien resurssit ovat suuremmat. Helsingissä, Espoossa ja Turussa sosiaali- ja palveluohjaajat tekevät kuljetuspalvelupäätöksiä. Helsingissä sosiaaliohjaaja on suhteessa selvästi eniten päätöksiä tekevästä henkilökunnasta. Vantaalla, Tampereella ja Oulussa vain sosiaalityöntekijät tekevät päätöksiä. Vammaispalvelupäätöksiä tekevän henkilökunnan työ rajautuu vammaispalvelulain mukaisten päätösten tekoon vain Turussa.

Liite 8. Vuonna 2010 valmistuneet vammaispalvelujen asiakaskyselyt

Taulukko 1. Vuoden 2010 aikana Kuusikossa valmistuneet vammaispalvelujen asiakaskyselyt

Kyselyn tiedot	Helsinki 1	Helsinki 2	Espoo	Turku	Tampere
Nimi	Helsingin kaupungin sosiaaliviraston palveluasumisryhmän asukastytyväisyyskysely	Asiakaskysely alle 18-vuotiaiden vammaisten tai kehitysvammainen perheille 2010	Lomatoiminnan palaute	Asiakastytyväisyyskysely	Asiakastytyväisyyskysely lyhytaikaisesta avustajapalvelusta
Selvityksen kohde	Asukkaiden palveluasumisen toteutuminen	Tyytyväisyys palveluihin: omaishoidon tuki, vammaispalvelut ja ehon mukaiset palvelut	Lomahoidon onnistuminen ja kehittämistarpeet	Vammaispalvelupäätöksen saaneiden tyytyväisyys palveluun	Asiakkaiden tyytyväisyys palveluun ja kehittämistarpeet
Kohderyhmä	Palveluasumisryhmässä asuvat vaikeavammaiset asiakkaat	Lasten ja nuorten vanhemmat	Kehitysvammaiset ja vammaiset peruskoululaiset, lasten vanhemmat vastaavat kysymyksiin	Vammaispalvelupäätöksen saaneet asiakkaat	Vaikeavammaiset asiakkaat, joilla lyhytaikainen avustajapalvelu tai henkilökohtainen apu kodin ulkopuoliseen asioimiseen ostopalveluna
Tulosten julkaisuvuosi	2010	2010	2010	2010	2010
Toistotiheys	Kerran vuodessa	Kertaluontoinen	Kerran vuodessa	Kertaluontoinen	Kerran vuodessa
Vastaa- määrätavoite	16	587	80	264	Noin 300
Vastaa- jia	10	197	34	123	157
Vastaus- prosentti	62,5%	33,6%	42,5%	46,6%	52,3%
Tulokset	Tyytyväisyys asunnon kokoon, esteettömyyteen ja henkilökunnan apuun. Kehitettävää sijainnissa, siisteydessä ja henkilökunnan tavoittamisessa.	Riittävä tieto 3,4; asiallisuus 4,4; asiantuntevuus 4,1; vastaa tarpeisiin 3,7; nopeus 3,7; oma osall. 3,7; elämäntil. parant. 4,1 (asteikko 1–5); yleisarvosana 7,9.	Kyselyn sisältö: tiedotus, hakumenettely, hoitopaikkojen toimivuus, kuljetusten toimivuus, avoin kysymys.	Nopeus 3,96; asiantuntevuus 4,35; ystävällisyys 4,62; oma osallistum. 4,19; vastaa tarpeisiin 4,32 (asteikko 1–5).	Tilausajat ovat liian pitkiä; avustajapalvelun tarve on usein äkillinen; avustajissa on vaihtuvuutta; toivottiin mahdollisuutta valita itse avustaja.

Taulukkoon 1 on koottu vuonna 2010 valmistuneet Kuusikon asiakaskyselyt. Vantaalla ja Oulussa ei ole valmistunut vammaisten palveluihin kohdistuvia kyselyjä vuoden 2010 aikana. Oulussa on kuitenkin toteutettu sosiaali- ja terveystoimen yleiskysely vuosina 2009 ja 2011.

Liite 9: Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2011

Jaana Myhrberg, puheenjohtaja
Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten vastuualue / Vammaistyö
PL 7100, 0099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 89545, 050 348 1313
Faksi 09 310 43547
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Lappalainen
Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Leppänen (vara)
Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43696, 040 334 6144
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jari Meklin (vara)
Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten vastuualue / Vammaistyö
PL 7380, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 62315, 050 345 8143
Faksi 09 310 62669
etunimi.sukunimi@hel.fi

Martina Nygård
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 09 816 22569
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Osmo Raaska
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 050 592 2713, 09 816 57142
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tanja Järvinen
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.m.sukunimi@vantaa.fi

Kristiina Matikainen
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Simontie 5, 01300 Vantaa
Puh. 09 839 29227, 050 302 5195
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mervi Vihersalo
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 050 312 1748
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaisa Kiiski
Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 266 2211, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Birgitta Huurre (vara)
Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 266 2211, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Kirsi Lempiäinen
Tampereen kaupunki, tilaajaryhmä
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Koulukatu 9, 3. krs
Puh. 050 324 8617 faksi 03 565 77662
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anne Filali
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6470
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Marja Kääriäinen

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Johdon tukipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Käyntiosoite: Kirkkokatu 18
Puh. 044 703 45304, faksi 08 558 44009
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Mari Kivistö (vara)

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 7036514
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Riikka Väyrynen

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Palvelujen tietovarannot -yksikkö
PL 30, 00271 Helsinki
Puh. 020 610 7670
etunimi.sukunimi@thl.fi

Aura Pasila, sihteeri

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi